

vergadering **28**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk verslag

Plenaire Vergadering

van 28 maart 2018

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	7
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Tinne Rombouts, Miranda Van Eetvelde, Lionel Bajart, Tine Soens en Imade Annouri betreffende het stroomlijnen van het jeugdinformatiebeleid – 1530 (2017-2018) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	7
ACTUELE VRAAG van Michel Doomst aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het lokaal overleg betreffende de aanpassingswerken aan de Brusselse ring (R0)	
ACTUELE VRAAG van Karl Vanlouwe aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de moeilijkheden bij het overleg tussen het Brussels Hoofdstedelijke Gewest en het Vlaams Gewest met betrekking tot mobiliteitsdossiers zoals de optimalisatie van de ring rond Brussel	8
ACTUELE VRAAG van An Christiaens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over ongevallen met motorrijders	12
ACTUELE VRAAG van Dirk de Kort aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de voorbereiding van het invoeren van de slimme kilometerheffing voor personenwagens (rekeningrijden) tegen de volgende legislatuur	15
ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het plaatsgebrek in de gesloten instelling De Grubbe in Everberg en het vermijden van straffeloosheid in het huidige en toekomstige jeugddelinquentierecht	
ACTUELE VRAAG van Freya Van den Bossche aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het aanhoudend plaatsgebrek in de gesloten gemeenschapsinstelling De Grubbe in Everberg	
ACTUELE VRAAG van Ortwin Depoortere aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het gebrek aan plaats in jeugdinstituten	
ACTUELE VRAAG van Martine Taelman aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de vrijlating van jonge delinquenten omwille van het plaatstekort in Everberg	
ACTUELE VRAAG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de noodkreet van jeugdrechters betreffende het plaatstekort in jeugdinstituten	19
ACTUELE VRAAG van Björn Anseeuw aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de oprichting van een taskforce om de gezondheidszorg in gevangenis te verbeteren	26
ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de nood aan een Vlaams centrum voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen die slachtoffer zijn van mensenhandel, naar aanleiding van de berichtgeving over een Nigeriaans prostitutienetwerk	30

ACTUELE VRAAG van Ludo Van Campenhout aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het stimuleren van mensen met een beperking om aan sport te doen	33
ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de dagvaarding van het Vlaams Gewest door verschillende organisaties die een kracht-dadiger beleid inzake luchtkwaliteit eisen	
ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de dubbele dagvaarding van de Vlaamse minister van Leefmilieu wegens de slechte luchtkwaliteit	36
ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het realiseren van projecten met zonnepanelen langs spoorwegbermen	42
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	46
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992, wat betreft de vermindering van de personenbelasting voor uitgaven voor beschermde goederen – 1451 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	46
Artikelsgewijze bespreking	50
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de regeling tussen het Koninkrijk België en de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie betreffende de rechtspositie van sommige personeelscategorieën van de agentschappen van de NAVO die op het grondgebied van het Koninkrijk België gevestigd zijn, ondertekend te Brussel op 20 mei 2016 – 1463 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	50
Artikelsgewijze bespreking	50
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs – 1469 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	51
MOTIE van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Emmily Talpe, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy tot onderzoek door het Rekenhof naar het systeem van au pairs – 1544 (2017-2018) – Nr. 1	
MOTIE van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Emmily Talpe, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy houdende raadpleging van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over het systeem van au pairs – 1545 (2017-2018) – Nr. 1	
MOTIE van Emmily Talpe, Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy houdende raadpleging van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media over het systeem van au pairs – 1546 (2017-2018) – Nr. 1	
Voorstel tot aanvulling van de agenda	67

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs – 1469 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking (<i>Voortzetting</i>)	68
Artikelsgewijze bespreking	74
ONTWERP VAN DECREET betreffende het beheer en de exploitatie van het havengebied van Gent en tot specifieke afwijkingen van het Havendecreet voor het havengebied van Gent – 1481 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	74
Artikelsgewijze bespreking	76
VOORSTEL VAN DECREET van Lorin Parys, Peter Van Rompuy, Rik Daems, Matthias Diependaele, Katrien Schryvers en Lieve Maes houdende de invoering van sociale-impactobligaties – 1426 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	76
Artikelsgewijze bespreking	83
VOORSTEL VAN DECREET van Annick De Ridder, Jos De Meyer, Willem-Frederik Schiltz, Koen Daniëls, Dirk de Kort en Ludo Van Campenhout houdende wijziging van de wet van 19 juni 1978 betreffende het beheer van het Linkerscheldeoevergebied ter hoogte van Antwerpen en houdende maatregelen voor het beheer en de exploitatie van de haven van Antwerpen – 1483 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	83
Artikelsgewijze bespreking	84
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Rob Beenders, Tinne Rombouts, Bart Nevens, Gwenny De Vroe en Johan Danen betreffende de kostprijs en de regeling van herinneringsbrieven die Vlaamse watermaatschappijen toepassen voor hun abonnees – 1532 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Bespreking	85
BENOEMING van de griffier van het Vlaams Parlement	85
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Tinne Rombouts, Miranda Van Eetvelde, Lionel Bajart, Tine Soens en Imade Annouri betreffende het stroomlijnen van het jeugdinformatiebeleid – 1530 (2017-2018) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	86
Bespreking	86

MOTIE van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Emmily Talpe, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy tot onderzoek door het Rekenhof naar het systeem van au pairs – 1544 (2017-2018) – Nr. 1	
MOTIE van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Emmily Talpe, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy houdende raadpleging van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over het systeem van au pairs – 1545 (2017-2018) – Nr. 1	
MOTIE van Emmily Talpe, Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy houdende raadpleging van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media over het systeem van au pairs – 1546 (2017-2018) – Nr. 1	
Voorstel tot aanvulling van de agenda	89
Bespreking	89
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992, wat betreft de vermindering van de personenbelasting voor uitgaven voor beschermde goederen – 1451 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	91
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de regeling tussen het Koninkrijk België en de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie betreffende de rechtspositie van sommige personeelscategorieën van de agentschappen van de NAVO die op het grondgebied van het Koninkrijk België gevestigd zijn, ondertekend te Brussel op 20 mei 2016 – 1463 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	91
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs – 1469 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	92
ONTWERP VAN DECREET betreffende het beheer en de exploitatie van het havengebied van Gent en tot specifieke afwijkingen van het Havendecreet voor het havengebied van Gent – 1481 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	92
VOORSTEL VAN DECREET van Lorin Parys, Peter Van Rompuy, Rik Daems, Matthias Diependaele, Katrien Schryvers en Lieve Maes houdende de invoering van sociale-impactobligaties – 1426 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	92
VOORSTEL VAN DECREET van Annick De Ridder, Jos De Meyer, Willem-Frederik Schiltz, Koen Daniëls, Dirk de Kort en Ludo Van Campenhout houdende wijziging van de wet van 19 juni 1978 betreffende het beheer van het Linkerscheldeoevergebied ter hoogte van Antwerpen en houdende maatregelen voor het beheer en de exploitatie van de haven van Antwerpen – 1483 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	93

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Tinne Rombouts, Miranda Van Eetvelde, Lionel Bajart, Tine Soens en Imade Annouri betreffende het stroomlijnen van het jeugdinformatiebeleid – 1530 (2017-2018) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	93
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Rob Beenders, Tinne Rombouts, Bart Nevens, Gwenny De Vroe en Johan Danen betreffende de kostprijs en de regeling van herinneringsbrieven die Vlaamse watermaatschappijen toepassen voor hun abonnees – 1532 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	94
MOTIE van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Emmily Talpe, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy tot onderzoek door het Rekenhof naar het systeem van au pairs – 1544 (2017-2018) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	94
MOTIE van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Emmily Talpe, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy houdende raadpleging van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over het systeem van au pairs – 1545 (2017-2018) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	94
MOTIE van Emmily Talpe, Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy houdende raadpleging van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media over het systeem van au pairs – 1546 (2017-2018) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	95
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	95
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	98
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	98

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14.05 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Marnic De Meulemeester, Gwenny De Vroe, Andries Gryffroy, Francesco Vanderjeugd, Karim Van Overmeire: ambtsverplichtingen;

Martine Fournier, Ann Soete, Tom Van Grieken: familieverplichtingen;

Danielle Godderis-T'Jonck, Yamila Idrissi, Lydia Peeters, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Mercedes Van Volcem: gezondheidsredenen;

An Moerenhout: zwangerschapsverlof.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 60/23)

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Tinne Rombouts, Miranda Van Eetvelde, Lionel Bajart, Tine Soens en Imade Annouri betreffende het stroomlijnen van het jeugdinformatiebeleid – 1530 (2017-2018) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Koen Van den Heuvel bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Voorzitter, wij zouden de spoedbehandeling willen vragen van een voorstel van resolutie rond jeugdinformatiebeleid.

De voorzitter: Is dat voorstel van resolutie al aan het papier toevertrouwd?

Koen Van den Heuvel (CD&V): De tekst is intussen aan het parlement bezorgd.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Michel Doomst aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het lokaal overleg betreffende de aanpassingswerken aan de Brusselse ring (R0)

ACTUELE VRAAG van Karl Vanlouwe aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de moeilijkheden bij het overleg tussen het Brussels Hoofdstedelijke Gewest en het Vlaams Gewest met betrekking tot mobiliteitsdossiers zoals de optimalisatie van de ring rond Brussel

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister, bij elk groot werk moet er vaak niet alleen een schop in de grond worden gestoken, maar ook een schop tegen de schenen worden gegeven. Vanuit Jette is dit weekend gedemonstreerd over de positie van het Laarbeekbos. Er zijn ook drie informatieavonden georganiseerd in Vilvoorde, in Wemmel en in Zaventem. We ervaren het elke dag dat duizenden hardwerkende en geduldig wachtende Vlamingen, zelfs wanneer er geen langzaam-aanacties zijn, urenlang moeten aanschuiven op de Brusselse ring.

Is er al enige weerklank van de gevoerde gesprekken? Hoe kijkt u aan tegen de reactie vanuit Brussel? Zijn er in de plannen die nu voorliggen en uit wat tijdens de infomomenten naar voren is gekomen, nog eventuele fileknopen?

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister, ik weet dat u goed bestand bent tegen een schop tegen de schenen, maar u wilt vooral ook de schop in de grond. Pendelaar of Brusselaar, iedereen weet hier wat het probleem is: de ring rond Brussel is de meest filegevoelige autosnelweg van ons land. Hij wordt bereden van west naar oost en van noord naar zuid, maar ook de Brusselaars gebruiken die ring dagelijks of wekelijks. Deze regering wil die ring optimaliseren in het belang van iedereen. Het is in het belang van de Brusselaar dat het sluipverkeer door Brussel, via de Keizer Karellaan en door de tunnels van west naar oost wordt vermeden en dat er vlot verkeer mogelijk is rond Brussel op de ring. Daarvoor moeten we kunnen samenwerken met de lokale besturen, want hier en daar ligt de ring op hun grondgebied of is er een raakvlak. Er moet ook worden samengewerkt met het Brusselse Gewest.

Het verbaasde ons dat we deze week in de media, maar ook in het Brussels Parlement, hoorden dat de minister-president, die dat dossier naar zich toe getrokken heeft en weggetrokken heeft van minister Smet, zich negatief heeft uitgelaten over die optimalisering. Soms spreekt men over een verbreding, goed wetende dat het over een verbetering of optimalisering gaat. Mij lijkt dat te wijzen op immobilisme. Het lijkt erop dat de Brusselse Regering ook hierover intern verdeeld is. We kennen het debacle in verband met de tunnels en nog andere schandalen in Brussel, en nu probeert men dat te koppelen aan een hele reeks andere dossiers zoals de lage-emissiezone, het fijn stof, de samenwerking tussen De Lijn en de MIVB. Het lijkt op een vertragingmaneuver en we willen die stilstand en dat immobilisme wegwerken. Men probeert zelfs dat dossier te communautariseren.

Minister, wat is uw reactie op die toch wel negatieve houding van de Brusselse minister-president? Waarom profileert men zich ten koste van de Brusselaar, terwijl iedereen voordeel zou hebben bij de optimalisering van de ring?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dit project op en rond de ring gaat over mobiliteit en leefbaarheid. Alle bezorgdheden die worden geuit zijn eigenlijk onze doelstellingen.

Als ik dit in een notendop moet uitleggen, zeg ik altijd dat het gaat over de aanpak van 20 kilometer weginfrastructuur, 40 kilometer extra fietspaden en 60 kilometer extra tramsporen.

Mobiliteit gaat over de aanpak van de weginfrastructuur. Wat willen we daar doen? Het grote probleem van de ring rond Brussel is het grote aantal incidenten en accidenten, ongeveer 1100 per jaar. Die worden veroorzaakt door het grote aantal weefbewegingen, waarbij doorgaand en lokaal verkeer letterlijk met elkaar in conflict komen. Er zijn nergens zoveel op- en afritten zo dicht bij elkaar als op de ring rond Brussel. Dat veroorzaakt veel incidenten en accidenten. Een klein incident, meestal met blikshade, leidt onmiddellijk tot grote files op de ring rond Brussel.

Wat pakken we aan? We maken een scheiding tussen doorgaand verkeer en lokaal verkeer wat de weginfrastructuur betreft. Daarnaast heeft dat ook onmiddellijk een effect op de verkeersveiligheid en vooral op het sluipverkeer. Sommigen zijn bezorgd over een aanzuigeffect. Ik mag verdomme hopen dat er een aanzuigeffect is als we investeren in de ring rond Brussel: een aanzuigeffect in de zin dat sluipverkeer zich opnieuw naar de ring beweegt in plaats van die te vermijden. In Brussel kennen we dat op de Romeinsesteenweg, op de Van Praetlaan, op de Vilvoordselaan. We hopen dus op een aanzuigeffect zodat het sluipverkeer zich terug op de ring begeeft in plaats van op het onderliggende wegennet.

Meteen investeren we ook in openbaar vervoer. Er komt 60 kilometer tram-investeringen en 40 kilometer fietsinfrastructuur. Dit jaar starten we al met de aanleg van vier fietssnelwegen.

Naast mobiliteit is er de leefbaarheid. Dit zorgt ook voor extra groen. We gaan het Laarbeekbos aanpakken, dat we goed kennen en waar we dikwijls passeren en waar men motorcrosst. Daardoor is het vooral bekend. Dat gaan we aanpakken, we gaan ervoor zorgen dat dat opnieuw een mooie, groene ruimte wordt. We gaan een ecoduct maken van maar liefst 80 meter breed, waardoor er een connectie tussen twee stukken groen ontstaat. Dat is deels op het grondgebied van Jette en dat is een goed verhaal. Evengoed pakken we het Tangebeekbos en de Woluwevallei aan. Door deze investeringen komt er extra groen. Er komen ook geluidsmaatregelen, allemaal in het kader van de leefbaarheid.

Ik vind dit een sterk verhaal en ik wil het zo breed mogelijk dragen, vandaar de informatiesessies die we nu al hebben georganiseerd op vijf locaties. We spreken met de stad Brussel. Schepen Els Ampe heeft per brief laten weten dat ze akkoord gaat met die werken. We spreken met de gemeente Jette. We informeren zoveel mogelijk mensen hierover. Gisteren heb ik gehoord dat Bruno De Lille van Groen in het Brusselse Parlement zei dat minister Weyts dat in het Brusselse Parlement maar eens moet komen uitleggen. Wel, ik zal gaan. Ik zal op elke uitnodiging daarvoor ingaan. Als men informatie wil, wel, I'm your man, je suis votre homme. Ik sta ter beschikking – want ik denk dat dit een sterk verhaal is – voor de mobiliteit en de leefbaarheid van de Vlamingen en de Brusselaars.

Michel Doomst (CD&V): Als er 40 kilometer fietspaden bijkomen en 60 kilometer tramlijn, kan men niet zeggen dat er niet genoeg aan alternatieven wordt gedacht. Ik had de indruk dat het voorbije weekend de knoop nog was: verder overkappen. Mijn bijkomende vraag is dan ook: kan men nog klappen over verder overkappen?

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister, ik hoor u terecht zeggen dat dit een win-win-situatie is. Het is een win-win voor de Brusselaar, een win-win voor de vele pendelaars, voor de vele Vlamingen die dagelijks naar Brussel komen. Volgens mij is het ook een win-win voor mobiliteit en leefbaarheid. Aan het Laarbeekbos – ik woon er vlakbij, ik ken het heel goed – wordt er niet geraakt. Het zou mooi zijn als dat ecoduct er komt en het Laarbeekbos met de velden en Asse-Relegem zou kunnen verbinden.

Misschien is er op dit moment een probleem met desinformatie. Minister, ik bedoel niet van uw kant, maar een desinformatie die leeft op het lokale niveau in bepaalde gemeenten, waarbij men niet echt wil communiceren met de Vlaamse overheid om de win-winsituatie duidelijk te maken aan de inwoners van onder andere mijn gemeente Ganshoren en Jette.

Ik ben ervan overtuigd dat van die optimalisering met die bijkomende aanleg van tramlijnen naar Brussel, met die fietssnelwegen, met die optimalisering van de ring, iedereen gewoon beter wordt.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Collega Vanlouwe geeft duidelijk aan dat dit inhoudelijk een win-winsituatie is. Minister, ik denk dat u inderdaad de toer van de betrokken Brusselse gemeenten moet doen. De geplande werken zijn niet alleen een goede zaak voor alles wat te maken heeft met mobiliteit, maar vooral ook voor de leefbaarheid van de Brusselse gemeenten zelf. We hebben het daarnet gehoord, uw Frans is verstaanbaar, dus houd u niet in en laat niet anderen uw rekening maken, maar breng uw eigen verhaal.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Ik denk dat we elkaar niet moeten overtuigen van het feit dat er ingrepen nodig zijn in en rond de Brusselse ring. Minister, hebt u al wat meer informatie over de volgorde waarin u een en ander wenst aan te pakken wanneer het gaat over het versterken van het openbaar vervoer en over het aanleggen van bijkomende fietsinfrastructuur? Daar zijn we natuurlijk voor. Ook de weg zelf moet worden aangepakt. Maar in welke volgorde worden die verschillende onderdelen aangepakt, en wanneer, want ook dat is een vraag die leeft bij de mensen die daarnaartoe moeten, die daar passeren en die daar wonen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, de Brusselaars en de mensen in de Rand zijn bezorgd om de mobiliteit. Die willen zich vlot kunnen bewegen. Die willen dat niet alleen met de auto kunnen doen maar ook met de trein, de tram, de bus en de fiets. Die zijn ook bezorgd om de luchtkwaliteit want de lucht die mensen in Brussel en in de Rand inademen, is ongelooflijk slecht. Er zijn protesten tegen, oorverdovende protesten. Die moet u horen.

U zegt dat u hoopt dat de ring een aanzuigeffect zal hebben, want u denkt dat er daardoor geen sluipverkeer zal zijn. Het aanzuigeffect zou betekenen dat er nog meer verkeer naar Brussel en in Brussel komt en dat de luchtkwaliteit nog meer achteruitgaat. Collega's, u mag van optimalisatie spreken, maar het gaat hier om een verbreding. Als er meerdere rijvakken komen, dan verbreed je de ring. Wat Brussel nu nodig heeft, zijn meer alternatieven, meer bossen en minder verbreding van de ring. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer Van Eyken heeft het woord.

Christian Van Eyken (UF): Voorzitter, minister, collega's, we hebben het vanmorgen nog kunnen zien. Door gewoon een ongeval in Groot-Bijgaarden met een bestelwagen was er een uur file meer om gewoonweg van Zaventem tot Groot-Bijgaarden te geraken.

Dat er een probleem is van mobiliteit op de ring en in Brussel, daar is iedereen het over eens. Dat er overleg moet zijn met uw Brusselse collega's, lijkt me evident aangezien een deel op het grondgebied van Brussel ligt. Als je de mobiliteit wilt aanpakken, dan moet dat gebeuren in samenwerking tussen de twee

gewesten om elkaar niet tegen te werken maar om samen te werken. Daarom mijn vraag: welke zijn vandaag de knelpunten tussen het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Regering enerzijds en de Brusselse Regering anderzijds omtrent de optimalisering van de ring?

Minister Ben Weyts: Ik zal beginnen met het verhaal van mevrouw Van den Brandt en de applaudisserende fractie voor haar betoog. Wel, ik heb net trachten uit te leggen dat de investering die wij plannen, zorgt voor 40 kilometer extra fietsinfrastructuur, 60 kilometer extra tramsporen, extra openbaar vervoer, extra groen. Dat komt er allemaal bij. Bent u tegen? Waarvan akte.

U bent bezorgd over de luchtkwaliteit. Niets is zo slecht voor de luchtkwaliteit als de files die daar vandaag staan te stinken en die u wilt behouden! (*Applaus bij de meerderheid*)

Niets is zo slecht! Die files willen wij aanpakken met een plan waarbij we oog hebben én voor de mobiliteit én voor de leefbaarheid, en waarbij we eerlijk gezegd willen vermijden dat we de fouten die we gemaakt hebben in Antwerpen, zouden herhalen. Dat willen we vooral vermijden. Dit is een plan dat ik breed wil uitdragen, overal wil verdedigen en dat gelukkig bijvoorbeeld door de stad Brussel wel op zijn merites is beoordeeld en waarvan men zegt dat het goed is. Dit kan ervoor zorgen dat het sluipverkeer, dat u wilt behouden, wordt weggenomen van het onderliggende wegennet van de Romeinsesteenweg en andere lokale wegen, en wordt verplaatst.

Ik wil het overal gaan uitleggen. En dat doen wij ook. We zijn al met vijf infosessies gestart. We hebben ook gevraagd om dat in Jette te mogen gaan uitleggen, want ik had begrepen van de Ecolo- of Groenschepers daar dat ze meer betrokkenheid wensen. Wel, wij wilden betrokkenheid organiseren in de officiële gebouwen, maar dat werd ons geweigerd. We zijn het niet mogen gaan uitleggen. Dat zal ons echter niet tegenhouden: we zullen zoveel mogelijk trachten ook de Jettenaren te overtuigen dat het een goede zaak is, ook voor het Laarbeekbos. Wij zorgen voor de redding en een opwaardering van het Laarbeekbos. Dat zou door onze investeringen zijn, collega's van Groen, niet door uw stilzitten.

Met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest hebben wij een memorandum of understanding, een ontwerptekst, bereikt. Hij moet nog een goedkeuring krijgen in de schoot van de Brusselse Gewestregering. Ik hoop dat dat snel kan gaan en dat men dit dossier beoordeelt op zijn merites, op de vooruitgang op het vlak van mobiliteit en leefbaarheid.

Michel Doomst (CD&V): Minister, dank u voor uw antwoord. We kunnen echt niet blijven stilstaan. We moeten doorgaan met die plannen, of we hebben er naast een Oosterweel nog een Zuiderweel bij waar de zaken zouden blijven stropen. Luister dus naar de mensen. Ik heb gehoord dat ze zich hebben getooid als de Lord of the Rings. Die zegt: 'I want to be a healer, but I love things that grow.' Laat toch maar de zaken vooruitgaan. We moeten in eerste instantie Brussel op hetzelfde rijvak proberen te krijgen.

Karl Vanlouwe (N-VA): De gemeente Jette weigert inderdaad overleg en inspraak met de burgers. Dat is toch wel bijzonder merkwaardig. Ze jut de bevolking op tegen een goed project, een win-win die de leefbaarheid gaat verbeteren, die het sluipverkeer op de Keizer Karellaan en de Wereldtentoonstellingslaan zou kunnen weghouden. En dan gaan jullie van Groen nu zeggen dat er toch wel meer leefbaarheid en minder fijn stof moet zijn, en dergelijke meer?

We zijn allemaal bezorgd om een beter en vlotter verkeer, maar luister ook naar wat er op infosessies wordt gezegd. Ga in op die uitnodiging. Bekijk de website en de brochures. Dan zal iedereen zien dat dit in het voordeel is van de Brusselaar:

minder sluipverkeer door onze steden, meer openbaar vervoer naar Brussel en meer fietssnelwegen naar onze hoofdstad. Dan zal er voor iedereen beter en vlotter verkeer zijn. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van An Christiaens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over ongevallen met motorrijders

De voorzitter: Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Minister, afgelopen zondag was het weer de jaarlijkse Dag van de Motorrijder. Je krijgt wat je verdient, want afgelopen zondag was er een mooie lentezonnetje, het ideale weer om de motor van stal te halen. Ik ken de cijfers nog niet, maar ik denk dat er toch wel veel volk was. Op twaalf locaties in Vlaanderen konden motorrijders een gratis opfriscursus krijgen en konden ze ook hun motor technisch laten nakijken.

Dit initiatief is een ondersteuning die heel nodig is, want, hoewel we vorige week ook positief nieuws kregen, namelijk dat de afgelopen tien jaar de letselongevallen met motorrijders met 24 procent zijn verminderd, blijft dat positief nieuws eigenlijk ook maar heel relatief: van de 1000 letselongevallen in het verkeer zijn er 66 dodelijke ongevallen, en van die 66 dodelijke ongevallen gaat het in 28 gevallen om motorrijders. Motorrijders zijn dus extra kwetsbaar in het verkeer, hoewel ze vaak een stoer imago hebben. Een motorrijder heeft tot 57 keer meer kans per afgelegde kilometer dan een andere weggebruiker om een letselongeval te krijgen.

Er zijn twee belangrijke ongevalsituaties. In ongeveer 30 procent van de gevallen gebeurt het ongeval doordat de motorrijder zelf de controle verliest. In nog eens 30 procent gebeurt dat omdat hij niet wordt opgemerkt door de andere weggebruiker. En dan zijn er nog de situaties waarbij de ongevallen worden veroorzaakt door de slechte weginfrastructuur.

Minister, de motorrijders zijn extra kwetsbaar. Naar aanleiding van de Dag van de Motorrijder heb ik een vraag voor u. Welke extra initiatieven zult u nemen om de motorrijders te beschermen en ongevallen te vermijden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is inderdaad zo dat een motorrijder 57 keer meer risico heeft op een letselongeval dan een automobilist. Dat is de vergelijking.

We stellen vast dat er de afgelopen 10 jaar een goede evolutie is van het aantal gewonden en het aantal verkeersdoden. En met een goede evolutie bedoel ik een vermindering van ongeveer een derde, zowel op het vlak van het aantal gewonden als het aantal verkeersdoden bij motorrijders. Maar het fluctueert heel sterk. Zo hebben we voor het afgelopen jaar, 2017, een stijging gezien van het aantal verkeersdoden bij motorrijders: van 28 naar 36. Het hangt natuurlijk ook af van de weersomstandigheden in het betrokken jaar, van hoe lang de periode van goed weer duurde. Dat is heel cruciaal.

Welke maatregelen nemen we? De belangrijkste oorzaken zijn, ten eerste, controleverlies en, ten tweede, niet gezien worden. Daarom ligt de eerste focus op de sensibilisering en de organisatie van opfriscursussen op twaalf locaties in Vlaanderen, bij het eerste mooie weer. Zo worden opnieuw de nodige vaardigheden bijgebracht. Want je moet weten dat meer dan de helft van de motorrijders per jaar minder dan 5000 kilometer rijdt. Het zijn dus echt gelegheidsrijders. En

je kunt niet zomaar op zo'n machine springen en denken 'Ik ben er onmiddellijk opnieuw mee weg'. Als je hebt stilgestaan en die motor heeft stilgestaan, dan moet je daar terug wat inkomen en opnieuw wat vaardigheden verwerven. We hebben dat nu georganiseerd op twaalf locaties in Vlaanderen. Het was een succes. Ik denk dat er vorig jaar 1500 deelnemers waren. Dit jaar waren het er 1800. Het gaat dus in stijgende lijn.

Daarnaast organiseren we ook een volledige cursus, een dagcursus, tegen een beperkte prijs. Daarbij wordt er verder ingegaan op de vaardigheden en het opfrissen van de kennis. Dat kostte normaal gezien 165 euro. We zijn erin geslaagd, ook mede door enkele externe partners, om die prijs te verlagen naar 99 euro. Dat zijn goede maatregelen op het vlak van vaardigheden en de controle over de motor.

Maar, ten tweede, is ook de infrastructuur belangrijk. Eén, we hebben in deze regeerperiode de operatie afgerond om ervoor te zorgen dat er bijvoorbeeld in gevaarlijke bochten vangplanken worden geplaatst. Wanneer er zich dan toch een incident voordoet, zal de motorrijder niet onder de vangrails doorschuiven, met alle lugubere gevolgen van dien. Dat hebben we afgewerkt. Twee, we zorgen er altijd voor dat bij de aanleg van elke nieuwe weg het maximaal vergevingsgezinde wegen zijn, ook voor motoren. Zo is er dan bijvoorbeeld geen belijning waarbij een heel wegvak wordt ingenomen. U kent dat, van die grote belijningen op de grond: '30 of 50 kilometer per uur'. Dat doen we niet meer. Het moet altijd belijning zijn die kan worden vermeden door de motorrijders. Dat is dus het tweede punt: bij de belijning voor de nodige stroefheid zorgen, zodat er geen volledige gladheid is, maar dat er een beetje tegenwerking is. Drie, momenteel herbekijken we de opleiding van de motorrijinstructeurs, zodat ze beter worden opgeleid in functie van risicoperceptie en kijkgedrag en ze die vaardigheden ook beter kunnen doorgeven aan hun pupillen, degenen die gaan voor het examen en de opleiding van het motorrijbewijs.

Dat zijn de maatregelen waarmee we ervoor willen zorgen dat het motorrijden in Vlaanderen attractief, maar ook veilig blijft.

An Christiaens (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord en uw opsomming van al hetgeen er inderdaad al gebeurt. Ik onderschrijf ook dat er heel wat initiatieven worden genomen. Maar jammer genoeg blijven de cijfers wel wat voor zich spreken.

Bovendien is het zo dat het motorrijden populairder wordt en in de lift zit. Vorig jaar waren er 28 procent meer motorrijders op de weg. Globaal gezien, in absolute cijfers, zijn er dus telkens meer motorrijders. De doelgroep breidt uit. Het is dus misschien echt wel het momentum om nog extra in te zetten op die doelgroep van de motorrijders, aangezien zij een groter percentage innemen van onze weggebruikers.

Minister, u weet dat onze fractie, zowel op Vlaams als op federaal niveau, een voorstel heeft om de motorrijders toe te laten op busbanen. Ik weet dat u daarvan slechts een koele minnaar bent. Maar indien u tot voortschrijdend inzicht bent gekomen, hoor ik dat graag.

Ik heb nog een andere vraag, minister. Hoe zult u de effecten monitoren van de Dag van de Motorrijder? Die doelgroep breidt uit, er zijn meer aanwezigen maar zijn er dan ook meer nieuwkomers?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Ik denk dat er twee sleutelbegrippen zijn wanneer het gaat over verkeersveiligheid ten voordele van de motorrijders, namelijk

opleiding en sensibilisering. De minister en u, mevrouw Christiaens, hebben daar zelf ook bij stilgestaan. En om mevrouw Christiaens te steunen, minister, ik vind dat u een proefproject voor motorrijders op de busbanen een faire kans moet geven. (*Applaus bij Open Vld en CD&V*)

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Mevrouw Christiaens, als collega-motorrijder steun ik namens mijn fractie alle initiatieven die worden genomen voor het bevorderen van de verkeersveiligheid voor motorrijders. Ik had in die zin een identieke vraag om uitleg opgesteld, op een paar woorden na, vandaar dat ik vanop de bank reageer.

Maar ik had ook al een bleek vermoeden dat u zou teruggaan naar die busbanen, een onderwerp waar wij al zo vaak over gedebatteerd hebben in de commissie. En ook in de plenaire vergadering komt dit onderwerp dikwijls terug. In die zin vind ik het er een klein beetje over. Deze minister en ook de vorige trouwens hebben door het advies dat zij krijgen van specialisten daar altijd wat afstand van genomen. Het is niet om de motorrijders te jennen dat die beslissing wordt genomen, dat gebeurt wel degelijk gefundamenteerd. In die zin zou ik willen dat we de discussie over de busbanen achter ons laten en dat we inzetten op alle andere initiatieven die de minister heeft genoemd: investeringen, weginfrastructuur, snelheidswijzigingen, herziening van het rijbewijs en initiatieven ten aanzien van fabrikanten. (*Applaus bij de N-VA*)

Minister Ben Weyts: We houden rekening met het feit dat de doelgroep uitbreidt, ook in functie van onze sensibiliseringscampagnes.

Mevrouw Christiaens, wat uw vraag over het gebruik van de busbanen betreft, heb ik in de pers gezien dat een federaal vicepremier daartoe heeft opgeroepen, en dan luister ik natuurlijk altijd met zeer grote aandacht. Die busbanen dienen natuurlijk voor collectief busvervoer, daarvoor zijn die in eerste instantie bestemd, met alle respect en sympathie. Verschillende groepen vragen om die busbanen te mogen gebruiken, in eerste instantie de zorgberoepen: huisartsen, spoedartsen en andere zorgverplegers die vinden dat in eerste instantie zij en niet motorgebruikers daarvan gebruik moeten kunnen maken in functie van hun beroep. Zij kunnen immers levens redden.

Ik heb de vraag over het proefproject ook voorgelegd aan het Vlaams Huis voor de Verkeersveiligheid waarin zowat iedereen vertegenwoordigd is, ook de auto-federaties en de mensen die bezig zijn met verkeersveiligheid. Zij hebben daar ook gezegd dat ze dit voorstel niet positief zullen adviseren. Zij sluiten zich aan bij het standpunt dat in het verleden is ingenomen. Die busbanen moeten volgens hen in eerste instantie dienen voor doorstroming en collectief vervoer. Wanneer men daar motorrijders of andere groepen toelaat, dan zal dat negatieve effecten hebben voor de doorstroming en de verkeersveiligheid. Zij sluiten zich aan bij het standpunt dat mijn voorganger, minister Crevits, heeft ingenomen. Als ik moet kiezen tussen Kris en Hilde, dan ga ik voor Hilde. (*Applaus bij de N-VA*)

An Christiaens (CD&V): Minister, het was ijdele hoop te denken dat u intussen tot voortschrijdend inzicht zou zijn gekomen.

Mijnheer Keulen, ik dank u voor de steun. Het fundamenteel verschil in verband met doorstroming op busbanen is dat de motorrijder op twee wielen rijdt, wendbaar is en niet zorgt voor opstopping op de busbanen. We zullen die discussie hier niet heropenen.

Minister, ik begrijp dat u hebt gezegd dat de uitbreiding van de doelgroepen wordt gemonitord. Aangezien die groep groter wordt, wordt gemonitord wie aanwezig is op de Dag van de Motorrijder.

Minister, we willen in Vlaanderen tot nul verkeersdoden komen en dat is nul verkeersdoden voor alle weggebruikers. We rekenen op u om op alle doelgroepen te focussen. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Dirk de Kort aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de voorbereiding van het invoeren van de slimme kilometerheffing voor personenwagens (rekeningrijden) tegen de volgende legislatuur

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

Dirk de Kort (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, zoals u weet, worden we elke dag steeds meer geteisterd door files. Zoals er aan elk probleem nadelen zijn, zijn er ook een aantal voordelen aan verbonden.

We zien dat het draagvlak voor de slimme kilometerheffing effectief groeit. Zo ook gisteren tijdens het Voka-congres waar twee voorzitters van politieke partijen, de N-VA en CD&V, zeiden dat het eindelijk tijd wordt om werk te maken – het is onvermijdelijk – van een slimme kilometerheffing. Als je ziet welke weg we al hebben afgelegd, is dat toch enorm. Het is voor de eerste keer in het Vlaams Parlement ter sprake komen in 1991 onder minister Sauwens die toen over de oprichting van een Mobiliteitsfonds sprak en het rekeningrijden als een van de mogelijke maatregelen naar voren schoof.

Er is tijdens de vorige Vlaamse Regering voorbereidend werk verricht onder impuls van Hilde Crevits om te kunnen starten met een kilometerheffing voor vrachtwagens. Er is toen heel wat voorbereidend werk gebeurd en nu bent u, minister, daadwerkelijk gestart met de kilometerheffing voor vrachtwagens. Het is weliswaar nog een domme kilometerheffing voor vrachtwagens, ze kan ook slimmer worden gemaakt.

Ja, wij zijn ook vragende partij om aan zoveel mogelijk alternatieven voor de wagen te werken: het openbaar vervoer, de fiets, elektrische deelfietsen, flexibel thuiswerk, flexibele uren, antennepunten. Van al die sociale aspecten moet er zeker en vast verder werk worden gemaakt.

Minister, het is van belang dat u zorgt dat er tijdens deze periode verder wordt gewerkt en dat er aan het einde van deze legislatuur een architectuurnota klaar zal liggen zodat kan worden gestart met de slimme kilometerheffing voor personenwagens tijdens de volgende legislatuur. Minister, ik zou graag vernemen wat de stand van zaken is. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Collega's, ik heb er ook akte van genomen. Het is leuk opnieuw vast te stellen dat onze beider partijvoorzitters het eens zijn. We voegen dat toe aan de lange lijst van punten van overeenstemming.

Ik ben principieel voor een kilometerheffing voor personenwagens omdat ik nooit tegen een belastingverlaging ben. Als we een kilometerheffing kunnen invoeren, kunnen we eindelijk eens de buitenlanders, die massaal over onze wegen razen, mee laten betalen. Vandaag dragen ze niets bij. Ze tanken zelfs niet eens bij ons. Ze racen gewoon door Vlaanderen. Als we hen kunnen laten meebetalen, kunnen we die inkomsten gebruiken om de verkeersbelasting voor de Vlamingen volledig af te schaffen en om zelfs nog extra te investeren in weginfrastructuur en in alternatieven voor de wagen.

We hebben dan ook eindelijk een instrument van mobiliteitssturing. We kunnen dan bijvoorbeeld mensen belonen wanneer ze zich 's nachts of buiten de spits verplaatsen zodat we de druk op de spits naar beneden kunnen halen. Dat is tenminste een verhaal met enig perspectief in de mobiliteitsdiscussie waar we nog altijd naar op zoek zijn.

Wat hebben we gedaan? We hebben al een draagvlakstudie afgerond. Voor alle duidelijkheid: je kunt zoiets niet invoeren met een vingerknip. Dit is nog nooit gedaan, wel op schaal van een stad maar niet op schaal van een land of een deelstaat als Vlaanderen. Er wordt nu een nieuwe studie in de markt gezet, waarvan we beslist hebben om de offerte in mei in de markt te zetten. Ze moet worden afgewerkt tegen april volgend jaar. In die studie wordt effectief gewerkt aan de architectuur.

Daarin worden dus volgende vragen beantwoord. Als we zo'n kilometerheffing invoeren, op welke wegen doen we dat dan? Wanneer? 's Nachts of overdag? Tegen welke tarieven? Welke flankerende maatregelen zouden we moeten nemen? Welke sociale maatregelen kun je nemen bij de invoering ervan? Er zijn ook vragen met betrekking tot de prijszetting en voor wie. Hoe kan dit technisch gebeuren? Moet je werken met bakjes zoals we dat nu doen bij de vrachtwagens met de on-boardunits? Dan spreken we echter over miljoenen bakjes die aan de man zouden moeten worden gebracht. Is dat realistisch? Of kan dat gebeuren met gsm-technologie of via de smartphone?

Deze studie zal nu via de offerte worden toegewezen, en moet klaar zijn, inclusief de architectuurnota, in maart. Zodoende zal het hele verhaal beslissingsklaar en beslissingsrijp zijn. Dan moet de politiek zeggen of men daar al dan niet mee doorgaat. Dat zal ongetwijfeld een zaak zijn van de volgende Vlaamse Regering, maar dan ligt wel alles op tafel om in eer en geweten een beslissing te kunnen nemen en eindelijk de keuze te maken of we gaan voor een verhaal van belastingverlaging en betere mobiliteit.

Er zijn zo weinig mogelijkheden om de files aan te pakken. Iedereen zegt dat er iets aan moet gebeuren. Wel, je kunt er iets aan doen. Het vergt wat politieke moed, maar misschien kun je er via de kilometerheffing effectief iets aan doen.

Dirk de Kort (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. Wij, en ongetwijfeld ook anderen hier, zijn het erover eens dat de invoering van de slimme kilometerheffing budgettair neutraal moet zijn. Dat staat trouwens ook ingeschreven in het Vlaamse regeerakkoord.

Het is niet alleen van belang dat de architectuurnota waarin al bepaalde keuzes moeten worden gemaakt, klaar is. Het zal ook van belang zijn dat er verder overleg gebeurt met de andere gewesten. Vorige keer was dat een belangrijk punt voor de invoering van de kilometerheffing voor vrachtwagens. Het was duidelijk dat de andere gewesten in dit land ook akkoord gingen. Daar hebt u nog geen antwoord op gegeven.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Dames en heren, ik denk dat er geen toverformules zijn inzake filebestrijding. Als je daar performant tegenaan wilt gaan, dan zal er ook iets moeten worden gedaan aan de wegcapaciteit. Onze jongste autostrades dateren van midden de jaren 80. Er zal ook iets moeten worden gedaan aan een performant collectief vervoer.

Als er zoiets moet komen als een kilometerheffing, dan zal deze inderdaad slim moeten zijn op het vlak van locatie en tijd en zeker ook budgetneutraal voor de Vlaamse weggebruiker.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Een kilometerheffing kan een bijdrage leveren aan het verminderen van de files als dat een middel is om meer mensen dan vandaag te stimuleren om te kiezen om minder de wagen te gebruiken en meer de alternatieven, zoals het openbaar vervoer, fietsen, deelwagens enzovoort.

Ik stel vast dat de Federale Regering aan het begin van deze legislatuur heeft beslist om te besparen op de investeringsmiddelen voor het spoor en dat deze Vlaamse Regering geld uittrekt om extra rijstroken aan te leggen. Dat is precies het omgekeerde van wat we nodig hebben. Op die manier zorgt men niet voor meer alternatieven, maar duwt men meer mensen in de file. Als we dan een slimme kilometerheffing opleggen om bijkomend te betalen per gereden kilometer, dan komt dat neer op een platte belastingverhoging en los je daarmee geen files op.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Ik was gisteren niet aanwezig op het debat, mijnheer de Kort, maar ook mijn fractie en partij is allang voorstander en overtuigd van een slimme kilometerheffing als een van de sleutels om het fileprobleem aan te pakken.

Minister, mensen vinden dat dit gefaseerd moet worden ingevoerd. Als ik me niet vergis, is VAB er voorstander van om dit eerst te organiseren rond een aantal grote steden om te zien wat het effect is. U hebt nu een architectuurnota besteld. Zouden we toch niet naast al de studies tijdens deze legislatuur al een proefproject op gang trekken? Ik denk echt dat het interessant zou zijn om te zien als mensen in een dergelijk proefproject instappen, welke effecten dit heeft op het gebruik van de wagen voor woon-werkverkeer en woon-schoolverkeer.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, misschien eerst vooraf, ik vind het een beetje vreemd dat er actuele vragen worden geagendeerd op basis van uitspraken van enkele partijvoorzitters, maar soit.

Minister, onze fractie is waarschijnlijk de enige fractie die tegen het rekeningrijden is, en we gaan dat ook blijven verdedigen. Rekeningrijden bestaat immers al: twee derde van de brandstof die wij tanken, bestaat uit belastingen. Daarbij komt nog dat het absoluut niet is bewezen dat rekeningrijden zoals jullie dat zien, slim of dom rekeningrijden, mobiliteitssturend zal zijn. Ook het rekeningrijden voor vrachtwagens werd ingevoerd om de mobiliteitssturende impact. Is er al één vrachtwagen minder op onze autosnelwegen? Ik dacht het niet. Ik vind dat we meer moeten inzetten op openbaar vervoer, meer moeten investeren in ons wegennet en dat we thuiswerken en flexibel werken fiscaal moeten aanmoedigen. Ik blijf erbij, en onze fractie blijft erbij: dit rekeningrijden, zoals jullie dat zien, is een zoveelste verkapte belastingverhoging.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Voorzitter, collega's, de gebruiker betaalt: dat is een regeling die wij in onze samenleving al kennen voor vele aspecten. Denk bijvoorbeeld maar aan afvalverwerking. Vlamingen zijn daar eigenlijk best goed in.

In die zin zou ook rekeningrijden een sturend middel kunnen zijn om de fileproblematiek, om de congestie tegen te gaan, maar dan wel, en ik sluit me heel graag aan bij collega Keulen, in combinatie met andere maatregelen: aanpassingen aan en investeringen in de weginfrastructuur en een performanter openbaar vervoer. Collega Vandenbroucke, dat is iets anders dan die besparing die

wordt doorgevoerd. Wij geven bijna het meeste per kop uit in heel Europa en de performantie ligt het laagst. Het geldt dat je in iets investeert, is dus niet altijd recht evenredig met wat je ervoor terugkrijgt. Dat is dus een heel ander verhaal.

Voorzitter, namens ons kan een kilometerheffing als een van de middelen om die file te bestrijden, op één voorwaarde, dat het geen belastingverhoging is voor de autobestuurder, voor de Vlaming. Moeten we dan misschien ook niet met Europa gaan babbelen? Duitsland heeft immers al geprobeerd iets in te voeren. Nederland stond op zijn kop. Dus, dat de gebruiker betaalt, is oké, maar als het een extra belasting is, dan zal het voor onze fractie een neen zijn.

Minister Ben Weyts: U refereert aan het Duitse systeem, maar eerlijk gezegd, dat is eigenlijk forfaitair. Dat is een domme heffing. Dat is gewoon een belastingverhoging. Dat is gewoon een soort vignet waarvoor je betaalt en that's it. Er is geen enkel instrument van mobiliteitssturing.

Wat uw vraag over de samenwerking met de andere gewesten betreft, heel specifiek ten aanzien van die tweede studie waarover we dus in mei gaan beslissen, hebben we de medewerking gevraagd van zowel het Waalse als het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Het Waalse Gewest heeft geweigerd. Het Brusselse Gewest is wel akkoord gegaan. We moeten nog finaal de mate van cofinanciering bespreken, maar principieel gaat men akkoord. Die zijn dus mee in dat verhaal. Dat kan misschien resulteren in een gefaseerde invoering. Daar wil ik niet op vooruitlopen.

Wat het sp.a-standpunt betreft, volg ik niet volledig. Je kunt niet zeggen voor de invoering van een kilometerheffing te zijn, maar tegen extra investeringen in wegen. Waarvoor betaalt men dan uiteindelijk nog? Het is toch de evidentie zelve dat, als je mensen laat betalen voor het gebruik van de weginfrastructuur, je er ook voor zorgt dat er een degelijke weginfrastructuur wordt aangelegd, dat je de inkomsten die worden gegenereerd, ook investeert in zowel weginfrastructuur als de alternatieven. Je kan echter niet zeggen dat je een kilometerheffing wil, maar dat je 0 euro van de inkomsten daarvan gaat investeren in de wegen, dat je de wegen wat gaat laten verrotten. Ja, dan zal er ook geen volk meer rijden. Dat is een feit.

Dan ook nog eens de verbazing over het standpunt van het Vlaams Belang. Voor alle duidelijkheid, ik heb gezegd dat dit voor ons een belastingverlaging moet zijn. Waarom? Omdat we de inkomsten van de buitenlanders zullen kunnen gebruiken.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Het is niet onze schuld. Het is altijd hetzelfde liedje. *(Opmerkingen)*

Minister Ben Weyts: Het Vlaams Belang zegt: de buitenlanders mogen niet betalen, maar de Vlamingen moeten betalen. Dat vinden wij niet. Wij vinden dat het gedaan moet zijn dat enkel de Vlamingen betalen. Wij vinden dat de buitenlanders mee moeten betalen. That's it. *(Applaus bij de N-VA. Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Uw N-VA-parlementslid heeft daarjuist net hetzelfde verteld!

Het is altijd hetzelfde liedje.

De voorzitter: Mijnheer Sintobin, de minister heeft het woord. U krijgt het woord niet!

Alstublieft, als iedereen hier door de microfoons begint te roepen, dan krijgen we hier wel wat. *(Opmerkingen van Chris Janssens)*

Neen, dat is niet waar. U kunt altijd bij motie van orde het woord vragen, maar u moet niet tussenkomen als de minister aan het antwoorden is.

Minister Ben Weyts: Maar genoeg over uw programma en de wijzigingen daaraan.

Ik denk dat we de moed moeten hebben. En ik durf dat te zeggen. Ik vind het zeer goed dat heel wat mensen hun verantwoordelijkheid willen nemen, dat het draagvlak een beetje groeit en dat we ten minste de openheid hebben om naar dat instrument te kijken als een mogelijk deel van een oplossinkje, dat we naast investeringen in de weginfrastructuur en in alternatieven, ook kijken naar een instrument als de kilometerheffing, zeker als dat leidt tot een belastingverlaging voor alle Vlamingen.

Dirk de Kort (CD&V): Dank u wel. Waarom brengen we dit onderwerp naar voren, collega's? Ik denk dat we allemaal een heel belangrijke verantwoordelijkheid hebben op het thema mobiliteit, dat overal nummer één is, om dat hier ook effectief aan te kaarten. Dat merk je bij de mensen in de straat. Dat merk je bij de ondernemers. En dat merk je ook bij de mensen die mee hun verantwoordelijkheid opnemen als lokale bestuurder. Iedereen zegt dat er veel meer aandacht moet gaan naar die mobiliteit. En daarvan zal de slimme kilometerheffing één punt zijn. Ik hoor met plezier dat er verder wordt gewerkt aan die architectuurnota en dat er verder overleg is met de gewesten. Want anders, als er geen oplossing is en geen overleg met de gewesten, zullen we met een probleem blijven zitten met de leasingwagens.

Om verder draagvlak op te bouwen, minister, moeten we ook verder durven na te denken over het openbaar vervoer. We merken immers dat het op dit moment een gesloten systeem is. Het is dikwijls heel moeilijk, ook in het kader van besprekingen van de vervoersregio's, om daar zinvolle bijkomende trajecten van openbaar vervoer te ontwikkelen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het plaatsgebrek in de gesloten instelling De Grubbe in Everberg en het vermijden van straffeloosheid in het huidige en toekomstige jeugddelinquentierecht

ACTUELE VRAAG van Freya Van den Bossche aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het aanhoudend plaatsgebrek in de gesloten gemeenschapsinstelling De Grubbe in Everberg

ACTUELE VRAAG van Ortwin Depoortere aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het gebrek aan plaats in jeugdinstellingen

ACTUELE VRAAG van Martine Taelman aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de vrijlating van jonge delinquenten omwille van het plaatstekort in Everberg

ACTUELE VRAAG van Elke Van den Brandt aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de noodkreet van jeugdrechters betreffende het plaatstekort in jeugdinstellingen

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, als het over Everberg en over de gemeenschapsinstellingen gaat, heb ik soms het gevoel alsof we hier naar de film 'Groundhog

Day' aan het kijken zijn, waarin hetzelfde scenario zich steeds weer opnieuw afspeelt. Ik maak me daar zorgen over, minister, omdat het hier over een kern-taak van de overheid gaat: veiligheid, de veiligheid garanderen van jongeren die zeer zware strafbare feiten plegen, de veiligheid van de maatschappij die beschermd moet worden tegen jongeren die criminele feiten plegen. En we zien hier dat op vijf dagen tijd vijf keer jongeren moeten worden vrijgelaten omdat er geen plaats is in Everberg. En het gaat hier niet om doetjes. Het gaat hier om jongeren die een gewapende overval hebben gepleegd bij een apotheker. Het gaat hier over jongeren die een andere jongere bijna dood hebben geslagen. Het gaat hier over jongeren die drugs dealen en andere zware feiten plegen.

Ik heb u deze morgen gevraagd om daar zeer creatief mee om te gaan, omdat we nu nood hebben aan meer plaatsen. U bent deze middag gekomen met wat u een oplossing noemt, namelijk het creëren van extra plaatsen in Tongeren. Maar Tongeren, minister, dan zitten we meteen bij die andere film. Want de jeugd-gevangenis van Tongeren is de locatie waar 'De hel van Tanger' is opgenomen in 2005. Dit is de locatie, minister, die de kinderrechtencommissaris een tikkende tijdbom heeft genoemd. Dit is de locatie die een aantal jeugdrechters hebben omschreven als een locatie met afschuwelijke leefomstandigheden voor jongeren. Dit is de plek, minister, waarover u in een antwoord op een schriftelijke vraag dat u mij hebt bezorgd, zegt dat er na 18 uur en in het weekend bijna geen begeleiding voor die jongeren is.

Waarom hebt u voor Tongeren gekozen, minister? Zult u infrastructurele investeringen doen en investeren in de omkadering, zodanig dat die jongeren daar op hun plaats zijn?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, de jeugdrechters hebben nog maar eens aan de alarmbel getrokken, nu ze weer een vijftal jongeren op straat hebben moeten zetten. In eerste instantie was ik hoopvol toen u vanmorgen actie aankondigde. Als we kritiek geven op een vorm van plaatsgebrek, krijgen we meestal een bloemlezing van acht jaar Vandeurzen op Welzijn, en niet echt actie daaropvolgend. Maar nu wel. U zegt: 'Oké, ik zorg voor plaatsen, hier en nu.' Dat vind ik goed. Maar ik heb heel grote vragen bij de keuze van de plek voor die plaatsen. Waarom Tongeren?

Minister, ik ga ermee akkoord dat u moet beveiligen en begeleiden, maar waarom zitten ze in Tongeren? Tot een paar maanden geleden leek u zelf overtuigd van wat de VN en de kinderrechtencommissaris u hebben verteld, namelijk dat dit geen plek meer is voor jongeren, voor geen enkele jongere zelfs. U hebt de jeugdrechters gevraagd daar niemand meer te plaatsen. Er was daar plaats, maar u hebt terecht gevraagd die plaatsen niet meer te gebruiken. Vervolgens bleek er te weinig plaats te zijn en hebt u als antwoord op dat acuut plaatsgebrek gevraagd de jongeren toch maar weer naar Tongeren te sturen. Ik hoop dat er iets is veranderd tussen het ogenblik waarop u de jeugdrechters hebt verteld dat jongeren niet meer naar Tongeren kunnen en vandaag.

Minister, mijn vraag is eenvoudig. Wat is er in Tongeren veranderd, zodat ze daar volgens u nu wel de juiste plaats voor beveiliging en begeleiding kunnen krijgen?

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister, deze week zijn verschillende zware criminelen jonger dan 18 jaar vrijgelaten omdat in de gesloten jeugdin-stellingen de nodige opvangplaatsen ontbraken. U hebt daarmee aan de jonge misdadigers het signaal gegeven dat ze hun gang mogen gaan. Zij lachen u nu in uw gezicht uit. U hebt de bevolking het signaal gegeven dat we zijn terechtgekomen

in een samenleving waarin een vorm van straffeloosheid heerst. Dit is niet het moment om te spreken over piekmomenten of een daling van het totaal aantal jonge delinquenten of om andere halfzachte maatregelen op te sommen. De burger vraagt u op te treden tegen zware misdadigers, ook als ze jonger zijn dan 18 jaar.

Mijn vraag is welke initiatieven u vandaag op korte termijn neemt en welke structurele initiatieven u zult nemen, zodat we hier in de toekomst niet meer moeten staan.

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Voorzitter, het is niet de eerste keer dat we hier staan omdat zwaar criminele jongeren terug naar huis worden gestuurd. Het afgelopen weekend en de voorbije dagen zijn we ook geconfronteerd met jongeren die heel zware feiten hebben gepleegd, terug naar huis zijn gestuurd en dan meteen hebben gerecidiveerd en nieuwe feiten hebben gepleegd. Volgens de Antwerpse jeugdrechters is dit niet eenmalig en gebeurt dit gemiddeld drie keer per maand.

Minister, ik heb het eens nagekeken. We hebben hier al gestaan in 2014 en 2015. Deze ochtend heb ik u horen verklaren dat u met de jeugdrechters wilt overleggen. U wilt hen er nog eens op wijzen dat er met het nieuwe jeugddelinquentierecht een heel arsenaal aan maatregelen mogelijk is. Het is een goede zaak dat er passende maatregelen zijn voor elk individueel dossier en elke individuele jongere. We kunnen er echter niet omheen dat op dergelijke zware feiten een passend antwoord en een bescherming van de maatschappij moeten kunnen volgen.

Ik heb u deze middag horen zeggen dat er misschien bijkomende plaatsen moeten komen. U kijkt dan naar Tongeren. Ik denk dat het nodig is snel te schakelen, maar welke maatregelen zult u naast het overleg nemen om dit mogelijk te maken in de reeds beschreven gevangenis in Tongeren?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Voorzitter, jongeren plegen zware feiten en worden geklist. De jeugdrechter beslist dat ze naar een gesloten instelling moeten, maar daar worden ze terug naar huis gestuurd omdat er geen plaats is. Er is een crisis. Dat is niet de eerste keer en ik vrees dat het ook niet de laatste keer is. Dit gebeurt regelmatig.

Minister, u houdt een crisisoverleg en u vindt een oplossing voor die jongeren. Ik sluit me aan bij de vorige sprekers. De gevangenis van Tongeren is absoluut geen plek waar we jongeren naartoe sturen. Ik wil echter eens stilstaan bij de vraag waarom die gemeenschapsinstellingen eigenlijk vol zitten. Plegen meer jongeren feiten of zitten ze daar langer? Eigenlijk is dat het niet. Als we kijken naar de kinderen en de jongeren die in de gemeenschapsinstellingen zitten, zien we dat daar heel vaak jongeren zitten die daar eigenlijk niet thuishoren.

Meisjes met zware psychiatrische problemen of uit prostitutienetwerken worden momenteel in Mol opgevangen.

Er zitten jongeren die eigenlijk in de psychiatrie thuishoren, die, vanwege het feit dat ze beschermd moeten worden, in die gesloten instelling komen, omdat er simpelweg geen plek is of geen deftig aanbod is in de psychiatrie. Er zijn jongeren met ernstige gedragsproblemen, met een vorm van een handicap, die op geen enkele manier terecht kunnen in het reguliere aanbod en dan maar ter bescherming van zichzelf in zo'n gesloten voorziening komen. Die jongeren horen daar niet thuis.

Minister, mijn vraag is om niet alleen extra capaciteit in de gesloten instellingen te creëren –want dat is een groter probleem blijven creëren – maar ervoor te zorgen dat alle jongeren op de juiste plaats zorg krijgen, dat jongeren die er niet thuishoren, een plaats krijgen in een voorziening waar ze wel thuishoren, dat er voldoende kinderpsychiatrie is, dat er voldoende aanbod is voor de jongeren met een gedrags- en emotionele stoornis, onze fameuze GES- en GES+-jongeren, dat er ook preventief gewerkt wordt, dat we ervoor kunnen zorgen dat, als een moeder aangeeft dat het niet goed gaat met haar zoon, ze niet twee jaar op een wachtlijst komt voor thuisbegeleiding, maar onmiddellijk begeleid wordt om te vermijden dat die gast op het foute pad gaat. Ik vraag u om in heel de jeugdzorg fundamenteel in te zetten, van thuisbegeleiding tot gesloten instelling, en met urgentie. (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Er wordt op dit moment, zoals u weet, fors geïnvesteerd in de jeugdhulp in Vlaanderen: in 2018-2019 15 miljoen euro. De eerste prioriteit is meer rechtstreeks toegankelijke hulp om vroeger te kunnen tussenkomen en escalaties te kunnen vermijden. Voor zorggarantie voor kinderen die na hun geboorte vanuit de materniteit niet naar huis kunnen, zijn we een plan aan het uitrollen. Er wordt ook geïnvesteerd in plaatsen voor 18-plussers die we nog moeten blijven begeleiden in aangepaste woonvormen, in meer plaatsen voor jongeren met gedrags- en emotionele stoornissen. De capaciteit daarvoor wordt fors uitgebreid. Dat zal hopelijk voor de gemeenschapsinstellingen voor de nodige uitstroom zorgen.

Het jeugddelinquentierecht staat in de steigers. Er komt een nieuw palet van maatregelen die aan jongeren die een misdrijf hebben gepleegd, kunnen worden opgelegd. Maar het punt is terecht: het is onaanvaardbaar dat we jongeren moeten laten gaan die een risico vormen voor de veiligheid in deze samenleving. Dat punt is heel terecht. We hebben dat jaren kunnen managen, de capaciteit van onze gemeenschapsinstellingen is in tien jaar met bijna honderd plaatsen toegenomen. Er is een ondersteuningscomité, een begeleidingscomité opgericht, waarin de magistratuur en de administratie de capaciteit proberen goed te managen, maar het is een feit: de laatste dagen zijn er dingen gebeurd die echt niet door de beugel kunnen. Dan breekt nood wet. Als je heel snel capaciteit moet creëren, voor jongeren die echt zware criminelen kunnen worden genoemd, dan is Tongeren op dit moment de oplossing die het snelst kan worden gerealiseerd. Ik heb altijd gezegd dat Tongeren absoluut geen toekomst heeft in ons jeugddelinquentierecht, maar op dit moment, als u mij vraagt hoe we de geloofwaardigheid van de overheid in dit soort zaken veilig stellen, hoe we kunnen doen wat vanuit de samenleving van ons wordt verwacht, dan moeten wij nu handelen. Dat is de reden waarom gekeken wordt om zeer snel onze capaciteit in Tongeren terug op te drijven.

Ik heb met de mensen uit het begeleidingscomité gesproken deze middag. Er waren vertegenwoordigers bij van het Openbaar Ministerie, van de zetelende jeugdrechters. Ze hebben me allemaal verzekerd dat ze absoluut akkoord zijn dat we in de afweging op dit moment op korte termijn capaciteit creëren, en dat zullen we doen op de snelste manier. Ze waren het er echt wel mee eens dat dat zal gebeuren in Tongeren. Als je andere alternatieven onder ogen neemt, dan moet je opnieuw gaan kijken naar allerlei procedures om dat te realiseren. Dat gaat te veel tijd in beslag nemen. Vandaag moeten we duidelijk maken dat die capaciteit er moet komen. Vandaar zal ik er voor zorgen dat Tongeren geëquipeerd is en bemand wordt. Dat zal beperkt beginnen. We gaan ook met Justitie in overleg om te kijken hoe we die capaciteit een stukje kunnen uitbreiden, maar we gaan wel het signaal geven dat we dit soort toestanden, vandaag en morgen, tot een einde brengen. (*Applaus bij CD&V en de N-VA*)

Lorin Parys (N-VA): Minister, u hebt eigenlijk niet geantwoord op de vraag: wat zal er in Tongeren veranderen opdat er bijvoorbeeld na 6 uur 's avonds ook effectief begeleiding is? Wat zal er in Tongeren veranderen zodat u terugkomt op uw beslissing van januari om die gevangenis, die er 161 jaar staat, die een museum is geweest, te sluiten?

Als u spreekt over het nieuwe jeugddelinquentierecht, dan zijn wij het ermee eens dat we zacht moeten zijn als het kan, maar ook kordaat moeten zijn als het moet. Als het nieuwe jeugddelinquentierecht in het Staatsblad zal staan, dan worden we niet plots wakker in een Brave New World.

Dan zullen er nog altijd 17-jaringen zijn die een apotheek overvallen, dan zullen er nog altijd jongeren zijn die drugs dealen of die een diefstal met braak plegen.

Minister, hoe zult u ervoor zorgen dat de nodige capaciteit er is om de geloofwaardigheid van het nieuwe jeugddelinquentierecht niet vanaf dag één onderuit te halen? In Everberg komen er oriëntatieplaatsen bij, evenals de uithanden-gegeven jongeren die vandaag in Tongeren zitten. Dat is geen verdubbeling van de capaciteit in vergelijking met vandaag.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, ik heb u gevraagd wat er dan veranderd was in Tongeren en uw antwoord is: niets. Er is niets veranderd. Het enige dat veranderd is, is dat er vandaag jongeren zijn die zware feiten plegen en nergens anders heen kunnen. En dus stuurt u ze daar maar heen.

U zegt dat het een acute situatie is en dat u 'iets' moet doen. Het is goed dat u iets doet, maar dit is niet recent. De eerste persberichten van jeugdrechters die deze situatie aanklagen dateren van de dag na de opening van Everberg. U bent al acht of negen jaar bevoegd voor die thematiek. U had al veel langer stappen moeten zetten die ervoor zorgden dat u niet vandaag, in deze situatie, inderdaad moet ingrijpen en zeggen dat ze op straat laten lopen, een heel fout signaal is. U wilt ook niet dat het vogels voor de kat worden, neem ik aan. U wilt dat ze ergens binnen kunnen en dus gebruikt u Tongeren. U hebt zoveel tijd gehad om in een andere oplossing te voorzien, dat ik niet begrijp dat die er nog altijd niet is.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister, eigenlijk is het kwaad al geschied. Hadden de parketten van Antwerpen en Brugge de kat de bel niet aangebonden, dan was deze discussie misschien geruisloos verlopen. Als gewezen minister van Justitie moet het tegen uw rechtsgevoel indruisen dat er vonnissen van rechters niet nagevolgd worden in dit land. Wat betreft uw kortetermijn-oplossing om jongeren in Tongeren te plaatsen, is het nog maar de vraag of dat voldoende zal zijn. Ik sluit mij aan bij wat mevrouw Van den Bossche heeft gezegd: eigenlijk is het te laat. U had al veel vroeger moeten ingrijpen en veel vroeger aan die capaciteit kunnen werken.

Vlaams Belang is voorstander van het uit handen geven van minderjarigen die zware misdrijven plegen. Ze moeten berecht kunnen worden als volwassenen en horen thuis achter slot en grendel. Ze mogen niet bejegend worden met halfzachte maatregelen en zeker niet straffeloos in onze samenleving worden vrijgelaten. Zult u dat meenemen in het overleg met Justitie en de magistraten?

Martine Taelman (Open Vld): Minister, het klopt dat deze regering fors investeert in integrale jeugdhulp en dat daarvoor veel middelen worden vrijgemaakt. Ik hoor u graag zeggen dat wat er nu weer gebeurd is – want het is inderdaad niet de eerste keer –, een sterk antwoord verdient. Het is niet aanvaardbaar dat criminele jongeren die zware feiten plegen, onmiddellijk nadat ze bij de jeugdrechter zijn geweest, weer op straat komen te staan en meteen weer de kans krijgen om opnieuw in de fout te gaan. Dat is dus een goede zaak. Maar laat ons toch ook erkennen dat dit niet de eerste keer is dat we hier staan. Na wat er al

gebeurde in 2014 en 2015, is het wel spijtig dat we nu moeten terugvallen op een minder geschikte locatie.

Wordt erop toegezien dat die locatie op korte termijn wordt aangepast en dat er voorzien wordt in geschikte opvangcapaciteit voor deze criminele jongeren?

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, nood breekt wet, zegt u. Die nood was al duidelijk toen we hier actuele vragen stelden over meisjes die in de cel sliepen, of over stakingen in de gemeenschapsinstellingen, over de alarmkreet van Child Focus, over de brief van de jeugdrechters en de jeugdadvocaten...

Wat er op tafel ligt, zal niet lukken als er niet heel dringend meer aanbod komt. Die nood is er al lang. U zegt dat u veel doet en fors investeert. Ieder jaar krijgen we een verslag van Jongerenwelzijn. Wat blijkt? De wachttijden nemen toe. Ze worden steeds langer. Er zijn steeds meer jongeren die in de kou staan.

Minister, binnenkort krijgen we een nieuw decreet waarvan alle heil wordt verwacht. In dat nieuwe decreet staat heel duidelijk dat jongeren die nog geen strafbare feiten hebben gepleegd, niet meer samen mogen zitten met anderen in een gesloten instelling. Ze moeten weg uit de gesloten instellingen. Dat is goed, ze horen daar niet thuis en dan komt er meer plaats vrij voor de jongeren die echte misdrijven hebben gepleegd, zoals die gasten van deze week.

Waar gaan die naartoe? Samen met de 7000 andere jongeren gaan ze op de wachtlijst staan. U laat niet enkel twee jongeren in de kou staan die naar Tongeren gaan, u laat 7000 jongeren continu in de kou staan in het Vlaanderen van 2018. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Collega's, er wordt volop geïnvesteerd in de jeugdhulp en er wordt gewerkt aan een nieuw jeugddelinquentierecht. De plannen voor een verdubbeling van de capaciteit in Everberg van 40 naar 80 zijn heel concreet. Deze crisissituatie zet een en ander nogmaals op scherp. Ik wil er toch op wijzen dat de capaciteit in de gemeenschapsinstellingen in de voorbije 10 jaar met 60 procent is toegenomen. We gingen van 224 naar 319 vandaag. Over 2 jaar zullen dat 360 plaatsen zijn.

Dat op dit moment geen bijkomende jonge delinquenten konden worden opgevangen in Everberg, is inderdaad heel schrijnend. Dat kan inderdaad niet, want dat geeft een totaal fout signaal, zowel aan de samenleving als aan de jongeren zelf. Minister Vandeurzen heeft daarop gereageerd door alle stakeholders bij elkaar te roepen en te zoeken naar oplossingen op korte termijn. Die is momenteel gevonden in Tongeren. Ik ga ervan uit dat er ook verder wordt bekeken welke tussentijdse oplossingen nog kunnen worden gevonden in afwachting van het nieuwe jeugddelinquentierecht.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers, hebt u ook een vraag aan de minister?

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, in het nieuwe jeugddelinquentierecht is bepaald dat gemeenschapsinstellingen zijn voorbehouden voor de jongeren die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd. De anderen zullen dan op een andere manier moeten worden opgevangen. Zult u dan zorgen voor een versterking van het aanbod in de privévoorzieningen?

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, het nieuwe jeugddelinquentierecht dat dus bepaalt welke maatregelen een rechter kan nemen tegen jongeren die een misdrijf hebben gepleegd, zal natuurlijk moeten worden begeleid door een implementatieplan. Een aantal van die maatregelen zullen we gefaseerd moeten

invoeren omdat daarvoor inspanningen moeten gebeuren in het aanbod. Ik noem maar wat, de gesloten opvang voor minderjarigen die een misdrijf plegen en psychiatrische zorg nodig hebben, daarvoor zullen we een specifieke capaciteit moeten creëren. Daarover zijn we natuurlijk in overleg met de federale overheid.

We gaan dat plan natuurlijk flankerend opstellen. Ondertussen hebben we in de voorbije jaren, zoals meerderen hebben opgemerkt, geïnvesteerd in de capaciteit in onze gemeenschapsinstellingen. Mevrouw Van den Brandt, ik ben het absoluut met u eens dat als je de zaken specifiek wilt equiperen en voorbehouden voor jonge delinquenten, je flankerend ook een aantal dingen zult moeten doen. Daar ga ik absoluut mee akkoord.

Met het begeleidingscomité hebben we afgesproken dat we casus per casus zullen bekijken wie er in onze gemeenschapsinstellingen zit en of we een traject kunnen aanbieden dat ter beoordeling aan de jeugdrechter wordt overgemaakt om die jongeren op een goede manier naar een setting te leiden buiten onze gemeenschapsinstellingen.

Dat zijn allemaal zaken die goed zijn, die we actief proberen te implementeren. Zowel in de capaciteit, als in het rechtstreeks toegankelijke, als in de inspanningen in de eerstelijnspsychologische functies wordt op dit moment in Vlaanderen fors geïnvesteerd. Als vandaag de schop in de grond steekt in Everberg om die capaciteit uit te breiden, dan is dat natuurlijk niet omdat er de laatste weken een verhoogde aandacht in de media is voor deze problematiek, maar omdat we ons lang geleden goed hebben gerealiseerd dat hier duurzame oplossingen voor nodig zijn. Een aspect daarvan – niet het enige – is een capaciteitsuitbreiding in Everberg. Op dit moment wordt daar met man en macht aan gewerkt. *(Applaus bij de meerderheid)*

Lorin Parys (N-VA): Hier wordt veel gepraat over het nieuwe jeugddelinquentierecht. We mogen echter ook niet vergeten dat het nieuwe jeugddelinquentierecht voorziet in langere straffen. Waar je nu maar twee maanden en vijf dagen kunt verblijven in Everberg, wordt in het jeugddelinquentierecht in een bijzonder lange straf voorzien. Dat zijn allemaal maatregelen die we ook zullen moeten nemen en jongeren die we ook zullen moeten huisvesten en gepast opvangen.

Minister, als er maatregelen zijn die minder ingrijpend zijn en even effectief zijn als jongeren opsluiten, dan hebt u in ons een bondgenoot. Ik denk bijvoorbeeld aan het elektronisch toezicht dat, zoals uit internationale studies blijkt, ervoor kan zorgen dat een aantal jongeren niet naar een gemeenschapsinstelling moeten gaan. Wij zijn blij dat dat ook een mogelijkheid zal worden. Minister, wij willen er samen met u voor zorgen dat de oplossing er niet in bestaat dat we het probleem doorschuiven naar een ander niveau en dat dan de private voorzieningen of andere actoren in de jeugdhulp met de gebakken peren komen te zitten. *(Applaus bij de N-VA)*

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, u hebt gelijk, wanneer jongeren zware feiten plegen, mogen we die niet laten lopen. We moeten hun duidelijk grenzen aangeven en moeten hen ook begeleiden, want wij zullen niet toestaan dat zij vogels voor de kat worden. De essentie van jongeren is dat zij nog gemakkelijker dan anderen opvoedbaar zijn.

De signalen moeten sterk en duidelijk zijn, maar tegelijkertijd ook menswaardig blijven. België heeft een heel triest bilan als we kijken naar het gevangeniswezen en de manier waarop mensen daar worden opgevangen. Ik wil u vragen om ervoor te zorgen dat de manier waarop in Vlaanderen jonge delinquenten worden opgevolgd, geen nieuwe, grote schandvlek wordt op ons blazoën. Ook dat moet op een menswaardige manier kunnen gebeuren. *(Applaus bij sp.a)*

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister, ik roep u op om niet mee te gaan in die linkse logica waar alles en iedereen met fluwelen handschoenen wordt aangepakt, met begeleiding, met trajecten, met elektronische enkelbandjes. Wij rekenen erop dat u een einde maakt aan de straffeloosheid. Dat is wat de burger vraagt van u. Wij rekenen erop dat u zware misdadigers, ook als ze minderjarig zijn, definitief achter slot en grendel steekt. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Martine Taelman (Open Vld): Minister, ik ben van nature een heel geduldig mens, maar dit weekend had ik toch wel een déjà vu. Ik herinner me dat we lang, lang geleden deze discussies ook al hebben gevoerd. Ik ben eens gaan kijken en ik heb een interview gevonden met jeugdmagistraat Christian Maes uit 2003 waarin hij zegt dat, voor Everberg, de jeugdrechter jongeren soms noodgedwongen moest laten gaan waardoor die jongeren op straat belandden en de autoriteit van de jeugdrechter werd aangetast. Dan stelde hij een retorische vraag: 'Is dat dan jeugdbescherming?'

Minister, ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat de zware criminaliteit een antwoord verdient dat niet alleen de jongeren passend begeleidt en hopelijk op een goed spoor terugbrengt, maar dat ook de maatschappij beschermt. Minister, wij rekenen erop dat u ervoor zorgt dat dat nu ook daadwerkelijk gebeurt. *(Applaus bij Open Vld)*

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, u zegt dat het een fout signaal zou zijn om deze jongeren vandaag vrij te laten. Dat is waar. Dat zou een heel fout signaal zijn. Minister, het is ook een fout signaal om jongeren die geen misdrijven hebben gepleegd samen te laten zitten met jongeren die wel misdrijven hebben gepleegd, omdat die anderen de pech hebben om in een verontrustende opvoedingssituatie te zitten en voor hun eigen veiligheid in een gesloten context worden gezet.

Het is ook een fout signaal om hier binnenkort een decreet goed te keuren waarin we die groepen uit elkaar gaan halen maar op de vraag wat we gaan doen met de jongeren die geen feiten hebben gepleegd, en waar ze terecht kunnen, te antwoorden dat we daarvoor een implementatieplan gaan maken. Minister, weet u wat een goed plan en een goed signaal zou zijn? Dat is in de begrotingscontrole waarover u nu gaat overleggen met uw collega's, een oplossing en middelen te vinden voor een masterplan om onze jeugdhulp ten gronde te versterken zodat we uit het crisismanagement kunnen gaan en naar een echt beheer gaan waarbij we inzetten op alle jongeren zodat ze een toekomst krijgen, een toekomst waar ze recht op hebben. Dat is de enige manier om onze jongeren en onze samenleving veilig te houden. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Björn Anseeuw aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de oprichting van een taskforce om de gezondheidszorg in gevangenissen te verbeteren

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Minister, de Nelson Mandela Rules van de Verenigde Naties, de regels die vastleggen hoe wij met gevangenen moeten omgaan, zijn heel erg duidelijk. Ze zeggen onomwonden dat ook onze gevangenen recht hebben op een kwaliteitsvolle zorg. Ze schuiven daarbij drie principes naar voren: de zorg die binnen de gevangenis muren wordt verstrekt, moet gelijkwaardig zijn aan die buiten de gevangenis muren; men verwacht een klinische onafhankelijkheid van de zorgverleners; de zorgcontinuïteit moet te allen tijde worden gegarandeerd.

Die mooie principes zijn al in 2005 in de Belgische wetgeving vastgelegd, maar de praktijk van vandaag is nog altijd anders: de zorgcontinuïteit is niet altijd

gegarandeerd, en we zien ook heel grote verschillen in het zorggebruik. Gedetineerden hebben niet altijd gelijke toegang tot de nodige zorg. Als we die problemen willen oplossen, worden we onvermijdelijk geconfronteerd met een toch wel grote versnippering van de relevante bevoegdheden. Om die reden werd gisteren een taskforce opgericht, waarin onder andere de Vlaamse en federale overheden zijn vertegenwoordigd.

Tegelijkertijd doet Vlaanderen op dat vlak al heel wat. Er is het strategisch actieplan Hulp en dienstverlening aan gedetineerden. En in het actieplan Geestelijke gezondheidszorg gaat er expliciet aandacht naar de verslavingsproblematiek bij gedetineerden.

Minister, met betrekking tot die taskforce is mijn vraag hoe u er mee voor zult zorgen dat de federale initiatieven, die echt wel nodig zijn en die zullen moeten worden genomen, zullen worden afgestemd op de Vlaamse bevoegdheden, zoals ze nu al worden uitgevoerd.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Mijnheer Anseeuw, afgelopen maandag werd inderdaad op de interministeriële conferentie een akkoord gemaakt over de taskforce die wordt opgericht voor de penitentiaire gezondheidszorg. De deelstaten in ons land zijn uitgenodigd om daaraan deel te nemen. Wij zijn er uiteraard op ingegaan. Wat is nu het enorm positieve dat heeft plaatsgevonden? De federale collega's hebben aangegeven, conform de aanbevelingen waarnaar u hebt verwezen en die ook door het Kenniscentrum, de Wereldgezondheidsorganisatie en verschillende instanties worden gedaan, dat ze de bevoegdheid over de gezondheidszorg in de gevangenis wil laten verschuiven van het toezicht vanuit Justitie naar het toezicht vanuit de federale bevoegdheid Volksgezondheid. Die operatie veronderstelt dat daar een heleboel zaken eens moeten worden uitgeklaard.

We zijn met de gemeenschappen voor een aantal zaken in de gevangenis bevoegd: sociale integratie, welzijnsdiensten, algemene preventie, gezondheids-promotie, Kind en Gezin, noem maar op.

Minister Geens was ook aanwezig op de interministeriële conferentie. De twee federale ministers hebben gezegd dat ze op het federale niveau die shift willen maken conform de aanbevelingen, en dat Volksgezondheid in de toekomst verantwoordelijk wordt voor de organisatie van de volksgezondheid in de gevangenis, en dat ze dat willen doen met betrokkenheid van de deelstaten, uiteraard gelet op onze bevoegdheden.

Die taskforce wordt opgericht en gaat onmiddellijk een aantal concrete projecten definiëren. Wat moet er in de eerstelijnsgezondheidszorg gebeuren, wat in de tweede lijn? Wat is de toegang tot meer technische prestaties? Dat zijn een heleboel zaken, die uiteraard te maken hebben met het financieringssysteem.

Alle gemeenschappen van ons land waren zeer tevreden dat we aan dat werk kunnen beginnen, inderdaad vanuit de juiste optie dat men voor de dienstverlening een shift gaat maken vanuit de verantwoordelijkheid Justitie naar Volksgezondheid. Wij zullen daar uiteraard vanuit onze bevoegdheden actief aan meewerken.

Björn Anseeuw (N-VA): Minister, dank voor uw antwoord, maar u hebt niet echt geantwoord op mijn vraag. Ik vertrek vanuit de vaststelling dat we in Vlaanderen een aantal bevoegdheden hebben. De vraag is hoe u er zult op toezien dat de federale initiatieven worden afgeleid naar wat we vandaag doen. U zegt dat we daaraan gaan meewerken. Maar eigenlijk is mijn vraag heel concreet: wie zal nu eigenlijk wat doen? Het is natuurlijk positief dat we kunnen beginnen aan dit werk,

maar wie gaat wat doen? Daar geeft u geen antwoord op. Ik ben dus heel erg benieuwd. Het is niet alleen belangrijk dat men aan het werk begint, het moet ook duidelijk zijn wie wat zal doen en vooral binnen welke termijn er resultaten zullen zijn. Er zijn grote verschillen wanneer het gaat over het zorggebruik bij gedetineerden. We stellen ook vast dat heel wat zorgverstrekkers die op zelfstandige basis in de gevangenissen werken, vaak slecht of niet of niet op tijd worden betaald. Dat helpt allemaal natuurlijk niet voor de goede zorg voor gedetineerden.

De voorzitter: Wie gaat wat doen? Dat is de vraag aan de minister.

Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Voorzitter, u vat het mooi samen: wie gaat wat doen? Ik wil eerst en vooral zeggen dat ik blij ben dat er iets gebeurt, dat wij de gezondheid van onze gevangenen ernstig nemen. Je moet in alle omstandigheden de menselijkheid bewaren. Maar ik wil aan de wie-wat-vraag nog een vraag toevoegen: waarom? Welke doelen wilt u bereiken? Wat zijn uw ambities? Welke gezondheidsdoelen wilt u bereiken? Waar wilt u beterschap? Op welke resultaten van deze missie mogen wij u afrekenen?

De voorzitter: Dat is kort en krachtig.

Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): De gezondheidszorg van gevangenen is inderdaad een bevoegdheid van zowel de gemeenschappen als de federale overheid. Wij zijn bevoegd voor de centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg's) en de centra algemeen welzijnswerk (CAW's), die nu al actief zijn in de gevangenis. Ook zijn we natuurlijk bevoegd voor preventie. Ik ben alleszins blij dat de federale overheid en de gemeenschappen de violen willen stemmen door de oprichting van die taskforce.

Maar men beweert dat men eerst een visie zal ontwikkelen en het dan gefaseerd zal implementeren. Op welke termijn zien jullie dat gebeuren?

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): De toestand van de gezondheidszorg in het algemeen in de gevangenissen is effectief een schrijnend probleem. In het najaar van 2017 verscheen er een rapport van het kenniscentrum. Daarin werd aangehaald hoe erg het gesteld is met de gezondheidstoestand van de gevangenen, dat er veel te veel psychofarmaca wordt ingenomen of moet worden ingenomen, dat de innamevoorschriften niet worden nageleefd of gecontroleerd, dat de zorgverstrekkers niet goed worden betaald, dat ze allemaal meer medische problemen ontwikkelen dan de gemiddelde bevolking.

Het is dan ook een goede zaak dat er nu eindelijk iets aan wordt gedaan. Minister, er wordt nu in een Interministeriële Conferentie (IMC) Volksgezondheid beslist om een taskforce op te richten. Men kondigt aan een studie te doen en het nadien geleidelijk aan te implementeren. De vraag is dan ook heel terecht: met welke timing mogen wij de ministers bevoegd voor volksgezondheid afrekenen op de resultaten die ze zullen bereiken binnen de gevangenismuren? Dat belangt ons allemaal aan, wanneer die mensen terug naar buiten komen.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Voorzitter, het is ondertussen een jaar geleden dat we in de commissie Welzijn heel concreet hebben gesproken over het gezondheidsprofiel van gedetineerden. Dat was toen naar aanleiding van een studie van de Universiteit Gent die achthonderd gedetineerden had ondervraagd.

Enkele maanden later verscheen inderdaad – de heer Bertels verwijst er ook naar – het KCE-rapport (Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg). Ook ik heb, minister, vragen over de implementatie. Want in het KCE-rapport wordt heel duidelijk voorgesteld om de implementatie te starten in een drie- tot viertal gevangenissen. Maar wij kennen ons strategisch plan hulp en dienstverlening. En zo weten we dat de werking in de verschillende gevangenissen bijzonder divers is. We geven daarin grote vrijheid aan de hulpverleners. En dus is mijn vraag: volgt u het advies van het KCE – of volgt 'men' het advies van het KCE – om dat in een beperkt aantal gevangenissen vrij fundamenteel te doen? Of zult u eerder streven naar een algemene implementatie? En op welke termijn?

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, voor de goede orde: het initiatief op de IMC om de participatie te vragen van de deelstaten, gaat uit van de federale collega's die hun politieke bereidheid en intentie hebben verduidelijkt om de bevoegdheidsswitch te maken van Justitie naar Volksgezondheid als het gaat over de gezondheidszorg in de gevangenissen.

Uiteraard weet iedereen dat er bevoegdheidsmatig aspecten zijn die helemaal duidelijk tot onze bevoegdheid behoren. Ik neem aan dat niemand suggereert dat wij prestaties van zorgverstrekkers zullen bepalen in de gevangenissen. Dat zijn aspecten die duidelijk tot de federale bevoegdheid behoren. En laat ons eerlijk zijn: er is ongetwijfeld ook een stukje grijze zone.

We hebben een strategisch plan, dat al jaren van toepassing is. Het is een cyclus die we telkens opnieuw doen, waarin we proberen onze inspanningen naar de gevangenissen ook duidelijk te maken, aan het parlement voor te leggen en te vertalen in plannen die we in elke gevangenis uitrollen. Daarbij stellen we inderdaad ook vast, mevrouw Jans, dat er wel wat verschillen bestaan tussen de verschillende gevangenissen. Dat is natuurlijk ook een aspect van de zaak. In die taskforce zullen we natuurlijk bewaken dat we onze verantwoordelijkheid nemen voor de bevoegdheden die ons toekomen. Maar ook zullen we bewaken dat wat moet gebeuren binnen de federale bevoegdheden, daar ook wordt opgenomen en geconcretiseerd.

Het feit dat we met z'n allen kijken hoe we de gezondheidszorg in de gevangenissen beter kunnen organiseren voor de gedetineerden, is wat mij betreft absoluut een zeer goede zaak. We doen een aantal zaken. We kunnen bekijken wat we samen beter kunnen doen. Maar dat er principieel een keuze wordt gemaakt om dat aspect van het beleid te switchen van Justitie naar Volksgezondheid, is op zichzelf voor ons een heel belangrijk gegeven.

En het is ook in die context dat we worden gevraagd om aan die werkzaamheden deel te nemen. Wij zullen het tempo van die werkzaamheden uiteraard niet bepalen. Dat is de taak van de federale collega's, die de taskforce initiëren, oprichten en uiteraard ook in de lead zetten als het gaat over het concretiseren van de werkzaamheden. Het is uiteraard een goede zaak dat zij erkennen dat wij daarin ook een aantal bevoegdheden hebben. En uiteraard hebben wij de bereidheid om die ook op te nemen en te bewaken in die werkzaamheden.

Björn Anseeuw (N-VA): Minister, ik dank u voor uw bijkomend antwoord. Ik hoop dat ik daaruit mag afleiden dat u inderdaad de ambitie aan de dag zult leggen om erop toe te zien dat niet alleen op het federale niveau gebeurt wat moet gebeuren, maar dat u evenzeer zult toezien op de manier waarop dat gebeurt. Ik blijf herhalen dat het bijzonder belangrijk is dat wanneer middelen worden ingezet – het gaat over de inzet van middelen, er zal dus boter bij de vis moeten komen vanop het federale niveau – die middelen ook zo goed mogelijk worden ingezet. Zo goed mogelijk, dat is wat mij en mijn fractie betreft zo goed mogelijk gealigneerd op het Vlaamse beleid dat vandaag wordt gevoerd. We moeten geloof hebben in ons eigen handelen en in ons eigen beleid en we

moeten wat de initiatieven betreft die op het federale niveau moeten en zullen worden genomen, niet alleen kijken dat het gebeurt maar ook naar de manier waarop. Dat is de grootste kans op gezondheidswinst voor onze gedetineerden.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de nood aan een Vlaams centrum voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen die slachtoffer zijn van mensenhandel, naar aanleiding van de berichtgeving over een Nigeriaans prostitutienetwerk

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, gisteren is in Brussel een groot proces gestart over een groot prostitutienetwerk dat het parket heeft opgerold waarin Nigeriaanse minderjarige meisjes werden ge prostitueerd. Minister, we hebben vandaag in Vlaanderen geen adequate opvang voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen die naar hier komen, hier uiteraard helemaal alleen zijn en niemand anders hebben dan de personen die hen uitbuiten.

In Wallonië heeft de Franse Gemeenschap wel geïnvesteerd in een dergelijk centrum. We zijn daar samen met Child Focus, Minor-Ndako en De Wissel uit Leuven op bezoek geweest. We hebben kinderen gezien van 6, 7, 8 jaar die daar worden opgevangen en die het slachtoffer zijn van uitbuiting. Minister, het zou goed zijn indien ook Vlaanderen zou investeren in aangepaste opvang. Traditionele jeugdhulp is niet het soort hulp dat deze kinderen en jongeren nodig hebben, ze hebben een bescherming nodig van de mensen die hen uitbuiten. We moeten hen eigenlijk op een manier afsnijden van dat netwerk. In Franstalig België gebeurt dat op een geheime locatie, kunnen de jongeren niet naar buiten en wordt er alleen maar getelefoneerd met de hulp van tolken om te zien of er geen interferentie is van die netwerken en dat er geen internet- of sociale mediatoegang is.

Minister, bent u het eens met mij dat het goed zou zijn om voor gepaste opvang te zorgen om de jongeren te beveiligen en er op die manier voor te zorgen dat we veel sneller die netwerken van mensenhandelaars kunnen oprollen in Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Het initiatief van De Wissel is uiteraard bekend, ik denk dat ik ook vrij snel heb aangegeven dat ik a priori vind dat het de moeite waard is om dit onderzoeken. Het is natuurlijk wel zo dat we intussen twee overeenkomsten hebben afgesloten wanneer het gaat over de gesloten of de beveiligde opvang van slachtoffers van tienerpooiers. Die overeenkomsten met die instellingen die ook een extra financiering hebben gekregen, bevatten ook een aantal onthemingsprojecten.

Voor deze heel specifieke situatie, het gaat over niet-begeleide minderjarigen, is het de moeite waard om te kijken of daarvoor een aangepaste setting operationeel moet worden gemaakt. De betrokken voorziening heeft natuurlijk een uitstekende reputatie, daar zal het niet aan liggen. Ik heb begrepen dat het gesprek met onze administratie daarover is gepland. Het is de bedoeling na te gaan hoe we goed kunnen aflijnen waarover het gaat en kunnen inschatten wat de budgettaire en juridische randvoorwaarden zijn. Maar a priori lijkt de vraag me zeer erg de moeite om te onderzoeken. We moeten kijken hoe dit kan worden ingepast in onze meer algemene benadering van slachtoffers van tienerpooiers.

Er is één aspect in uw vraag – en dat zal u niet verbazen – waar ik de puntjes op de i wil zetten. Het beleid ten aanzien van de daders moet in een ander parlement worden besproken. Ik ga me echt niet laten responsabiliseren of culpabiliseren

voor het opsporings- en vervolgingsbeleid van het Openbaar Ministerie en de actoren van Justitie. Ik ben het er wel mee eens, en dat hebben we op deze tribune al eens besproken naar aanleiding van de vraag over het 2.0-plan voor de tienerpooier en slachtoffers, dat de aanpak vanuit het opsporing- en vervolgingsbeleid in lijn moet zijn met wat wij kunnen doen voor de slachtoffers.

Vandaar dat hierover uiteraard met het Openbaar Ministerie en de actoren van Justitie moet worden gesproken. Wij gaan het gruwelijke fenomeen alleen maar verder ten gronde kunnen aanpakken als wij zorgen dat de geïntegreerde aanpak, die ook aan de basis lag van ons eerste plan voor slachtoffers van tienerpooiers, wordt doorgezet.

Ik ben, zoals gezegd, graag bereid om over deze specifieke groep, ook vanuit de administratie, het gesprek met de mogelijke initiatiefnemers op te nemen.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik dank u voor uw positieve antwoord, en alleszins voor uw openheid om dit verder op te nemen en te bestuderen.

Minister, het was zeker niet mijn bedoeling om u enige verantwoordelijkheid aan te wrijven als het gaat over het opsporings- en vervolgingsbeleid dat het federale justitiële niveau bezigt. Het is uiteraard wel belangrijk dat er een goede samenwerking tussen politie, parket en welzijnsactoren is.

Minister, ik wil nog iets dieper ingaan op een element uit uw antwoord. Toen ik op bezoek ging in het centrum Esperanto, dacht ik dat we misschien twee vliegen in één klap zouden kunnen slaan. Zoeken naar gepaste opvang voor tienerpooiers, is dat niet heel gelijkaardig aan de vraag die hier leeft? Dat is een van de vragen die ik heb gesteld. Ze waren bij Esperanto zeer categoriek in hun antwoord dat we die twee categorieën niet met elkaar mogen vermengen. Ze zeggen dat het regime dat ze hanteren eigenlijk te streng is voor slachtoffers van tienerpooierschap die in België zijn ingebed en een netwerk hebben. Als men de twee groepen met elkaar mengt, dan zie je dat de ene groep het van de andere overneemt, wat dan weer nefast is.

Minister, ik wil u dan ook vragen om toch op die twee verschillende sporen te blijven inzetten wanneer het over tienerpooiers gaat en over slachtoffers van mensenhandel die niet-begeleide minderjarige vreemdelingen zijn.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, wij vinden het goed dat er onderzoek wordt gedaan of ook in Vlaanderen zo'n centrum mogelijk is. Ik heb daarbij wel de vraag op welke manier er een zicht kan worden gekregen op welke jongeren, kinderen zelfs, slachtoffers zijn van mensenhandel. Er is de grote groep van niet-begeleide minderjarigen waarvoor in het kader van de toestroom in bijkomende middelen is voorzien: psychologische ondersteuning en begeleiding. Ik neem aan dat hier nu wordt geduid op een heel specifieke deelgroep daarvan. Op welke manier kan een onderscheid worden gemaakt? Wordt de ondersteuning voor de andere groep dan ook zeker gecontinueerd?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, ik was blij dat u zelf zei dat u, als u zou onderzoeken, dat onderzoek ook meteen wou opentrekken naar de slachtoffers van tienerpooiers. Zelfs als ze een andere aanpak nodig zouden hebben dan de niet-begeleide minderjarige vluchtelingen die slachtoffers zijn van een netwerk mensenhandel, dan hebben zij bij uitstek een andere aanpak nodig dan die meisjes bij wie ze nu terechtkomen in instellingen en voorzieningen waar men totaal niet is gespecialiseerd in tienerpooierproblematieken.

Ik ben dus blij dat u dat onderzoek gaat voeren. Of u hen samen of apart wilt opvangen, laat het ons vooral weten, zolang u ook maar specifiek voor die heel kwetsbare doelgroep stappen vooruitzet in een heel specifieke setting.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, als het goed is, zeggen we het ook. Ik was tevreden met uw antwoord. Ik ga ervan uit dat het feit dat u het zult onderzoeken, ook een engagement inhoudt om, eenmaal het is onderzocht, ook uit te voeren. Ik ga er ook van uit dat het op gepaste snelheid gaat en dat we er binnenkort in het parlement over kunnen discussiëren.

Ik denk dat tienerpooiers en niet-begeleide minderjarigen die in prostitutienetwerken zitten, andere doelgroepen zijn, maar er zijn evidente linkjes als je ze apart opvangt. Wat voor beide groepen cruciaal is en voor beide hoort, is het feit dat ze aparte, afgezonderde opvangplekken nodig hebben. We hebben dat nog niet voor tienerpooierslachtoffers. Er zijn wel ontheemdingstrajecten, maar geen aparte opvangtehuizen. Als we het zouden kunnen doen voor de niet-begeleide minderjarigen en misschien ook voor de tienerpooiers, zouden we echt een uitbouw kunnen maken voor heel kwetsbare jongeren en zullen we niet langer meer wegkijken van een problematiek die we eigenlijk allemaal kennen.

Minister Jo Vandeuren: Collega's, net omdat een aantal van de door u gestelde vragen inderdaad moeten worden uitgezocht en moeten worden afgelijnd, is overleg belangrijk. Dat overleg is vastgelegd, los van het feit dat ik hier vandaag op de tribune op uw vragen antwoord.

Het is inderdaad belangrijk om goed te kijken waarover we spreken, wat de randvoorwaarden zijn, wat de doelgroep is enzovoort. Zoals gezegd, zal dit ook ingebed moeten zijn in een goede strategie die is afgesproken met het Openbaar Ministerie. Dat lijkt mij in dezen cruciaal.

Los van het principe dat dit niet zomaar in een concept kan worden gestopt met de aanpak uit ons actieplan slachtoffers tienerpooiers, wil ik daar nog een belangrijke observatie bij maken. De afspraak uit het eerste actieplan tienerpooiers en slachtoffers van tienerpooiers was dat we een aantal voorzieningen zouden versterken waardoor die beveiligde opvang kunnen bieden aan minderjarige meisjes met bijvoorbeeld vluchtgedrag. In dat concept is uitdrukkelijk opgenomen dat er ook financiering is om met die slachtoffers ontheemdingstrajecten op te zetten. Die twee voorzieningen beschikken over de mogelijkheden en, als ik het goed heb begrepen, ook over de faciliteiten om de afzondering uit het milieu voor enige tijd te kunnen realiseren. Ze zijn daar volop mee bezig. Dat wordt geoperationaliseerd. Het is dus niet zo dat we op dat vlak geen concepten of geen instrumenten hebben.

Dat doet niets af aan de vraag dat dit misschien toch een andere situatie is met specifiekere randvoorwaarden. Ik wou alleen nog eens wijzen op het eerste actieplan, waarvan de acties zijn uitgevoerd. Ik ga ervan uit dat het overleg een aantal zaken kan helpen uitklaren. Dan zullen we inderdaad binnen onze budgettaire keuzes kijken hoe we een aangepaste opvang mee kunnen realiseren.

Lorin Parys (N-VA): Minister, in Nederland is de bal al een tijdje geleden aan het rollen gegaan. Het rapport-Koolvis stelde vast dat er heel wat meisjes verdwenen uit opvangcentra. Het ging vaak om Nigeriaanse meisjes die ze dan terugvonden in prostitutienetwerken. Het gaat ook om kinderen die als kindbruid naar hier komen, om kinderen die in dievenbendes worden ingezet of om Roma die in georganiseerde bedelnetwerken terechtkomen. Het is een heel belangrijke problematiek. In Nederland schatten ze dat er zeker 85 minderjarigen per jaar zijn die hierdoor worden gevat.

Ik vind het heel positief dat we in Vlaanderen nu ook actie zullen ondernemen, want het gaat om kinderen zonder stem en zonder gezicht. Het is dan onze taak om hen veilig en correct op te vangen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Ludo Van Campenhout aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het stimuleren van mensen met een beperking om aan sport te doen

De voorzitter: De heer Van Campenhout heeft het woord.

Ludo Van Campenhout (N-VA): De G-sport is een belangrijk thema. Laat me beginnen met een positieve noot. G-sport Vlaanderen levert goed werk. Het wordt uitstekend geleid. Er zijn lokaal ook bijzonder veel goede initiatieven. Voetbal heeft het voortouw genomen, waarvoor lof. Maar ook in moeilijker, niet evidente sporten zoals ijshockey is er het sledgehockeyinitiatief van Antwerp Phantoms. In karate is er het rolstoelproject Lenny, maar ook in basket, turnen en dergelijke krijgt G-sport veel aandacht. Ook in de infrastructuur zorgen lokale overheden ervoor dat sporthallen toegankelijk zijn voor mensen met een beperking. Dat is het goede nieuws.

Uit een enquête van G-sport Vlaanderen blijkt dat 80 procent van de mensen met een beperking hun beperking ziet als een hindernis en een drempel om aan sport te doen. Er is nogal wat reliëf. Werkende mensen met een beperking sporten meer dan niet-werkende mensen met een beperking. Mensen met een verstandelijke beperking sporten veel meer dan mensen met een fysieke beperking. Mensen met een beperking doen veel meer aan G-sport dan mensen met een beperking individueel aan sport doen. Op zich is dat positief omdat het sociaal is, maar dat betekent vaak dat mensen die niet in groep willen sporten, individueel niet aan het sporten toe komen.

Minister, welke inspanningen ziet u samen met G-sport Vlaanderen om mensen met een beperking, met een zeer diverse problematiek meer aan het sporten en het bewegen te krijgen?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Van Campenhout, ik denk dat u weet dat G-sport me na aan het hart ligt. Het rare is dat daar eigenlijk heel weinig cijfers over waren, dat er ook heel weinig wetenschappelijk onderzoek naar was. Toen G-sport Vlaanderen, dat inderdaad schitterend wordt geleid, bij mij kwam om een wetenschappelijke studie te vragen, ben ik daar dus meteen op ingegaan, en heb ik ook in de nodige extra subsidies voorzien om de studie te laten maken, die ik nota bene gisteren heb gekregen. Zoals u kunt zien, is ze vrij lijvig. Ze hebben ook een heel prachtige samenvattende brochure gemaakt.

Dit is eigenlijk een nulmeting, en dat is wel raar. Dat betekent dat we vanaf nu ook evoluties zullen kunnen zien als we over drie jaar – ik zeg maar wat – die studie opnieuw zouden doen. We zullen dan ook beter kunnen inschatten wat het effect is van beleid dat we voeren.

Het G-sportbeleid dat we voeren, lijkt me nogal duidelijk. Ik ga twee voorbeelden geven. Dankzij het Federatiedecreet is er nu één G-sportfederatie, en die heeft eigenlijk een dubbele rol. Zij werken verticaal voor een aantal sporten, ik denk aan boccia of zo, waarvoor zij dé federatie zijn, die ook op internationaal niveau de zaken doet en dergelijke meer, maar ze gaan ook horizontaal werken. Ze gaan immers de andere federaties die met G-sport bezig zijn, zoals – ik zeg maar wat – het zwemmen, ondersteunen als het gaat over de G-sporters in die federaties. Ze

hebben dus een complexe taak, maar we hebben er nu één en geen verschillende meer. Datzelfde Federatiedecreet verplicht ook die andere federaties om iets te doen voor G-sport. U weet immers dat er een aanbod van a tot z moet zijn. Die samenwerking die er nu kan zijn met de G-sportfederatie, is dus ook positief.

Een tweede voorbeeld is dat we de provinciale sportbevoegdheden hebben overgenomen, waardoor we een aantal positieve zaken die bestaan, kunnen uitrollen. Ik denk aan het G-sportfonds. Daarbij proberen we met crowdfunding en Vlaamse ondersteuning meer mogelijkheden te krijgen qua sportmateriaal, ook qua uitleen en dergelijke meer. Dat is ook heel positief.

U hebt al wat cijfers genoemd. Alles bij elkaar blijkt 51,8 procent van de mensen met een handicap te sporten. Op zich is dat een mooi cijfer. Ik ga nu die studie grondig bekijken en dan ga ik samenzitten met alle stakeholders. Samen met hen zal ik bekijken of en op welke manier we het beleid nog kunnen en moeten bijsturen om in de toekomst nog meer G-sporters te krijgen.

Ludo Van Campenhout (N-VA): Ik bedank u voor uw inspanningen. De studie is inderdaad belangrijk, want nu hebben we een nulmeting. Nu, 50 procent is op zich wel positief. Dat is de helft. Dat betekent natuurlijk dat de helft niet sport. Dat is minder dan het algemene gemiddelde. In Antwerpen doet ongeveer 70 procent van de mensen aan sport. Het Federatiedecreet is een belangrijke stap om de federaties te verplichten in een G-sportwerking te voorzien. Ik reken natuurlijk ook op de ondersteuning van specifieke G-sportclubs, zoals Wapper in Antwerpen, dat in 2013 nog het EK rolstoelrugby met succes organiseerde. Ik vraag toch nog eens bijzondere aandacht voor de niet-georganiseerde sporter. Dat zijn mensen die drempels ervaren om in groep te sporten. Zwemmen, fietsen en dergelijke kan je perfect individueel doen, maar ook die mensen moeten een duwtje in de rug krijgen.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Voorzitter, mijnheer Van Campenhout, dank u wel voor de vraag. Het is de mantra van CD&V om zo veel mogelijk Vlamingen en Brusselaars met of zonder beperking zo lang mogelijk op een gezonde manier aan het sporten te krijgen of te houden. Minister, dat weet u. Daarvoor is een structurele ondersteuning van de sportverenigingen, zowel de G-sportverenigingen als de andere sportverenigingen, die inderdaad in een a-tot-z-aanbod moeten voorzien, inderdaad van groot belang. Daarbij kunnen evenementen echter ook een rol spelen. Ik heb u onlangs een schriftelijke vraag gesteld over uw steun aan de Special Olympics. Ik kan die nu eventueel mondeling stellen. Dat is een jaarlijks grootschalig evenement dat roteert tussen de drie gewesten van ons land. Het is een prachtig initiatief, dat bottom-up werkt en een grote steun krijgt vanuit de private sector, en dat ook wordt aangegrepen om een hele dienstverlening aan te bieden, zoals gratis gezondheidsonderzoeken. Een bekend brillenspecialist biedt daar ook gratis brillen aan. Minister, op welke manier ondersteunt u dit en soortgelijke initiatieven?

De voorzitter: De heer Moyaers heeft het woord.

Bert Moyaers (sp.a): Dank u, voorzitter, en ook dank aan de vraagsteller. De vraag is eigenlijk vooral hoe je mensen met een beperking meer aan het sporten krijgt. Drie jaar geleden heeft men bij onze noordburen, in Nederland, baanbrekend werk gedaan. Daar heeft de minister van Volksgezondheid meer dan 6 miljoen euro geïnvesteerd in een project 'Grenzeloos actief'. Daarbij werden sportclubs en verenigingen opgeroepen om meer mogelijkheden te creëren om mensen met een beperking toch te kunnen laten sporten.

U weet, minister, dat ik al heel dikwijls heb gepleit voor meer inclusie, om mensen samen te laten sporten, op zijn minst naast elkaar. In Nederland heeft men dat

geld vooral gebruikt om een app te ontwikkelen om te laten zien wat er allemaal is aan aanbod en aan vervoer, wat ook heel vaak een groot probleem blijkt te zijn.

Wij hebben in Vlaanderen het project 'Supporters voor G-sporters', maar hoe staat u tegenover het creëren van meer inclusie en het ontwikkelen van zo'n app?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Bedankt, collega Van Campenhout, om de vraag te stellen. Het is een heel belangrijke vraag. Iedereen heeft het recht om te sporten. Ook mensen met een beperking denken soms dat zij niet in aanmerking komen om te sporten, of dat het iets is dat te moeilijk is voor hen, terwijl niets minder waar is. Het plezier van competitiviteit, winnen, verliezen, de spanning van een wedstrijd, dat is overal te voelen, zowel bij de laagste regionen als op het hoogste niveau, zowel bij mensen met een beperking als in de reguliere sportcompetitie.

Minister, ik heb het onderzoek zelf nog niet gelezen. U geeft aan dat het een nul-meting is. Dat is een goede zaak. U gaat samenzitten met de betrokken actoren. Dat is ook goed. Als ik u een advies mag geven: in Nederland, waar collega Moyaers al naar verwees, zijn de beleidsmakers er niet voor teruggedeeind om af en toe tussentijdse extra 'pushen' te zetten. Bijvoorbeeld: we willen het komende halfjaar drieduizend mensen met een beperking extra bereiken om ze aan het sporten te krijgen. Zorg er misschien ook voor dat we tussentijdse turbo's kunnen installeren. Spreek dat uit in cijfers. En zorg er inderdaad voor dat er ook een extra ondersteuning komt met bepaalde actoren, om ervoor te zorgen dat we dat kunnen doen. Op die manier kunnen we extra initiatieven nemen om meer mensen met een beperking aan het sporten te krijgen.

Minister Philippe Muyters: Ik wil in de eerste plaats de collega's bedanken voor de suggesties die ze doen. Ik zal ze meenemen in de dialoog die ik wil starten met de stakeholders. Ik denk dat dat het beste is. Zij weten nog beter dan wij wat er het meeste effect zou kunnen hebben. Ik neem die ideeën van jullie en de ideeën die in Nederland al geprobeerd zijn, mee in het overleg dat ik verder met hen zal plegen.

Collega Poschet, het is goed geprobeerd, maar een schriftelijke vraag houd ik bij de schriftelijke vragen. Ik zal daar dan ook schriftelijk op antwoorden. Ik ben ook blij om te horen dat het mantra van CD&V eigenlijk helemaal mijn beleidsnota en mijn beleidsbrief ondersteunt. Want wat zeggen wij eigenlijk? Dat wij als minister van Sport en als Vlaamse Regering absoluut zo veel mogelijk mensen zo lang mogelijk aan het sporten willen houden. Dat jullie dat nu overnemen als jullie mantra, is leuk meegenomen voor ons. Ik denk dat dat goed is. Dat is positief. *(Applaus bij de N-VA)*

Mijnheer Moyaers, dat van die app en zo, dat zijn zeker goede ideeën. We nemen dat mee en bekijken het wat en het hoe.

Mijnheer Annouri, de top drie van de motieven van de regelmatige G-sporters is dezelfde als bij anderen. 'Ik beleef er plezier aan': 77,7 procent. 'Sport is goed voor mijn gezondheid': 56,5 procent. 'Ik kan samen met mijn vrienden sporten': 28,7 procent.

Collega Van Campenhout, een belangrijk cijfer vind ik die 51,8 procent G-sporters die elke week sporten. Dat is toch wel vrij intens dat die mensen het aanpakken. Er zullen er zeker nog meer zijn die sporten, maar dan wat minder regelmatig en dergelijke meer.

G-sportclubs ondersteunen, dat is een ander initiatief dat we hebben opgenomen, dankzij de overkomst van de bevoegdheden van de provincie naar Vlaanderen.

Een aantal provincies hadden G-sportcoördinatoren. Die mensen gaan specifiek ondersteuning bieden aan lokale initiatieven. Dat kunnen clubs zijn, dat kunnen gemeenten zijn en dergelijke meer. Op die manier kun je de kennis die er is ook overdragen naar die clubs en die plaatselijke initiatieven. Dat is zeker ook iets dat we meenemen.

U vraagt dan nog specifiek aandacht voor niet-groepssporten, voor het individueel sporten. Ook daar ben ik het helemaal mee eens. Maar opnieuw: laat mij dat meenemen in het overleg dat we gaan plannen. Ik ben graag bereid om verder te kijken op welke manier we nog bijkomende initiatieven kunnen nemen. Laat ons die mensen zeker niet in de kou laten staan. Laat ons hen helpen om dat leuke van sport mee te mogen beleven.

Ludo Van Campenhout (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord en de uitgesproken, duidelijke ambitie. We hebben een nulmeting. We gaan dat dus kunnen volgen. Maar ik heb er alle vertrouwen in.

Om af te sluiten, zou ik aandacht willen vragen voor het unified sporten, wat betekent dat mensen met een beperking samen met mensen zonder beperking sporten, voor het diverse aanbod van G-sport Vlaanderen, voor de bijzondere opleiding van de trainers en voor de infrastructuur. Minister, ik heb er alle vertrouwen in dat G-sport Vlaanderen mensen met een beperking verder aan het sporten zal krijgen en dat G-sport Vlaanderen een instelling zal zijn waarop we allemaal zeer fier kunnen zijn. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bruno Tobbacq aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de dagvaarding van het Vlaams Gewest door verschillende organisaties die een krachtadiger beleid inzake luchtkwaliteit eisen

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de dubbele dagvaarding van de Vlaamse minister van Leefmilieu wegens de slechte luchtkwaliteit

De voorzitter: De heer Tobbacq heeft het woord.

Bruno Tobbacq (sp.a): Voorzitter, de gemiddelde mens kan ongeveer een paar minuten voort zonder te ademen. Ademen is bijgevolg geen optionele activiteit. In tegenstelling tot eten en drinken is het ook niet iets wat we selectief kunnen doen. Al wat we inademen en in de lucht zit, krijgen we mee binnen. Daarom is zuivere lucht belangrijk, daarom zijn er zowel nationale, Vlaamse als Europese regels, en daarom zijn nogal wat mensen bezorgd wanneer die normen worden overschreden.

Minister, in Vlaanderen worden die normen al zeer lang overschreden. Het gaat langzaam vooruit, maar het gaat in elk geval te langzaam. Om die reden is u een dagvaarding betekend door verschillende middenveldorganisaties die een krachtiger beleid vragen. In een eerste reactie hebt u gezegd dat een dergelijke rechtszaak niet veel kans maakt, maar dat is op zich bijzaak. Dat is een antwoord op de verkeerde vraag.

De echte vraag is of het, in plaats van enkel uw advocaten instructies over het proces te geven, na de vaststelling dat in heel Vlaanderen of in zowat alle stedelijke gebieden in elk geval de Europese en de eigen luchtkwaliteitsnormen worden overschreden, niet belangrijker is ook uw administratie instructies te geven over de uitwerking van een urgentieplan dat heel Vlaanderen bestrijkt en dat niet

enkel tegen 2030 resultaten zal boeken in de regio Antwerpen. U zou kunnen ingaan op de suggestie om met de Vlaamse Regering geen infrastructuurprojecten meer op te zetten indien er een stijging van het NO₂-gehalte uit zou kunnen voortvloeien. Dat zijn twee zeer concrete voorstellen van de organisaties die een rechtszaak overbodig zouden kunnen maken.

Minister, mijn vraag is zeer duidelijk. Ik vind dat u hier absoluut op zou moeten ingaan. Bent u hiertoe bereid?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, de luchtkwaliteit zit overal. We hebben het project AIRbezen gehad. Er is het project CurieuzeNeuzen Vlaanderen. Er zijn de metingen van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), die ook aantonen dat er zo goed als overal in Vlaanderen een probleem is met het halen van de normen. Er zijn de absoluut verontrustende metingen van Greenpeace in scholen geweest. Daarop is een reportage van Pano gevolgd die duidelijk heeft gemaakt hoe groot het probleem eigenlijk is. We zien in Brussel protesten aan de scholen. Kinderen, leerkrachten en ouders gaan de straat op en sluiten straten af omdat ze de slechte luchtkwaliteit beu zijn. Mensen willen propere lucht. Kinderen willen buiten kunnen en ouders zijn het beu meer puffers en aerosoltoestellen te moeten kopen.

Minister, uiteindelijk hebben Greenpeace en twee Antwerpse middenveldorganisaties u gedagvaard. Uw reactie was dat dit in de lijn der verwachtingen lag want u had al een aanmaning gekregen, dat het voor Greenpeace nooit genoeg zal zijn, dat u de mensen niet kunt verplichten hun auto te laten staan en dat dit niet enkel een Vlaams probleem is. Dit was een absoluut bedroevende reactie voor een minister van Leefmilieu.

Op datzelfde ogenblik heeft de Nederlandse staatssecretaris Stientje van Veldhoven wel met een plan gekomen, want haar hingen gelijkaardige rechtszaken boven het hoofd. Er is een duidelijk plan gekomen met maatregelen en een soort van pact tussen de steden, de gemeenten en de hogere overheid. Meer dan honderd maatregelen moeten de luchtkwaliteit verbeteren.

Dat plan is niet perfect, maar het is beter dan het Vlaams luchtkwaliteitsplan, want dat is er nog steeds niet.

In 2017 zou er een nieuw plan komen. Het is nog steeds wachten op een deftig luchtkwaliteitsplan dat een antwoord zal bieden op de problemen, op de zaken die aangekaart worden in de aanmaning die u op 11 september vorig jaar kreeg en waarop u al een antwoord had kunnen bieden om een rechtszaak te vermijden. U hebt dat niet willen doen, u bent niet met een antwoord gekomen. Gaat u dat nu doen om een veroordeling te voorkomen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Jullie vraag is: wat is nu de reactie op de dagvaarding van Greenpeace en een aantal actiegroepen? Eerst en vooral is het goed dat de aandacht wordt gevestigd op de luchtkwaliteit in Vlaanderen. Het klopt natuurlijk dat we er nog niet helemaal zijn en dat er bijkomende maatregelen moeten worden genomen. We halen – ik wil dat toch herhalen – wel de Europese norm. De Europese norm is 40 microgram fijn stof per kubieke meter lucht. We halen die norm. Inderdaad, inzichten veranderen en ook wetenschappers zeggen nu dat de 40 microgram die op Europees niveau is afgesproken, eigenlijk naar 20 microgram fijn stof per kubieke meter lucht moet. Uiteraard zullen wij ook daarvoor bijkomende actie ondernemen, dat heb ik ook altijd gezegd. Ons nieuw fijnstofactieplan zal zich enten op die 20 microgram. Op dat vlak houden we ook absoluut rekening met de nieuwe wetenschappelijke inzichten.

Ik wil heel uitdrukkelijk aangeven – en dat wordt altijd geduid alsof ik zou zeggen dat alles in orde is en er niets bijkomend moet gebeuren – dat de luchtkwaliteit de jongste tien tot vijftien jaar onbetwistbaar fel is verbeterd. Het klopt dat we er nog niet zijn, maar het is wel belangrijk. Mevrouw Meuleman, u doet alsof het allemaal nog nooit zo slecht is geweest. Dat is helemaal niet zo. Misschien toch een vergelijking: 2003-2004. U kent die jaren zeer goed, mijnheer Tobback. U was toen zelf minister van Leefmilieu. Mevrouw Meuleman, uw partij was toen verantwoordelijk voor Leefmilieu. In 2003-2004 waren er 120 dagen per jaar overschrijding van de Europese norm. Nu, tien jaar later: 12 dagen. (*Applaus bij CD&V*)

Doen alsof er niets gebeurt en er geen plannen zijn, klopt absoluut niet. U hoort mij niet zeggen: 'We zijn er, we moeten niets doen.' Integendeel, we hebben nu al actieplannen, die hebben resultaat. We zijn ook de eerste Vlaamse Regering die de ontdieseling heeft ingezet. Wij hebben de moed gehad om de verkeersbelasting te vergroenen, wij hebben de moed gehad om de belasting op inverkeerstelling ook te gaan vergroenen, en voor het eerst in de geschiedenis zien wij dat de ontdieseling in Vlaanderen zich doorzet. Wij zijn een Vlaamse Regering die ook de lage-emissiezones heeft ingevoerd. We zien dat de eerste zone in Antwerpen vandaag een feit is.

We ondernemen dus actie. Uiteraard zullen we bijkomend actie ondernemen. In de plaatsen waar we nog bijkomende maatregelen moeten nemen, bijvoorbeeld in Gent, hebben we samen met het stadsbestuur, waar uw partij ook deel van uitmaakt, een actieplan opgemaakt met bijkomende maatregelen. U komt nu zeggen: 'Dat is niet goed, want u hebt nog altijd niets gedaan.' Waarom heeft uw partij dan zijn handtekening onder die plannen gezet?

Het klopt dat wij op dit moment de laatste hand leggen aan een nieuw luchtactieplan. Ik ben daarnet nog eens gaan kijken naar wat jullie voorstellen. Ik heb uw voorstel van resolutie gelezen, mevrouw Meuleman. Ik ben ook gaan surfen op de website van sp.a. Ik heb er heel ver moeten zoeken, maar het stond onder het natuurbeleid. Wat zegt sp.a? Om het op te lossen, moeten we werk maken van een nieuwe ruimtelijke ordening. Wel, u wordt op uw wenken bediend. Vrijdag staat op de agenda van de Vlaamse Regering het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Mevrouw Meuleman, wat lees ik in uw voorstel van resolutie? Twee zaken, ten eerste: maak verder werk van de lage-emissiezones en ten tweede, zorg ervoor dat in Vlaanderen iets gedaan wordt aan de houtkachels. U weet dat op dat vlak ook actie wordt ondernomen. Ik denk dus dat wij zeker onze verantwoordelijkheid nemen. U hoort me niet zeggen: 'business as usual'. Neen, we zijn bereid om verder te gaan, samen met steden en gemeenten.

Kom dus alsjeblief niet zeggen dat er de voorbije jaren niets is gebeurd: er is een heel duidelijke kentering aantoonbaar. Ze is er wel degelijk op het terrein en uiteraard zullen we verder actie ondernemen. (*Applaus bij de meerderheid*)

Bruno Tobback (sp.a): Minister, ik heb op geen enkel moment gezegd dat er niets gebeurt en ik heb u op geen enkel moment aangevallen. Alleen heb ik aangegeven dat we met problemen zitten die objectief vaststelbaar zijn. Ik heb zelfs niet gezegd dat het uw schuld is dat ze er zijn, ik heb letterlijk gezegd dat er inderdaad verbetering is ten opzichte van 10, 15 of 20 jaar geleden.

Ik kan alleen opmerken dat tegelijkertijd wetenschappers, middenveldorganisaties, medici vaststellen dat er nog altijd een reëel probleem is. Ik zou dus veel liever hebben dat u, in plaats van u te verdedigen tegen een aanval die er geen is, antwoordt op mijn oproep om het gezamenlijk aan te pakken. Ik heb gesuggereerd om een globaal urgentieplan voor Vlaanderen op tafel te leggen. Als u daarmee komt, wil ik het graag mee goedkeuren. Maak daar weer geen aanval of geen strijd van.

Hoe we het ook draaien of keren, aan één realiteit kunt u niet voorbij: ook in Vlaanderen vandaag – en als het gaat over luchtkwaliteit zijn we de meest getroffen regio van België; dat is logisch, gezien onze bebouwing en ook dat is niet alleen uw schuld – stellen we vast dat het niet alleen Chris Froome is die vaker en langer aan de puffer hangt! Luchtwegenproblemen nemen hand over hand toe, zeker bij kinderen en kwetsbare groepen. Ik probeer telkens opnieuw de hand uit te steken om dat gezamenlijk aan te pakken, maar u gooit ze telkens weg. Minister, doe gewoon een aantal voorstellen en we zullen ze bespreken.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, uw antwoord zou ik intussen al zelf kunnen geven: 'De luchtkwaliteit is beter dan tien jaar geleden, de ontdieseling is in Vlaanderen ingezet en ik ben de minister die de lage emissiezones mogelijk heeft gemaakt.' Maar 'beter' is de vijand van 'goed'. Het is niet omdat de luchtkwaliteit beter is dan tien jaar geleden dat ze goed is, integendeel. We zien dat de uitstoot van stikstofdioxide op dit moment stagneert. We zijn er dus absoluut nog niet in Vlaanderen.

Wat de oude dieselwagens betreft, bijvoorbeeld, rijden er in Vlaanderen, na dieselgate en de verhalen over de sjoemelsoftware, nog steeds ontzettend veel vervuillende diesels rond die het beter doen op papier dan in de werkelijkheid. In andere landen heeft men die teruggeroepen of heeft men bedrijven ervoor laten opdraaien om die diesels te verproperen. In Vlaanderen en België kijkt men naar elkaar en vraagt men zich af wie het zal oplossen. Niemand. Er gebeurt niets. Minister, bent u van plan daar nog iets aan te doen? Gaat u die lage emissiezones uitbreiden of verscherpen? Wanneer komt het nieuwe luchtkwaliteitsplan, dat in 2017 klaar zou zijn?

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): In Brussel en in Antwerpen hebben een aantal ouders al actie ondernomen in verband met de luchtkwaliteit omdat ze verontrust zijn door alarmerende berichten. Ik begrijp hun bezorgdheid. Minister, u hebt al veel maatregelen genomen, maar ik wil nu even inzoomen op mobiliteit. Rond de schoolomgeving is er nu al vaak een zone 30, om de verkeersveiligheid voor kinderen te verhogen, maar het wegverkeer heeft een grotere impact op de veiligheid dan de verkeersongevallen alleen. Elke nieuwe studie toont aan dat de impact van fijn stof veel groter is dan eerst werd gedacht. Daarom is de vraag of we die mobiliteitsveilige schoolomgeving niet ruimer moeten invullen. Is er nog wel een plaats voor een kiss-and-ridezone aan de schoolpoort? Moeten ouders niet nog meer aangespoord worden om hun kroost niet meer met de wagen aan de schoolpoort af te zetten? In sommige gemeenten zijn er al verbodsbepalingen ingevoerd om bestelwagens tijdens het spitsuur uit het stadscentrum te weren.

Minister, in aansluiting op wat de heer de Kort heeft gezegd over de slimme kilometerheffing, wil ik u vragen welke mogelijkheden u ziet om binnen het beleidsdomein mobiliteit die fijnstofdrempel dichterbij 20 milligram per kubieke meter te brengen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, u bent natuurlijk niet de minister van propere lucht. Uw rol is in die zin ondankbaar omdat u onder zich diverse ministers met hun diverse beleidsdomeinen moet bundelen om tot propere lucht te komen. Ik ben blij dat u hebt verwezen naar het 'Clean Power for Transport'-programma. Ik denk dat het op zijn plaats is te onderstrepen dat we sinds deze legislatuur eindelijk een omkering van de verkeersfiscaliteit hebben in de goede richting.

Ondertussen zien we wel een grote bezorgdheid. Het kan niet genoeg worden onderstreept dat die bezorgdheid volledig terecht is. We zien steden en gemeenten acties ondernemen om te proberen iets te doen. Er zijn middenveldorganisaties en

universiteiten, het lijkt erop alsof de gehele maatschappij klaar is om de omslag te maken en de nodige maatregelen te treffen.

We moeten natuurlijk opletten dat Vlaanderen geen lappendeken wordt van allerlei verschillende zones en actiegebiedjes. Eigenlijk zou heel Vlaanderen een lage-emissiezone moeten zijn. Stel je voor dat iemand uit Nederland naar België komt rijden en door twintig verschillende lage-emissiezones moet rijden. Dat is onbegonnen werk, dat fnuikt de economie, het toerisme en de welvaart.

Minister, hoe gaat u er met uw nieuwe luchtkwaliteitsplan voor zorgen dat er in alle verschillende lokale initiatieven een lijn en een duidelijk beeld wordt getrokken?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, het is natuurlijk prima dat mensen zich engageren voor het algemeen belang en voor een thema als luchtkwaliteit in het bijzonder. Vroeger deden we dat met petitie, betogingen en acties, nu kunnen we dat ook via rechtszaken tegen de overheid. Die mensen beseffen ook wel dat luchtvervuiling voor een deel grensoverschrijdend is en dat het schip niet in één keer kan worden gekeerd.

Ik denk toch dat het beleid die terecht bezorgde burgers moet laten zien dat we het echt menen, dat we echt maatregelen willen nemen. Vandaar mijn vraag naar de timing voor dat nieuwe luchtkwaliteitsplan dat u in het vooruitzicht stelt.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, ik wil nog eens herhalen wat ik daarnet heb gezegd in mijn inleiding, maar dat wordt blijkbaar nooit gehoord of het dringt niet door omdat men op voorhand heeft bedacht wat ik zou kunnen zeggen en men staat daar al klaar voor. Greenpeace en de actiegroepen uiten een terechte bezorgdheid en de Vlaamse Regering neemt die problematiek ook ter harte. Ik kan het nog honderd keer herhalen, maar als je het niet wil horen, of als je het niet wil geschreven hebben, kan ik het hier nog maar eens heel uitdrukkelijk met een aantal uitroeptekens ook herhalen. Dus, collega's, het is ons menens.

Collega Schiltz, met het feit dat we voor die lage-emissiezones een kader hebben uitgewerkt, is het natuurlijk de bedoeling dat de steden en gemeenten die dat zullen invoeren, ook binnen dat kader blijven. Het is niet de bedoeling dat er overal een mikmak komt. Tot nu toe is er eigenlijk ook maar één stad die die lage-emissiezone op die manier heeft doorgevoerd. Andere steden hebben een circulatieplan gemaakt en dat is natuurlijk ook hun goed recht. Ik wil maar zeggen, dat is een eigen initiatief van de stad en het is niet geënt op het kader dat wij in Vlaanderen hebben uitgetekend.

Ik vind dat ook goed. Zeggen dat het overal hetzelfde moet zijn, lijkt mij geen optie. Het is heel belangrijk dat steden en gemeenten op maat van hun stad kunnen kijken welke maatregelen, die ook het meeste effect hebben op de lokale luchtkwaliteit, ze concreet kunnen nemen.

Collega Poschet, het klopt natuurlijk dat in de omgeving van scholen, waar de meest kwetsbaren zitten, onze kinderen, heel wat mensen hun kinderen met de auto naar school brengen, daar hun auto laten draaien en dat dat natuurlijk een enorme impact heeft op de lokale luchtkwaliteit. Steden en gemeenten kunnen daar heel sterk in sturen om ervoor te zorgen dat dat niet gebeurt. Onderwijs heeft een initiatief genomen om samen te bekijken hoe we een aantal leidraden kunnen geven aan de scholen om er samen met de stads- en gemeentebesturen mee aan de slag te gaan.

Collega's, de teksten voor het nieuwe fijnstofluchtactieplan zijn er en worden op dit moment verfijnd op basis van de nieuwe inzichten die er zijn. Dat wordt niet

geënt op de Europese norm, maar op de norm van de Wereldgezondheidsorganisatie. Dat is ook terecht. Die teksten zijn zo goed als klaar. Daar wordt de laatste hand aan gelegd. Het is natuurlijk ook een heel sterk participatief traject waar ook heel veel inspraak is. Het zal binnenkort, voor de zomer, zeker op de tafel van de Vlaamse Regering liggen.

Wat de oude dieselwagens betreft, heeft de Vlaamse Regering er inderdaad voor gekozen om mensen die kiezen voor een mooie, schone, propere wagen, te belonen op twee vlakken: als je er een aankoopt via de belasting op de inverkeerstelling, als je ermee rijdt op basis van de jaarlijkse verkeersbelasting.

Ik verwacht op het vlak van mobiliteit heel veel van de slimme kilometerheffing. Een paar vragen eerder is hier een heel debat geweest daarover. Ik denk dat de parameter van wat een wagen doet aan de omgeving, heel sterk moet worden vertaald in die slimme heffing op het vlak van mobiliteit. Natuurlijk is er ook zoiets als het algemeen mobiliteitsplan. Ik ga ervan uit dat daar voldoende duurzaamheidsaspecten in worden opgenomen.

Een laatste punt waar we voldoende aandacht aan moeten spenderen, is dat er een duidelijke link is met de manier waarop onze ruimtelijke ordening georganiseerd is. Als mensen ver weg gaan wonen, moeten ze zich op een of andere manier kunnen verplaatsen en gaan ze maar al te vaak, bijna noodgedwongen, grijpen naar die wagen. De omslag die we willen maken met het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen om mensen dichterbij de kern en dichterbij de school te laten wonen, is een heel belangrijke schakel om de luchtkwaliteit te verbeteren. Ik roep iedereen op die de mond vol heeft van actie te nemen en urgent op te treden, om ook daar verantwoordelijkheid te nemen en de moed te hebben om de stap te zetten om het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen effectief aan te nemen. *(Applaus bij de meerderheid)*

Bruno Tobback (sp.a): Minister, wat betreft het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen zijn we al ongeveer een jaar aan het aandringen op het Instrumentendecreet. Ik hoop dat dat er nu eindelijk komt, maar het zal niet aan de oppositie gelegen hebben dat het er nog niet is.

Ik waardeer de opsomming van mogelijkheden die u op tafel legt. Maar ik hoor opnieuw bijzonder weinig urgentie. Toen we het daarstraks hadden over het slimme rekeningrijden, heb ik uit de mond van minister Weyts genoteerd dat het nog zeven jaar zou duren. Tegen dan zijn de kinderen die vandaag naar school gaan, ongeveer volwassen. Minister, het gaat er niet om dat we maatregelen naast elkaar leggen. U neemt maatregelen en de vorige regeringen hebben maatregelen genomen. Het gaat erom dat vandaag de resultaten er niet zijn. Dat is geen discussie tussen meerderheid en oppositie. In Vlaanderen ademen tot nader order de meerderheid en de oppositie dezelfde lucht in. Er is een gezamenlijk belang om het sneller aan te pakken en om de resultaten te toetsen aan maatregelen. De enige slotsom vandaag, niet alleen van de actiecomités, van Greenpeace maar ook van wetenschappers en van iedereen die de cijfers nuchter bekijkt, is dat de resultaten niet voldoende zijn. Dan verwacht ik van u, dan verwachten al die ouders van u, dan verwachten al die bezorgde mensen van u meer dan een opsomming van maatregelen. Dan verwachten we garanties dat er resultaten zullen zijn, en die heb ik vandaag jammer genoeg nog altijd niet gehoord. Maar we gaan in naam van al die bezorgde mensen blijven vragen naar de maatregelen die de beoogde doelstellingen echt kunnen halen. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik kan dat alleen maar bijtreden. Ik heb bijzonder weinig concreets gehoord. Het luchtkwaliteitsplan dat eigenlijk in 2017 klaar zou zijn geweest, zou er nu ergens voor de zomer zijn. Het is bijna klaar. Dat hebben we vandaag geleerd. Maar voor de rest zou ik u zeggen om

zeker eens het luchtkwaliteitsplan van uw Nederlandse collega ter hand te nemen. Daar staan meer dan honderd echt concrete maatregelen in. Het enige concrete dat ik vandaag heb gehoord, was minister Weyts, die probeert de verbreding van de Brusselse ring te verkopen als initiatief om de luchtkwaliteit in Brussel te verbeteren. Minister, tot daar het luchtkwaliteitsplan van deze Vlaamse Regering. Il faut le faire. Moet er nog zand zijn, minister? Dit is echt bedroevend. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het realiseren van projecten met zonnepanelen langs spoorwegbermen

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, u herinnert zich ongetwijfeld de aankondiging dat de Vlaamse overheid in samenwerking met Infrabel de spoorwegbermen van het Belgische spoorwegennet ging ontginnen om er zonneparken op te installeren. Logisch, 3500 kilometer spoor, enorm veel plaats, ligt voor niemand in de weg. Dat leek een zeer interessant project. Zeven installateurs hebben zich aangeboden. Maar helaas, helaas, problemen, problemen, er blijkt uiteindelijk geen enkele kandidaat te zijn gevonden om in te tekenen op het bestek van Infrabel.

Als redenen hiervoor hebben we kunnen lezen in de pers: technische obstakels, onzekerheid over de stabiliteit van de spoorwegbermen, de rendabiliteit die toch wat in het gedrang komt. Waar moet die stroom naartoe? Gaat de NMBS die zelf afnemen, of moet die naar bedrijven? Enfin, onzekerheid en onduidelijkheid. Het gevolg is dat het project er niet komt. Nochtans laat u, terecht, optekenen dat u er wel in gelooft. Er is wél een potentieel.

Minister, mijn vraag is heel concreet: wat kan er gebeuren om dergelijke investeringen in hernieuwbare energie los te krijgen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Schiltz, dank u voor uw vraag. Eerst een vooral wil ik toch duidelijk stellen dat het hier gaat om een proefproject dat niet doorgaat. De mensen hebben het over 'aankondigen'. Een proefproject houdt in dat we proberen te bekijken waar de problemen zitten, welke drempels er moeten worden weggenomen, en hoe het toch kan slagen.

Dit proefproject had een aantal belemmeringen die ervoor hebben gezorgd dat de interesse niet optimaal was. Op het einde was zij zelfs onbestaande. Dat betekent dat we het anders zullen moeten doen, desnoods op een andere locatie. Want u hebt gelijk. Als je kijkt hoeveel kilometer spoorwegbermen er zijn: dat is geschikte ruimte om dat te doen. Het enige probleem is natuurlijk dat je een afnemer moet vinden. Infrabel, de NMBS, is een van de grootste elektriciteitsverbruikers van het land. Dat betekent dat zij ook tegen andere prijzen werken dan de gewone consumenten. Als je dan tot een ondersteuningsmechanisme moet komen, vraagt dat een andere aanpak en een ondersteuning op maat.

Vanaf 1 april zal er ook een andere ondersteuning zijn. Dan krijgen we nieuwe mogelijkheden om te bekijken of projecten mogelijk zijn. Bovendien willen wij ook werken met burgerparticipatie. Dat betekent dat wij ook de mensen de kans willen geven om in zo'n traject in te stappen en op die manier rendement te halen.

Hoe dan ook moeten de doelstellingen voor hernieuwbare energie worden gehaald. We hebben enorm veel daken, maar we moeten in Vlaanderen ook zoeken naar geschikte ruimte om dat te doen zonder dat we andere ruimte innemen. Het is niet de bedoeling om natuurgebieden en landbouwgronden met zonnepanelen te beleggen, maar wel de bermen van de spoorwegen. We zien dat het in het buitenland kan. *(Opmerkingen van Jos Lantmeeters)*

Ja, mijnheer Lantmeeters, er is een bestemmingsneutraliteit. Maar we moeten voorrang geven aan zaken die geschikt zijn. In het buitenland kan het, waarom zou het dan niet kunnen in Vlaanderen en in België? Als we een stroomversnelling willen maken, zal iedereen, ook de grote overheidsbedrijven in dit land, moeten meewerken om tot oplossingen te komen.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Dank u wel, minister. We kijken uit naar nieuwe ronde vanaf april. De verwachte bestemmingsneutraliteit moet worden bijgeschreven in het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen. Ze kan een belangrijke zekerheid en een potentieel bieden. Er moet dan niet worden gekissebist over de bestemming van die spoorweg.

Ik geef u nog een kleine suggestie. Als er bezorgdheden zijn over stabiliteit, moet u eens kijken hoe ze dat in Nederland aanpakken. Neem nu de windmolens op zee: daar bouwen ze nu de eerste parken zonder subsidies. Dat is niet helemaal waar, maar de overheid investeert er in een duidelijk kader. Zij doet een stabiliteitsonderzoek in een duidelijk kader, zij berekent wat de kosten zullen zijn voor de kabel en zet een duidelijk kader uit wie waarvoor bijdraagt, zodat het haarfijn duidelijk is hoe de projecten rendabel kunnen worden gerealiseerd. Minister, ik wil er bij u op aandringen om ook eens met Infrabel te bekijken of het bestek wel correct en voldoende open is geformuleerd, zodat die projecten mogelijk zijn.

Collega's, het heeft uiteraard geen zin dat we met z'n allen staan te roepen dat we de omslag naar hernieuwbare energie moeten maken als onze eigen overheidsbedrijven daar niet aan willen meewerken.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Een soortgelijke discussie hebben we vorige week ook in de commissie gevoerd. Het is goed dat we dat nog eens herhalen. Het is belangrijk dat we eens out of the box denken en dat we zoeken waar er grote plekken zijn waar we veel zonnepanelen kunnen leggen om op die manier toch efficiënt te kunnen omgaan met groene energie. Ik vind het toch wel hemeltergend dat Infrabel er blijkbaar niet toe in staat is om op twee jaar tijd een fatsoenlijk bestek te maken en om de technische modaliteiten van het gegeven in orde te brengen. Hoe is dat in godsnaam mogelijk vandaag?

Minister, u hebt een brief geschreven naar de CEO van Infrabel. Daarin wijst u hem op een aantal pijnpunten. Wat was voor u in die brief en dus ook in het dossier het belangrijkste pijnpunt?

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

Jos Lantmeeters (N-VA): Minister, Andries Gryffroy belde mij om te zeggen: 'Jos, ik wilde tussenkomen, maar ik ben er niet. Wil jij niet een keer tussenkomen?' Ik hebt direct geantwoord: 'Maar Andries, het thema is vorige week in de commissievergadering al uitgemolken.' Vorige week is dit punt in de commissie Energie al volledig besproken. En ik verwijs ook naar de brief van collega Bothuynne van 2 oktober. Ik zei: 'Wat zullen we daarover hier vandaag dan nog zeggen?' Inderdaad, de heer Danen heeft gelijk. Het probleem ligt op dit ogenblik bij Infrabel, en daar hebben wij op dit ogenblik niets aan te zeggen.

Maar we zitten hier eigenlijk, minister, als ik het zo mag zeggen, door een aankondigingspolitiek. En dan komt er een probleem tussen. Ik hoop niet dat we op deze manier hier continu alles moeten herhalen of tegenspreken dat u hebt aangekondigd. *(Opmerkingen van minister Bart Tommelein)*

Maar ik ben het wel met u en met collega Schiltz eens om een oproep te doen om alle mogelijkheden te onderzoeken. Maar ik dacht niet dat dat vandaag het onderwerp van de discussie was.

Oké, dan zou ik u willen vragen om alle mogelijkheden te onderzoeken om overal groene energie te zetten. En als we dan vastzitten met spoorwegen en met Infrabel, ja...Ga eerder praten met de overkant en dan pas aankondigen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik ben blij deze vraag nog eens in de plenaire vergadering te horen. We hebben er inderdaad al discussie over gevoerd. Minister, u hebt vorig jaar, zoals de collega's Schiltz en Lantmeeters aanhalen, dit project grootscheeps aangekondigd. Dit zou kunnen bewijzen dat we met dit soort projecten wel degelijk de groenestroomdoelstellingen tegen 2020 in Vlaanderen kunnen halen. Helaas is de realiteit anders. De aanbestedingsprocedure die Infrabel heeft gevolgd, heeft geen kandidaten opgeleverd.

Ik heb vandaag wel bijgeleerd. Ik heb u al meerdere vragen gesteld. U geeft dan telkens aan dat u geen overleg met omwonenden of burgerparticipatie plant, noch overleg met lokale besturen voor dit project. Vandaag geeft u aan dat u wel in burgerparticipatie wilt voorzien. Wat ons betreft, is dat alvast een stap vooruit.

Ik heb de antwoorden op de parlementaire vragen hier bij de hand, minister. Als u niet meer weet wat u toen hebt geantwoord, wil ik u dat altijd bezorgen.

Ik roep u er dan ook toe op, minister, om effectief niet alleen te communiceren, maar ook te realiseren. Realiseer dit project. Ga aan tafel met Infrabel en met uw collega Belot. En zorg ervoor dat het potentieel van de spoorwegbermen in Vlaanderen in dezen benut wordt.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Voorzitter, ik voeg mij graag bij het voluntarisme van de heer Schiltz en van de minister. Ik denk dat zij allebei hetzelfde zeggen.

Maar ik wil me toch ook aansluiten bij de stelling van de heer Gryffroy, of tenminste, van zijn vertegenwoordiger op aarde. *(Gelach)*

Deze discussie is natuurlijk al enigszins uitgemolken. Op één punt ben ik het dan niet met hem eens, want het is niet zo dat u niets te zeggen hebt aan de overkant. U zit namelijk allemaal samen mee in die regering aan de overkant die Infrabel moet aansturen.

Dus minister, inderdaad, ga overleggen met Infrabel om te kijken wat de redenen zijn dat er geen inschrijvers zijn. En kijk wat het Vlaamse Gewest kan doen om daaraan mee gezamenlijk iets aan te pikken. Daartoe wil ik u heel duidelijk oproepen. Maar vergeet vooral niet om er alstublieft ook voor te zorgen dat uw partij – en als u wilt, bel ik eens naar uw partijvoorzitter, want ik heb haar nummer – daar in die Federale Regering mee op weegt. Want hier aan de ene kant het ene komen zeggen en dan aan de andere kant op uw handen zitten, dat is eigenlijk valsspelen.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Danen, ik ben even ontgoocheld als u dat een groot overheidsbedrijf niet wat meer daadkracht toont en niet wat meer oplossingsgericht werkt. Dat heb ik al meegedeeld in de commissie.

Mijnheer Lantmeeters, ik sta ter beschikking van het parlement. Als men mij roept, dan kom ik. Ik heb daar niet veel meer aan toe te voegen.

Mijnheer Bothuyne, het zou mij ten zeerste verwonderen dat ik burgerparticipatie afraad en dat ik afraad om bewonersvergaderingen te houden. Maar de uitvoerder van een dergelijk project is wel Infrabel. Ik ben geen aannemer, hé, ik ben minister. U kunt mij natuurlijk vragen om alle windmolens in Vlaanderen zelf te zetten, de bewonersvergaderingen te organiseren en voor bank te spelen. Ik wil wel, mijnheer Bothuyne. Ik probeer als minister een draagvlak te creëren en ervoor te zorgen dat instellingen zoals Infrabel effectief overgaan tot de realisatie. Ik vraag hun om een proefproject te doen. Het zou mij verwonderen – en u trouwens ook, want u kent mij beter dan sommige mensen hier in de zaal – dat ik niet pleit voor burgerparticipatie en dat ik zeg: 'Weet je wat, communicatie met de omwonenden en met de burgers is allemaal niet nodig. Minister Tommelein vindt dat niet belangrijk.'

Mijnheer Danen, zeg nu zelf, er zijn voldoende verklaringen geweest in de commissie, en trouwens ook hier in de plenaire vergadering, die het tegenovergestelde zeggen.

Het is dus alleszins geen aankondiging, mijnheer Bothuyne, want het is een proefproject dat we hebben proberen op te zetten. Wanneer je als minister niet communiceert over een proefproject, dan heb je een probleem. Maar als het proefproject niet lukt, dan heb je wel die aankondiging gedaan. Op den duur krijgen we te maken met ministers die niets meer doen omdat ze schrik hebben van een parlamentslid zoals u.

Ik heb inderdaad een brief geschreven naar de CEO en ik zal die brief ter beschikking stellen. Daarin stonden een aantal elementen. Het is de bedoeling de drempels weg te werken en ervoor te zorgen dat er effectief afname is van de stroom die wordt geproduceerd. Dat is heel belangrijk.

Wanneer er problemen zijn inzake stabiliteit, dan moeten die worden opgelost in een proefproject, mijnheer Schiltz. Ik zal rekening houden met uw suggestie dat men dit in Nederland al doet. Ik heb ook al gezegd in mijn antwoord dat als men dat kan in Nederland en in andere landen, men moet stoppen met te zeggen dat dit in Vlaanderen niet kan. De zaken zijn wel mogelijk, maar de wil moet er zijn om ze vooruit te doen gaan.

Mijnheer Tobback, ik denk dat ik voldoende aantoon dat ik ook de collega's van de Federale Regering oproep om dit te doen. Ik herinner me dat ik minister Bellot op mijn kabinet heb ontvangen, en het gebeurt niet elke dag dat er een federale minister naar mijn kabinet komt, meestal is dat omgekeerd. Minister Bellot is begin mei 2016 te voet naar mijn kabinet gekomen, ik denk dat ik toen een week minister was. Ik heb toen met hem overleg gepleegd en hij heeft toen gezegd dat Infrabel de nodige stappen zou zetten.

Het probleem is nu inderdaad dat Infrabel zegt dat het niet gaat. Wel, ik zeg hier heel duidelijk, mijnheer Schiltz, dat er oplossingen moeten worden gezocht waar dit wel kan. We moeten stoppen met te zeggen dat het niet kan, we zoeken waar het wel kan, waar er wel mogelijkheden zijn. We moeten ook zoeken naar de zaken die dit belemmeren en tegenhouden en die wegwerken zodat we de beschikbare ruimte langs spoorwegbermen optimaal kunnen gebruiken. Het gaat trouwens niet alleen over spoorwegbermen, er zijn nog andere locaties in Vlaanderen waar we meer mee kunnen doen vandaag het geval is.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Het is hier geen rondje vliegen afvangen over wie nu de meeste en de meest pertinente vragen in commissie kan stellen. Vandaag stond in de krant dat dit project ten onder dreigt te gaan. Collega's, het

wordt tijd dat we hier allemaal beseffen hoe urgent de omslag naar een proper energiesysteem is, hoeveel geld daarmee te verdienen is, en hoe dit de komende generaties cruciaal zal zijn om te bepalen of wij al dan niet nog een welvarende regio zullen zijn. Wanneer er dan potentieel is en wanneer we dan in een land leven met weinig ruimte, dan is het potverdorie toch normaal dat ik vragen stel aan de minister en dat die minister er alles aan doet om elke morzel grond te proberen verzilveren.

Minister, ik ben zeer tevreden met uw antwoord. Het volstaat vandaag niet meer te zeggen dat het niet kan. Wanneer het niet kan, moet het eens op een andere manier worden bekeken, maar uiteraard niet altijd door er miljoenen of miljarden euro's subsidies tegenaan te gooien. We moeten dringend af van de mentaliteit dat het niet kan en we moeten dringend naar een mentaliteit hoe het wel kan.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.33 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.47 uur.*

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992, wat betreft de vermindering van de personenbelasting voor uitgaven voor beschermde goederen – 1451 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende wijziging van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992, wat betreft de vermindering van de personenbelasting voor uitgaven voor beschermde goederen.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Voorzitter, collega's, koken kost geld. Dat is een gekend spreekwoord dat ook voor de onroerendergoedsector opgaat. Het is heel belangrijk dat de beschikbare middelen optimaal worden ingezet voor het beheer en de restauratie van ons erfgoed. Naast premies zijn ook fiscale stimuli heel belangrijk. Het staat trouwens in het regeerakkoord en in de beleidsnota van de minister-president.

Vorig jaar hebben we het decreet goedgekeurd dat de verkooprechten en de schenkbelasting voor beschermde monumenten verminderde. Dat zou moeten zorgen voor een versnelde restauratie van monumenten en voor een snellere ingebruikname, want een monument dat leegstaat, vervalt. Dat weet iedereen.

Bij de bespreking van dat decreet heeft de N-VA-fractie gevraagd naar een aanpassing en een bijsturing van de vermindering van de personenbelasting. Met succes, want hier ligt nu een ontwerp van decreet dat we uiteraard zullen steunen. Waarom steunen we het? Omdat het eerst en vooral een administratieve vereenvoudiging betekent, maar ook omdat het een mooi alternatief is voor de lange wachtlijsten voor premies. Op die manier kan men sneller de noodzakelijke werken uitvoeren aan een monument, en het monument zal dus in een betere toestand zijn en minder snel vervallen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, alles wat ten goede komt aan de zorg voor het onroerend erfgoed, is goed. Men kan er niet tegen zijn dat er meer mogelijkheden ontstaan voor het onroerend erfgoed, vooral om ervoor te zorgen dat het goed bewaard blijft en dat het ook goede nieuwe bestemmingen kan krijgen.

Echter, deze regeling ontwikkelt naast het premiestelsel een bijna volwaardige regeling via de fiscaliteit. Eigenlijk is het een model dat, zeker voor kleine bedragen, wat ik zou noemen een concurrerend model is, zonder dat men de concurrentie opzoekt. Men kiest in de toekomst voor zijn onroerend erfgoed ofwel een premie via het premiestelsel, ofwel gebruikt men het fiscale model. Het fiscale model is interessant voor projecten waarvan het subsidieerbaar bedrag 30.000 of 40.000 euro bedraagt. Tot dan volgen beide stelsels elkaar.

In die zin is het natuurlijk een model dat ook zijn deugdelijkheid moet bewijzen en dat het waarschijnlijk kan bewijzen – al heb ik mijn twijfels – voor kleinere projecten, laat het mij zo zeggen. Vooral, minister-president, omdat het veel sneller zal gaan dan het klassieke premiestelsel waar er bijna overal lange tot zeer lange wachtlijsten bestaan en omdat er een heel groot tekort is aan budget om op alle premieaanvragen in te gaan.

Ik vrees ook dat er snel duidelijkheid moet komen over het toekomstige premiestelsel. Er is al discussie geweest of een en ander moet worden bijgesteld. We zullen afwachten. Het is eigenlijk een model voor kleinere projecten en niet voor de grotere. In die zin kan het misschien een bijdrage leveren tot het verminderen van de wachtlijsten voor de premies – on verra. Het gaat sneller, maar eigenlijk is het een beetje – als ik het zo mag noemen – een 'valse' keuze die mensen moeten maken of kunnen maken, afhankelijk van het bedrag dat ze nodig hebben en de snelheid waarmee ze werken.

Het is een principiële opmerking, minister-president. Het is opnieuw een fiscaal systeem naast de zoveel andere fiscale aftrekken die in dit land bestaan. Ik zou zeggen dat die fiscale koterij in Belgenland en nu ook in Vlaanderen alleen maar groter wordt. Wij hadden liever gehad dat het premiestelsel grotere budgetten zou krijgen zodat men sneller op vragen van mensen kon inspelen. Zeker voor de kleine projecten, zal het voor de Vlaamse schatkist op zich niet zoveel uitmaken.

Elke stap is een stap vooruit. In die zin kunnen we er ook niet helemaal tegen zijn, maar voldaan zijn we ook niet. We zullen ons daarom onthouden.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Voorzitter, minister-president, wij gaan ons niet onthouden. Wij vinden wat hier voorligt eigenlijk een hele goede zaak, om verschillende redenen.

Ten eerste zal er veel sneller kunnen worden gehandeld. Er wordt afgestapt van de vroegere voorwaarden dat het goed publiek toegankelijk moest worden gemaakt en niet mocht worden verhuurd. Dat creëert een ruimte voor private eigenaars die zij tot nu toe niet hadden. Dat zal er ook voor zorgen dat we ons erfgoed voor de volgende generaties op een betere manier kunnen bewaren.

Ten tweede zullen de tijden ook veel korter zijn. Er is niet langer een voorafgaande toestemming nodig, wat een ongelooflijke tijdswinst betekent. Het was tot nu toe een probleem dat die wachttijden soms erg lang waren. Dit zal nu niet meer het geval zijn.

Het moet inderdaad wel gaan om werken die bijdragen aan het onderhoud en de restauratie van de goederen.

Dit ontwerp van decreet is een belangrijke stap om ervoor te zorgen dat ons erfgoed ook voor de komende generaties bewaard kan blijven en om private eigenaars ademruimte te geven. Als er geen stimulansen worden gegeven aan private eigenaars, dan zul je er nooit in slagen om ons erfgoed op een goede manier te blijven bewaren. Dat is de realiteit. De overheid moet er hand in hand met de private eigenaars voor zorgen dat het erfgoed op een goede manier wordt bewaard en dat er openheid ontstaat over op welke manier het goed op een goede manier kan worden bewoond of op een andere manier kan worden gebruikt. Dat ontbreekt soms wel eens, waardoor pareltjes verloren dreigen te gaan of in het verleden verloren zijn gegaan. Er zijn er al veel verloren gegaan. We hebben het daarover in de commissie gehad. Dit is een belangrijke stap. Ik wil de minister-president en de gehele regering, ook als het gaat over de fiscaliteit, bedanken voor deze maatregelen.

Manuela Van Werde (N-VA): Ik wil nog een aanvulling geven. De minister-president heeft in de commissie duidelijk uitgelegd dat je nu gemiddeld 5 jaar moet wachten vooraleer je een premie krijgt. Maar door de fiscale stimulus van maximum 25.000 euro kun je reparatiewerken die heel dringend zijn, zoals een lekkend dak, al uitvoeren en zo voorkomen dat het gebouw verder vervalt en verder aftakelt. Daarna kan de premie natuurlijk nog volgen en kan de rest van de werken worden uitgevoerd.

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Ik wil me aansluiten bij het betoog van de heer Caron. De Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed (SARO) geeft aan dat het niet duidelijk is hoe groot de impact van dit ontwerp van decreet is wegens een gebrek aan gegevens. Dat is vrij problematisch. De SARO stelt ook dat de beheerder momenteel nauwelijks rechtszekerheid en nauwelijks houvast heeft om een goede onderbouwde keuze te maken tussen de premie – wat de standaardprocedure is – en de belastingvermindering die hier vandaag voorligt. Mijn fractie zal zich om die redenen onthouden bij de stemming over dit ontwerp van decreet.

Bart Caron (Groen): Ik wil nog even reageren op wat mevrouw Van Werde zegt. Wat ze zegt, is waar – ze liegt overigens nooit. Het klopt dat je minstens 5 jaar moet wachten vooraleer je een premie krijgt. Als je dan moet teruggrijpen naar een fiscaal systeem om een tekort aan middelen in de Vlaamse begroting op te lossen ten bate van bedreigd onroerend erfgoed, dan zou ik het alternatief verkiezen om meer middelen in te zetten uit de Vlaamse begroting, ervan uitgaande dat de finale rekening voor de belastingbetaler gelijk zal zijn.

De voorzitter: Minister president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik wil eerst en vooral mevrouw Van Werde en de heer De Gucht bedanken voor hun positieve reacties. Ik betreur de houding van Groen en sp.a. De zaken worden ook verkeerd voorgesteld.

Het is helemaal niet zo dat er onduidelijkheid is. Dit is een maatregel die we opeenvolgend nemen met deze regering om een aantal instrumenten in lijn te brengen bovenop het premiestelsel. Dat premiestelsel hebben we aangepast en vereenvoudigd. Het gaat over de Erfgoedkuis, de erfgoedlening, de vermindering van de kooprechten en de vermindering van de schenkbelasting.

En nu is er een optimalisering van de bestaande regeling. Mijnheer Caron, het is dus absoluut niet zo dat dit een nieuwe regeling is. Er is een bestaande federale regeling, die we optimaliseren, en goed optimaliseren. Mevrouw Van Werde en de heer De Gucht hebben gewezen op de hervormingen die we doorvoeren. Het wordt administratief eenvoudiger, het gaat sneller, we geven meer vertrouwen

aan de mensen, en de mensen kunnen, in tegenstelling tot wat mevrouw Soens zegt, wel degelijk hun afweging maken: ofwel een premie van 40 procent, waarbij ze inderdaad een lange wachttijd hebben, ofwel deze eenvoudige manier van fiscaal aftrekken, heel snel, in het aanslagjaar volgend op het inkomstenjaar. Trouwens, het decreet treedt in werking in de loop van dit jaar. Dit is dus een bestaande regeling, die we optimaliseren. Het is geen koterij die we aanbouwen. Integendeel, het is een bestaande federale fiscale maatregel, die wellicht te weinig werd gebruikt.

Mevrouw Soens, de SARO zegt dat je niet kunt berekenen welke impact dit zal hebben. Dat is inderdaad zo. Niemand kan dit nu voorspellen, maar ik heb ook in de commissie gezegd dat we zeer, zeer uitgebreid gaan informeren, dat we een informatiecampagne gaan voeren bij de steden en gemeenten, bij de onroerend-erfgoedverenigingen, bij de notarissen, bij de architecten, bij de gespecialiseerde aannemers. We brengen iedereen op de hoogte van deze mogelijkheid, zodat mensen op een goede, doordachte manier een keuze kunnen maken.

Mijnheer Caron, er is een tweede misvatting: er is inderdaad geen cumulatie mogelijk. Voor werken tot 25.000 euro kies je ofwel voor je premie ofwel voor deze fiscale vermindering, maar voor eenzelfde gebouw waar er werken zijn die hoger oplopen, van 75.000, 100.000 euro, kun je de beide toepassen. Wat de eerste schijf betreft, kun je snel gebruikmaken van deze fiscale vermindering en kun je toch een dossier indienen voor grotere werken, die meer tijd vergen en waarvoor je de klassieke premie krijgt. Dit vult elkaar dus echt perfect aan. Ik denk dat we hiermee een nieuw goed instrument ontwikkelen, als laatste in een rij, boven op alle instrumenten die ik al heb geschetst. Ik hoop dat hiervan gebruik zal worden gemaakt, om op deze manier een goede impuls te geven aan onderhoud, restauratie en gebruik van ons onroerend erfgoed. Het is een coherent systeem, in tegenstelling tot wat sommigen voorhouden. Ik betreur dat daar onthoudingen op volgen, wellicht omdat het om fiscale maatregelen gaat, want het is een zeer positieve maatregel, waarvan ik hoop dat hij ook zal worden gebruikt, ook al kan ik niet voorspellen in welke mate dat zal gebeuren. Ik denk dat niemand dat op dit ogenblik kan. *(Applaus bij de meerderheid)*

Bart Caron (Groen): Minister-president, het is juist dat het een verbetering is van het oude fiscale model. Dat wil ik bekennen. Ter zake zijn er, u herinnert zich dat nog, trouwens een aantal misbruiken blootgelegd de voorbije twee jaar, met eigenaars van beschermde goederen die, als er meerdere eigenaars waren, de fiscale aftrek vaak verscheidene keren hebben gebruikt. Hiermee is dat definitief van de baan, en dat is een verbetering. Ik zal dat ook niet ontkennen.

Het punt is dit. De beide systemen kunnen inderdaad opeenvolgend. Voor kleine kosten kan men snel herstel toepassen enzovoort. Niettemin is het waar wat u suggereert: de combinatie van fiscale maatregelen en subsidiemaatregelen is niet noodzakelijk beter. Als we een groter budget zouden hebben en een snelle afhandeling van dringende onderhoudswerken, dan zou het op hetzelfde neerkomen, en dan zouden we het hele beleid samen in de hand houden.

Als we budgetten uitgeven, plafonneren we die in een begroting, terecht. We zeggen: we gaan zoveel uitgeven. Als we fiscale kortingen toekennen, dan berekenen we dat niet. Dan kan dat allemaal. Het is een vreemd mechanisme, waarbij de fiscaliteit ons beleidsmatig meer toelaat dan onze eigen beleidskeuzes. Goed, het is zoals het is.

Afsluitend wil ik herhalen dat elke stap een verbetering is, en dat wil ik bij dezen ook erkennen.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): De realiteit is dat wij op 21 april 2017 het verkooprecht en de schenkbelasting hebben goedgekeurd, wat samen met dit

een echte stimulans biedt voor het onroerend erfgoed. Dat zijn stappen voorwaarts die worden gezet en die eigenlijk gedurende jaren achterwege zijn gelaten. Ik denk dat deze regering duidelijk het voortouw neemt om te werken inzake het onroerend erfgoed dat Vlaanderen rijk is.

Kan dat beter? Waarschijnlijk wel, maar de realiteit is: als je vooruitgaat, dan ga je vooruit. Deze regering heeft met deze twee stappen duidelijk gemaakt dat zij inzet op dat onroerend erfgoed. En die redenering 'ik onthoud mij' van sp.a en Groen ... Ofwel vind je iets goed, ofwel ben je tegen iets. Maar de redenering 'het is niet volledig ons ding, en dus gaan we ons onthouden' ... Als u inderdaad bezig bent met onroerend erfgoed en met wat deze regering doet, dan zou u voor moeten stemmen. Point final.

Minister-president Geert Bourgeois: Als ik collega Caron hoor, vindt hij het eigenlijk een hele verbetering. Als hij echt consequent is, zou hij met zijn fractie beter 'ja' stemmen. *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1451/1)

– *De artikelen 1 tot en met 4 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de regeling tussen het Koninkrijk België en de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie betreffende de rechtspositie van sommige personeelscategorieën van de agentschappen van de NAVO die op het grondgebied van het Koninkrijk België gevestigd zijn, ondertekend te Brussel op 20 mei 2016
– 1463 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met de regeling tussen het Koninkrijk België en de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie betreffende de rechtspositie van sommige personeelscategorieën van de agentschappen van de NAVO die op het grondgebied van het Koninkrijk België gevestigd zijn, ondertekend te Brussel op 20 mei 2016.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1463/1)

– *De artikelen 1 tot en met 4 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs – 1469 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Gennez heeft het woord. *(Opmerkingen van Caroline Gennez)*

Ik heb dat hier al tien keer uitgelegd. Hier bestaat een carrouselstelsel, opdat niet altijd de grootste partij eerst het woord krijgt en de kleinste altijd de laatste is. Vandaar dat wij een minder kleine partij of een minder grote partij nu eerst het woord geven.

Caroline Gennez (sp.a): Voorzitter, collega's, minister, we staan hier om de langverwachte hervorming van het secundair onderwijs te consacreren. Ik zeg 'langverwachte', omdat de voorbije twintig jaar op heel wat banken, binnen het onderwijs, maar ook binnen het bedrijfsleven en vooral binnen de samenleving, het besef was gegroeid dat de juiste studiekeuze in het secundair onderwijs, en het hebben van een diploma, een absolute voorwaarde is voor een geslaagd leven van elke jongere.

Het hebben van een diploma zorgt niet alleen voor kansen op de arbeidsmarkt, talenten voor de economie, zeker in een snel veranderende samenleving, maar het hebben van een diploma geeft jongeren ook zelfvertrouwen en zorgt ervoor dat we in die gemeenschap vol met kritische burgers nader tot elkaar kunnen komen.

Na twintig jaar discussie was die hervorming inderdaad aan afronding toe. Maar ik heb het in de commissie al gezegd: wat ooit is opgevat als een grote hervorming van ons secundair onderwijs, werd aan het begin van deze legislatuur al afgezwakt tot een modernisering.

Bepaalde ministers in de Vlaamse Regering hebben het zelfs een opfrissing of afstopping genoemd. Hieraan merken we dat de ambitie en het ambitieniveau van de Vlaamse Regering jaar na jaar lager komen te liggen. We betreuren dat, want de juiste studiekeuze van jongeren is essentieel voor een geslaagde studieloopbaan.

Als we dan kijken naar de scores van het Programme for International Student Assessment (PISA), die internationaal vergelijkend en zeer relevant zijn, zien we dat ons Vlaamse onderwijs globaal genomen goed scoort in vergelijking met andere landen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), maar dat er toch een aantal pijnpunten zijn. Die evolutie is ingezet en zorgt ervoor dat de sterkste presteerders in elke PISA-studie wat minder sterk presteren en dat de kloof in ons onderwijs, die veeleer wordt bepaald door afkomst dan door de eigen talenten of interesses van de jongeren, ontzaglijk groot is. Ze is in Vlaanderen of in België het grootst van alle landen van de OESO.

Dat is op twee vlakken een gemiste kans en een call for action. Goed onderwijs is immers ambitieus onderwijs en legt de lat hoog voor alle leerlingen, ongeacht

hun studiekeuze of de richting die ze volgen. De lat moet hoog liggen voor de sterkste presteerders, maar eigenlijk ook voor alle presteerders. Als we naar de pijnpunten in Vlaanderen kijken, stellen we echter vast dat de studiekeuze niet altijd gebeurt op basis van de talenten en de interesses van de jongeren.

Er zijn een aantal verklaringen. We hebben namelijk een systeem dat jongeren zeer vroeg, op 12-jarige leeftijd, dwingt te kiezen. Aan het einde van het basis-onderwijs lokken we jongeren in een traject dat zeer moeilijk te doorbreken is. In het Engels heet dat 'early tracking'. We laten de jongere snel kiezen en eenmaal de keuze is gemaakt, is het moeilijk nog van studierichting te veranderen indien men niet de juiste keuze heeft gemaakt of niet de keuze heeft gemaakt die het best bij de talenten en de interesses van de jongere aansluit.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Mevrouw Gennez, 'early tracking' houdt in dat iemand definitief een parcours kiest. Ik wil er u toch op wijzen dat de regelgeving zeer duidelijk is. Er is een keuzevak in het eerste jaar van het middelbaar onderwijs dat absoluut niets definitief uitsluit. Dat keuzevak heeft daarvoor niet eens voldoende uren. Daarnaast is er voor wie 1B kiest de mogelijkheid om van 1B naar 1A te gaan. Ik raad u dus aan om in de wetenschappelijke literatuur en niet in uw eigen partijprogramma na te gaan wat de definitie van 'early tracking' is, want u hebt het fout. De eerste graad is zowel voor de hervorming als nu een brede vorming. Zo is het en niet anders. Ik zou graag dit debat voeren op basis van correcte definities en niet louter op basis van eigen ideologische interpretaties. Dat is niet correct.

Caroline Gennez (sp.a): Mevrouw Brusseel, ik denk dat u mij een beetje onderschat. We hebben uiteraard internationaal onderzoek en onderzoek door onze eigen Vlaamse universiteiten gelezen. Het klopt dat er voor en na de hervorming nog een kleine mogelijkheid is om op te zalmen, maar dat gebeurt nu in 3 procent van de gevallen.

Wat deze hervorming doet, is dit eigenlijk nog naar voren trekken. In plaats van door te stromen van 1B naar de rest van het secundair onderwijs, brengt uw meerderheid een nieuw instrument in stelling, namelijk het getuigschrift basis-onderwijs. We zeggen dan tegen kinderen van 11 of 12 jaar oud dat het voor hen duidelijk is. De ene heeft een getuigschrift A en gaat naar de A-stroom. De andere heeft een getuigschrift B en gaat naar de B-stroom. Nadien wordt het heel moeilijk om nog van richting te veranderen.

Weet u waarom ik dat zeg, mevrouw Brusseel? Omdat het gewoon veel verstandiger zou zijn om jonge mensen effectief op iets latere leeftijd, bijvoorbeeld 14 jaar, hun studiekeuze te laten maken, die gebaseerd is op eigen talenten en interesses. Als ik dan naar de hervorming, of de modernisering of de opfrissing, zo u wilt, met een open geest zou kunnen kijken, dan moeten we toch zeggen dat die vroege studiekeuze nog vervroegd wordt en dat dat inderdaad de foute keuze is.

Ann Brusseel (Open Vld): De studiekeuze wordt niet vervroegd. Ik raad u aan om dat toch nog eens goed te vergelijken.

Wat ik zeer frappant vind, mevrouw Gennez, is dat u, die als socialist toch altijd pleit voor gelijkheid, spreekt van 'op te zalmen' wanneer het gaat over leerlingen die van een technische of een beroepsgeïnspireerde studierichting naar een algemene richting gaan. U noemt dat 'opzalmen', ik noem dat simpelweg veranderen. Het zal dus wel eens kiezen worden in uw discours, als u het werkelijk zo populistisch wil voeren. Ofwel zegt u dat beroepssecundair onderwijs (bso) en technisch secundair onderwijs (tso) minder zijn, en dat men 'opzalmt' als men naar het algemeen secundair onderwijs (aso) gaat, ofwel zegt u dat dat allemaal gelijkwaardig is, wat ik van een socialist toch wel beter zou begrijpen en

wat ik trouwens zelf onderschrijf, en dan spreekt men niet van 'opzalmen', dan spreekt men van veranderen. Dus kies nu eens: in plaats van altijd een emotioneel discours te voeren, kies nu eens wat de juiste definities zijn en welke tabellen u vergelijkt. Schenk nu eens klare wijn. Vindt u alle studierichtingen gelijkwaardig, ja of neen?

Overigens, uw klacht over het getuigschrift vind ik een beetje aberrant. Al die tijd waren er zoveel kinderen die het lager onderwijs verlieten zonder getuigschrift. Daar hebt u zelf met uw partij nooit iets aan gedaan. Ik stel voor dat u er nu ook niet minnetjes over doet dat we aan alle kinderen een getuigschrift basisonderwijs zullen kunnen geven.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw Gennez, na alle debatten die we hebben gehad, dacht ik: ze gaat de fout niet maken. Ze gaat de fout niet maken om te zeggen dat sommige richtingen minder zijn en dat we moeten hopen dat men uit die richtingen 'opzalm't, opstijgt, wegraakt. En ja, we zijn nog geen twee minuten ver, of het is er al. Ze moeten 'opzalmen', ze moeten wegraken uit die verschrikkelijke technische en beroepsopleidingen. Ik vind dat verschrikkelijk. Waar staat, in welk artikel van het decreet dat vandaag voorligt, dat iets minderwaardig is?

Ten tweede doet u opnieuw alsof het pijnpunt van alle problemen in onderwijs de studiekeuze is. Beeld u in dat dat zo zou zijn. We stellen in heel veel onderzoek vast dat kinderen die als thuistaal niet het Nederlands hebben, heel weinig kans hebben om aan een diploma te raken. En dus zouden we de studiekeuze kunnen uitstellen, waardoor ze Nederlands kennen en een diploma halen. We stellen vast dat kinderen met wetenschap en techniek niet zoveel affiniteit hebben. En dus zouden we de studiekeuze kunnen uitstellen. Neen, we gaan in het basisonderwijs wetenschap en techniek toepassen. We gaan in de basisvorming, in het eerste jaar van het secundair onderwijs 27 uur, in het tweede jaar 25 uur, wetenschap en techniek steken. We gaan remediëring toepassen – artikel 14 – om ervoor te zorgen dat jongeren die achterstand hebben, bijgewerkt worden. Dat zijn maatregelen die ervoor zorgen dat jongeren stapsgewijs op de juiste plaats komen en een diploma behalen. Dat staat in dit ontwerp van decreet. Ik zou zeggen, lees het eerst nog eens goed, maar blijf niet vasthangen aan die riedels en zeker en vast niet aan de gedachte dat we moeten 'opzalmen', want dat is echt leerlingen uit het bso en tso onrecht aandoen.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Mevrouw Gennez, ik moet mijn collega's toch wel bijtreden dat u een totaal verkeerde voorstelling geeft van wat de modernisering van het secundair onderwijs is. U zegt dat leerlingen in die eerste graad al definitieve keuzes moeten maken die hen vastzetten voor de volgende jaren. Nu, dan wil ik er toch wel op wijzen dat in het ontwerp van decreet heel duidelijk staat dat die eerste graad een "verkenkende en oriënterende rol" heeft. Dat is iets totaal anders.

Ten tweede geeft u zelf aan dat we in de modernisering vooral moeten inspelen op de talenten en interesses van kinderen en jongeren. Dat is nu net wat we in die eerste graad willen maximaliseren: inspelen op die talenten en interesses van kinderen en jongeren en daarin oriënterend en verkennend zijn en ervoor zorgen dat remediëring en differentiatie echt een plaats krijgen. Zo kan daar maximaal op ingezet worden in de eerste graad, om net tegemoet te komen aan datgene wat leerlingen nodig hebben. Er zal veel meer dan vandaag op maat van leerlingen kunnen worden gewerkt. Het is totaal niet juist als u zegt dat leerlingen worden vastgezet in de eerste graad. Ze krijgen alle mogelijkheden om zichzelf beter te leren kennen en om kennis te maken met verschillende vakken

en inhouden en om naar een volgende graad toe nog heel wat keuzes te maken. Ze zitten absoluut niet vast, maar er wordt op maat van leerlingen gewerkt.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Mevrouw Gennez, wat de getuigschriften voor de A- en de B-stroom betreft, situeert u dat een klein beetje verkeerd. Het is namelijk zo dat een getuigschrift A-stroom nu ook al een getuigschrift voor de A-stroom is en dat kinderen die nu naar de B-stroom gaan, helemaal niets in handen hebben, maar ook naar de B-stroom gaan. Dankzij dat getuigschrift voor die B-stroom, zal vermeld worden wat ze de voorgaande negen jaar bereikt hebben. Nu weet men niets, maar voortaan zal er vermeld worden welke capaciteiten ze verworven hebben en welke talenten ze hebben. De mensen van de B-stroom zullen daardoor een beter zicht hebben op wat de capaciteiten zijn van de kinderen die in de B-stroom terechtkomen. Ze zullen veel gericht met die kinderen kunnen werken. Er zullen kinderen zijn die na één of twee jaar kunnen 'opzalmen naar de A-stroom', zoals u het noemt. Dat is nu zo en misschien is dat in de toekomst ook zo. We weten ook wel dat niet alle kinderen evenveel talenten en mogelijkheden hebben. Ook als kinderen binnen de B-stroom verdergaan, zullen ze goed begeleid worden en worden ze toegeleid naar een goede plek op de arbeidsmarkt. Het is volgens mij heel waardevol kinderen mét een getuigschrift naar de A- of de B-stroom toe te leiden.

Caroline Gennez (sp.a): Een aandachtige luisteraar zou kunnen opmerken dat alles wat hier nu gezegd is, wel waar is, maar dat het ook klopt dat er ten opzichte van de feitelijke situatie, waarbij kinderen die vandaag in het eerste secundair zonder getuigschrift in de B-stroom terechtkomen, bijna nooit, in minder dan 4 procent van de gevallen, nog kunnen aanpakken bij het aso. Dat is weinig. Er zal niets veranderen, u geeft het zelf toe.

Waar onze fractie voor pleit, als het aankomt op het getuigschrift basisonderwijs, is heel simpel, namelijk voor het volgen van het Vlor-advies, waarbij elk kind een getuigschrift krijgt en waar er wordt opgesomd welke verbeterpunten en aandachtspunten elk kind ook nog heeft. Ik begrijp dat u allemaal gecrispeerd reageert, omdat de lat inderdaad hoger moet worden gelegd in alle richtingen. Maar we hebben nood aan het opwaarderen van het technisch en het beroeps-onderwijs. *(Opmerkingen van Ann Brusseel en Koen Daniëls)*

Voor mij is elke opleiding gelijkwaardig, of ze nu veel handenarbeid vraagt of veel intellectuele inspanning. Maar laten we niet flauw doen: het watervaleffect dat ons onderwijs vandaag kent, zal niet verdwijnen door erover te zwijgen. *(Applaus bij sp.a)*

Ik dacht dat de collega's van de N-VA de problemen willen benoemen zoals ze zich voordoen en er dan concrete oplossingen voor willen aanreiken. Maar de problemen in ons onderwijs van foute oriëntatie en foute studiekeuze zullen niet opgelost raken door erover te zwijgen en er in de feiten niets aan te willen doen.

De oorspronkelijke ambitie was in het secundair onderwijs te werken met een aantal interessedomeneinen en finaliteiten. Het lijkt me vanzelfsprekend dat je vanaf de tweede graad vraagt: waar ligt je passie, waar ligt je interesse, kies daarvoor. Iemand wil bijvoorbeeld metselaar worden. Fair enough, goede keuze, daar ligt je motivatie. Iemand wil bijvoorbeeld architect worden. Super, geweldig interessant, je bent letterlijk en figuurlijk een bruggenbouwer van de toekomst.

Vandaag segregeren we die talenten. In mijn ideale wereld worden de metselaar en de architect op dezelfde campus opgeleid, want later in het echte leven zullen ze samen op de werf staan en samen aan die stevige brug moeten bouwen. Dat is wat deze hervorming vandaag mist. Men heeft mordicus gekozen om de

tussenschotten die vandaag bestaan tussen het aso, het tso, het bso, en eventueel het kso te behouden.

Nochtans stond in ons oorspronkelijke masterplan heel duidelijk dat die tussenschotten best zouden verdwijnen. Weet u waarom? Net om die talenten en interesses aan elkaar te koppelen. Die tussenschotten en die labels konden verdwijnen op het moment dat men een transparante matrix zou hebben die de studiekeuze zou vergemakkelijken. Weet u wat er in de feiten gebeurt met die matrix? In plaats van enkel te focussen op interesses en finaliteiten – wilt u doorstuderen, wilt u gaan werken of houdt u beide opties open? – heeft men toch nog eens mordicus die labels willen plakken: tso-leerling, aso-leerling, bso-leerling. Men wil die mordicus plakken, en dat is een foute keuze, omdat wij denken dat met talenten en interesses aan de ene kant en met de finaliteit van waar bereidt een studierichting op voor aan de andere kant, maximale transparantie zou worden bereikt. Niet met het plakken van labels.

Als we inzoomen op die matrix, zien we inderdaad dat er wat bordjes zijn verhangen en dat we van die ongelooflijke panoplie aan studierichtingen die ons secundair onderwijs rijk is, van 157 studierichtingen in de derde graad – hou u vast – gaan naar 146 studierichtingen. Dat is de grote transparantie, dat is het grote wieden in structuren. Kom, collega's, laten we ernstig blijven, dit is niet de hervorming die ons Vlaams onderwijs nodig heeft. (*Applaus bij sp.a*)

Ann Brussel (Open Vld): Ik doe nog een poging, en degenen die zo fanatiek applaudisseren, moeten ook eens proberen de intellectuele oefening mee te maken. Ik doe nog een poging, mevrouw Gennez. Het is of zeggen dat het ellendig is onderaan de waterval voor degenen die in het beroepsonderwijs zitten, of uw stelling moet zijn: we gaan het beroeps- en technisch onderwijs opwaarderen. Het is een van de twee. U kunt in uw retoriek niet blijven de mensen die bewust kiezen voor beroeps- en technisch onderwijs beledigen dat ze onderaan die ellendige waterval zitten waar ze nooit nog weg kunnen, en dan zeggen dat je dat gaat opwaarderen. Kom, dat begrijpt u nu toch zelf wel. Als je het niet begrijpt, dan spreek ik mij daar niet over uit.

In uw ideale wereld zitten die metser en die chirurg niet op dezelfde campus. In uw ideale wereld bakt de chirurg brood en opereert de metser. Dan wil ik liever dat u op die operatietafel ligt dan ik, eerlijk gezegd. (*Applaus bij Open Vld en de N-VA*)

Caroline Gennez (sp.a): Mevrouw Brussel, ik snap het niet. Het is een ander interessedomein.

Ann Brussel (Open Vld): Blijkbaar snapt u ook niet dat u een heleboel mensen bruuskeert en dat u zaken vergelijkt die niet te vergelijken zijn. Met deze hervorming kunnen ze perfect op dezelfde campus staan. Met deze hervorming gaan ze perfect nog van 1B naar 1A. Het is natuurlijk een beetje vervelend oppositie te moeten voeren op een plan dat is gebaseerd, maar uiteraard wat is verbeterd, op het plan van de vorige legislatuur dat u hebt goedgekeurd.

Ik zou je aanraden om naar de finesses te gaan zoeken. Ik zal u een tip geven. Als die 146 studierichtingen er voor u nog 146 te veel zijn, dan had u hier in de plaats van onnozele platitudes, die tegenstrijdig zijn, te staan verkopen, moeten zeggen welke van die 146 er weg moesten. Is het de metser of is het de chirurg die weg moet? Zeg het mij, wat is het?

Koen Daniëls (N-VA): Ik zou willen beginnen waar collega Brussel geëindigd is. Mevrouw Gennez, zeg me eens welke studierichtingen er weg moeten? U hebt hem allicht. Welke moeten er weg? Zeg het. Ik wil u de matrix laten brengen, dan kunt u hier ter plekke zeggen wat er weg moet. Daar ben ik heel benieuwd

naar. Want die matrix is niet zomaar met de vinger in de lucht gemaakt. Die is gemaakt op basis van screenings, doorstromingscijfers enzovoort.

Eigenlijk is het wel straf wat u hier allemaal net hebt gezegd. Bruggen worden vandaag ook gebouwd en die bruggen blijven staan. Ik weet niet of u al eens op een werf bent geweest, maar die mensen werken samen. U doet nu alsof in onze huidige maatschappij mensen van bso, tso en aso in een aparte werfkeet zitten en niet met elkaar praten. Als dat niet gebeurt, dan staat er geen enkele brug. U zegt: 'In mijn ideale wereld...' Gaat u dan aan de leerlingen die al in de lagere school zitten te happen om nog bij te blijven op het vlak van wiskunde, dezelfde wiskunde geven als aan de architect? Of gaat u tegen die architect zeggen: 'Wacht even, we gaan u die wiskunde niet geven want we moeten allemaal samen blijven'? Dat klinkt mooi – hoewel 'samen', bij sp.a? Dat gaat soms ook uit elkaar, heb ik begrepen. Maar dat 'samen' is een utopie! Dat is een utopie! Waarom, mevrouw Gennez? Omdat kinderen en leerlingen verschillend zijn. U wenst dat niet te aanvaarden. U wenst dat niet te aanvaarden, maar dat is wel een heel cruciaal punt.

Als we het hebben over het categoriseren en hoe we indelen, dan ben ik heel blij met deze matrix – ik zal hem nog eens omhoog steken – want ik en ook elke directeur en elke leerkracht kunnen nu aan ouders uitleggen: wat is wat. U kunt het niet zien, maar het zit wel in de documenten. Wat stellen vast? Finaliteit Doorstroom. Is dat dan geen label? Dat is een label. In die finaliteit Doorstroom zijn er twee onderdelen. Een ervan is domeinoverschrijdend aso. Weet u waarom dat domeinoverschrijdend is? In eender welke studierichting die u daar volgt, zijn uw slaagkansen in het hoger onderwijs zeer hoog. Daarnaast is er het domein-gebonden tso en kso. Dat is een cruciaal element, voorzitter. Daar zeggen we eindelijk dat er in het tso domeingebonden opleidingen zijn die maximaal voorbereiden op hoger onderwijs. Dus moeten we niet zoals u zeggen: 'Dan kan je weggeraken uit alles wat daaronder zit.' Als je tegen mijn vroegere leerlingen verzorging zegt dat ze moeten weggeraken uit dat bso, dan wens ik u veel geluk wanneer u later in het rusthuis bent, mevrouw Gennez, want het zijn die leerlingen die u nu beledigt. *(Applaus bij de N-VA en van Ann Brusseel)*

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord. Heel kort, hé, want u bent ook nogal breedsprakig.

Güler Turan (sp.a): Voorzitter, dat zal vooral liggen aan de slechte opleiding die ik waarschijnlijk op school heb gehad, waar ze mij misschien niet zo kort hebben gehouden. Maar ik zal het overbrengen naar het atheneum van Antwerpen, waar ik in de richting wetenschappen-wiskunde toch tot de elite behoorde.

Ik ben vandaag kwaad en vooral teleurgesteld omdat ik vind dat dit parlement vandaag echt eendrachtig moet gaan voor één doel: elk kind de nodige opleiding geven die voldoet aan zijn eigen mogelijkheden om elk talent te kunnen benutten. *(Applaus en opmerkingen bij de N-VA)*

Dat is exact wat wij doen. De teleurstelling is dat wij anno 2018, OESO-rapport na OESO-rapport, PISA-rapport na Europees rapport, er nog altijd niet in slagen om vele van die kinderen met een migratie-achtergrond met een diploma of een getuigschrift te laten afstuderen en hen versterkt met een getuigschrift op de arbeidsmarkt te brengen. En dan vandaag doen alsof er geen probleem is...

Jullie zijn allemaal lid van de commissie Onderwijs. Jullie kennen veel beter het watervalsysteem. Ik hoor elke dag ouders die in paniek zijn. Zij weten niet meer wat ze moeten doen omdat hun kind met aso begint, dan naar tso gaat, om in bso te eindigen.

Mevrouw Brusseel, ik ga nu even uw intellect aanspreken, u hebt dat met mij ook gedaan. Ik heb mijn best gedaan om u te volgen. U zegt dat het watervalsysteem

ellendig is, maar anderzijds zegt u dat de beroepsrichtingen moeten worden opgewaardeerd. Wel, als je in een richting zit waarvoor je niet hebt gekozen, waarin je via het watervalstelsel terecht komt nadat je uit het ene na het andere bent weggestoten en vervreemd en uitgestoten, dan ben je al ellendig vooraleer je in een ellendige richting aankomt.

Het essentiële is dat we het beroepsonderwijs moeten opwaarderen en de jongeren en elk kind bewust moeten laten kiezen voor een beroepsrichting zonder tussenschotten op één campus. Ik ben ervan overtuigd dat mevrouw Gennez hier pleit voor inclusief onderwijs. Ik vind het heel spijtig dat de heer Daniëls zegt dat ik nu eens moet zeggen welke richting ik weg wil. U moet eens gaan kijken in welke richtingen jongeren uitstromen zonder diploma. Dan pas moet u uw hoofd wegsteken.

Kathleen Krekels (N-VA): U had beter het ontwerp van decreet eens gelezen.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Voorzitter, ik vind het zeer pertinent en boeiend dat ook niet-leden van de commissie Onderwijs het woord nemen. Ik vind dat positief, want anders moeten we geen plenaire zittingen organiseren. Dan kunnen we er in de commissie over stemmen en dan is de kous af.

Mevrouw Turan, ik ben blij dat u het woord neemt, maar ik ben niet blij met de inhoud van wat u zegt. Niemand legt een kind op naar welke richting het moet gaan. Niet de overheid, niet de school. Voor de 12-, 13-, 14-jarigen zijn het de ouders die kiezen. Wij willen vooral voor ogen houden dat een goede oriëntering wil zeggen dat men niet hoog mikt om dan te kunnen afzakken. Dat is de perfiditeit!

We moeten iedereen optimale kansen geven, maar kinderen zijn verschillend, zoals de heer Daniëls ook al zei. Er bestaat ook nog zo iets als intelligentie en handigheid. Wie handig is én intelligent, kan misschien een chirurg worden. Wie intelligent is en niet handig, kan misschien parlements lid of minister worden. En wie weinig intelligent maar heel handig is, heb ik verdorie heel dikwijls nodig.

Waar gaat dit over? Mevrouw Gennez, we hebben het er dikwijls over gehad. We hebben het over richtingen van waaruit je ze moet laten opstromen. Je begint ergens met de opleiding en je geeft inhoud. Je weet toch ook dat er verschillen zijn. Zelfs in het basisonderwijs moeten we al differentiëren. We moeten daar werken met groepjes van kinderen die extra moeten worden uitgedaagd, en met anderen die extra moeten worden bijgeschoold. Maar naarmate de kinderen ouder worden, moeten we dat op een andere manier structureren. We hebben daar in de vorige legislatuur die nota over gemaakt. Of het label dat we daar op plakken nu aso is of tso of bso of doorstroom of arbeidsmarkt, het doet er niet toe. Maar de finaliteit van elke opleiding is wel anders.

Mevrouw Turan, domeinscholen en alles op één campus: dat is goed. Maar u bent van Antwerpen. Hebben wij nu al geen problemen met schoolinfrastructuur? Mochten wij met een leeg blad kunnen beginnen, met een tabula rasa, dan zouden wij scholen bouwen waar veel samen kan worden georganiseerd. Maar het scholenlandschap is wat het is. Er is nu al een enorme uitdaging om te investeren in bijkomende schoolcapaciteit.

Voorzitter, als men in het ontwerp van decreet leest wat erin te lezen is, als men de finaliteiten bekijkt van wat daarin werkelijk wordt bedoeld, denk ik dat dit er enorm veel toe kan bijdragen om de mankementen in ons secundair onderwijs aan te pakken. Daar gaat het tenslotte toch om.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, eigenlijk moet het parlement debatteren, maar ik wil toch even reageren op de uitspraak van mevrouw Turan over de 'ellendige studierichtingen'. Mevrouw Turan, er bestaan in Vlaanderen geen ellendige studierichtingen. *(Applaus bij de meerderheid)*

En mevrouw Turan, ik zal er nog iets bij zeggen: op de publiekstribune zitten een aantal jongeren die leerkrachten in spe zijn. Zij luisteren naar dit debat. Wat moeten zij denken? Moeten zij denken: 'Zullen wij straks lesgeven in een ellendige studierichting?'

Mevrouw Turan, we hebben in de vorige legislatuur, op initiatief van mijn voorganger, elke studierichting in de tweede en de derde graad laten screenen. We hebben die laten screenen op, zoals u zelf aangeeft, een aantal criteria. Halen die jongeren hun diploma? Switchen ze van richting? Doet de studierichting datgene wat ze belooft, namelijk voorbereiden op hoger onderwijs of voorbereiden op de arbeidsmarkt?

En vervolgens, collega's, hebben we een aantal inhoudelijke aanpassingen gedaan en een aantal studierichtingen geordend, gebundeld, een nieuwe vorm gegeven. En die richtingen zijn inderdaad minder gereduceerd, mevrouw Gennez, dan dat we hadden gedacht. Maar uzelf, uzelf, hebt aan mij in het parlement gevraagd om de richting Multimedia alstublieft te behouden! Kom hier dan niet klagen dat er te veel studierichtingen zijn, alstublieft! *(Applaus bij de meerderheid)*

Caroline Gennez (sp.a): Voorzitter, ik stel vast dat de minister ons alvast volgt in de kritiek dat er inderdaad nog te veel studierichtingen overblijven. *(Rumoer. Opmerkingen)*

En dat dat inderdaad te maken heeft met een gebrek aan durf om keuzes te maken. Want de minister geeft heel duidelijk aan, collega's van de meerderheid, dat er twee elementen doorslaggevend zouden moeten zijn op het vlak van oriëntatie en studiekeuze. Mevrouw Brusseel, spits uw oren: twee elementen. *(Opmerkingen van Ann Brusseel)*

Interesses en talenten van de jongeren zelf.

Collega Van Dijck, u weet dat wij vaak in dezelfde richting kijken en ook goede en constructieve discussies hebben. Maar het zijn vandaag inderdaad vaak de ouders die kiezen. Of men kiest op basis van het imago van een school. En ik denk dat het beter is, ook in het kader van het vermijden van schoolse vertraging of uitval later, dat de jongere zelf kiest, bewust van zijn eigen talenten en interesses, en effectief voor een school, maar vooral een studierichting op zijn of haar maat geschreven.

Want vandaag – en dat is cijferwerk – is het zo dat, als je een of twee keer blijft zitten in het secundair onderwijs, je niet eens de helft kans hebt om een diploma te halen. Zittenblijven, schoolse vertraging, is de voornaamste voorspeller voor het niet behalen van dat diploma. Dus moeten wij er toch alles aan doen, collega's, om dat te voorkomen. En dan moeten wij inderdaad een transparantere keuze aanbieden dan vandaag met die 147 richtingen het geval is. En men had dat kunnen doen door talenten en interesses enerzijds en effectief finaliteit anderzijds: verder studeren, gaan werken of doorstromen. Maar u doet nog een derde ding. En dat is waarop wij kritiek hebben. En dat is inderdaad die labels aso, tso en bso mordicus willen blijven hangen.

En wij zijn daar niet alleen in, voorzitter. Ik citeer uit het Vlor-advies (Vlaamse Onderwijsraad). Zij zeggen: "De vraag is of de zaken met deze hervorming van het secundair onderwijs duidelijker worden of niet. Gaat het hier over een fundamentele verandering waaraan ons secundair onderwijs nood had? De fundamentele

verandering die werd verwacht, is in het regeerakkoord al afgevlakt tot een modernisering en uiteindelijk is er, naar het gevoel van de Vlor, te weinig van overgebleven." Verklaring hiervoor, collega's, is "een te grote vrijblijvendheid". En ik vrees dan inderdaad "dat we niet meer hebben gedaan dan bordjes verhangen en dat er in de praktijk te weinig verandert. De studiekeuze wordt niet verlaet, men bouwt geen tussenschotten en men verliest te veel de brede observerende en oriënterende opdracht van de eerste jaren in het secundair." En dat is niet de sp.a. Dat is niet Caroline Gennez, die mordicus, op ideologische gronden haar punt wil maken, collega's. Dat is de Vlor. Daarin zitten alle onderwijsverstrekkers: het Katholiek Onderwijs Vlaanderen, het gemeenschapsonderwijs, de vakbonden.

Daarin zitten vertegenwoordigers in een ander advies van oudergroepen, van ouderpanels, besteld in de zoektocht naar een breed draagvlak via een studie met de Koning Boudewijnstichting. Het zijn zij, mensen die bezorgd zijn over de toekomst van ons onderwijs, die hebben aangegeven dat zij geen protocol van akkoord kunnen geven aan wat u hier met de N-VA, CD&V en Open Vld in elkaar hebt geknutseld. Die mensen zijn teleurgesteld, zij vrezen dat er op het veld te veel vrijblijvendheid zal zijn zodat men inderdaad in het imago van scholen kan blijven schipperen, zonder dat er wezenlijk op maat en met maatwerk voor de talenten en interesses van jonge mensen zal worden hervormd. En dat is toch wat belangrijk is: dat er een draagvlak is voor die hervorming, en dat ontbreekt. Twee op drie schooldirecteuren hebben aangegeven dat ze wat hier voorligt onvoldoende vinden.

Begrijp me niet verkeerd, ik had het graag anders gehad. Ik had graag vanuit oppositie heel constructief en progressief meegewerkt aan een duurzame en fundamentele hervorming. En waar het mogelijk is, hebben we dat ook altijd gedaan, bijvoorbeeld in het debat over de eindtermen, dat het zusje is van deze structuurhervorming. We hebben er altijd voor gepleit ambitieus te zijn, de lat hoog te leggen voor de inhoud van ons onderwijs, ervoor te zorgen dat alle kinderen over die lat geraken, scholen te responsabiliseren om effectief met elk kind over de lat te geraken. En neen, mijnheer Van Dijck, elk kind is niet gelijk, elk kind heeft andere talenten en interesses. De ene zal later inderdaad chirurg worden en de ander verpleegkundige, en dat is evident. Ze hebben elkaar nodig. Wat wel belangrijk is, is dat we al die finale jobs en al die secundaire diploma's op dezelfde manier valoriseren en maatschappelijk waarderen. En dat had men kunnen doen door ze geen verbrande labels op te kleven.

En waarom kiest u daar zo mordicus voor? Ik begrijp het nog altijd niet, tenzij vanuit een fout begrepen traditionalisme dat wat goed is dan maar langzaam achteruit moet gaan, waarbij we dan finaal kunnen zeggen dat we het wisten maar schrik hadden van die zo broodnodige kracht van verandering die wel in ons onderwijs zit maar die de N-VA hier hypothekeert.

De argumenten zijn al herhaaldelijk uitgesteld. We hebben ons standpunt uittentreuren herhaald. Het is het standpunt van de meeste partners in de Vlor. Een duurzame hervorming van ons secundair onderwijs had nood aan een uitstel van studiekeuze, had nood aan het wegwerken van de tussenschotten tussen aso, bso en tso om elke richting in haar volle waardering te laten schitteren. We hadden nood aan een transparanter aanbod zodat we inderdaad elk kind en elke klas maximaal konden omkaderen met leerkrachten en werkingsmiddelen, meer dan vandaag het geval is. En we hadden inderdaad ook nood aan een sterker kader voor de eindtermen. We zijn ervan overtuigd dat deze modernisering, althans wat de studiekeuze betreft, weinig zoden aan de dijk zal zetten. We zijn ontgoocheld dat het technisch en het beroepsonderwijs onvoldoende geherwaardeerd en gevaloriseerd worden en we vrezen dat de waterval niet snel zal worden stopgezet. Onderwijs zal altijd mensenwerk zijn en dus was een minder vrijblijvende en meer doortastende structuurhervorming zeker beter geweest.

Voorzitter, de argumenten zijn uitgewisseld, maar wat baten kaars en bril als bepaalde dieren niet zien willen, helaas? (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, er moet me toch iets van het hart. Ik denk dat leerkrachten, schooldirecties, ouders en schoolbesturen die meeluisteren of het verslag nalezen, eigenlijk stimulansen verwachten om het proces van vernieuwing en verandering en modernisering van het secundair onderwijs, dat in Vlaanderen reeds bezig is, aan de gang te houden. Men heeft hoegenaamd geen behoefte aan een stereotiep ideologisch debat.

Ik wil eventjes vier elementen noemen. Eerst en vooral denk ik dat we het er allemaal over eens zijn dat alle kinderen met hun talenten maximaal kansen moeten krijgen. Daarover is iedereen in het halfrond het eens. Het is duidelijk mijn inziens, dat de eerste graad hoe dan ook verkennend en oriënterend is. Ten derde blijven domeinscholen inderdaad mogelijk. Ik voeg er onmiddellijk aan toe – en ik denk dat collega Van Dijck het daarnet ook heeft gezegd – dat, als morgen alle scholen domeinscholen moeten worden, het Vlaamse budget in zijn totaliteit te gering is om dit alleen te realiseren.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Collega's, na twintig jaar heb ik ook het gevoel dat het debat misschien stilaan uitgeput is. Ik ga het dus zeker niet te lang trekken.

We kennen de geschiedenis van het dossier, ooit begonnen onder Monard. Het is dan nog een aantal legislaturen meegegaan. Het moest een grote hervorming worden. Er zou ook een lerarenloopbaanpact in zitten enzovoort. Het is dan in de vorige legislatuur een soort masterplan geworden waar geen akkoord over was. Er waren oplopende ruzies. Er is jaren over gebakkeleid. De heer De Wever heeft er zich dan mee gemoeid. Uiteindelijk was het geen masterplan meer, maar was het nog een 'modernisering'. Nu is er dus een ontwerp van decreet dat een aantal zaken rond die zogezegde modernisering – wat het ook al niet meer is, want er is al een nieuwe naam die het woord modernisering ook nog eens heeft afgezwakt – moet vastleggen.

Minister, we weten dat u het zo snel mogelijk achter de rug wou hebben, dat de knoop moest worden doorgehakt en de discussie beslecht, dat er iets moest komen, dat het een compromis zou zijn waar iedereen de uitleg aan gaf die hij wou. Het was perfect mogelijk voor de ene partij om met het masterplan in de hand te zeggen dat het iets zeer goeds was omdat de studiekeuze wordt uitgesteld, en voor de andere partij om met hetzelfde masterplan in de hand te zeggen dat de studiekeuze niet wordt uitgesteld en dat men kinderen vroeger gaat oriënteren. Met hetzelfde masterplan waren er dus mensen die zeiden dat de studiekeuze werd uitgesteld en anderen die zeiden dat de studiekeuze werd vervroegd. Dat was mogelijk.

We moeten er dus geen tekeningetje bij maken dat het geen hervorming is waarmee we de nodige veranderingen zullen doorvoeren in het Vlaamse onderwijsbeleid. Nochtans, en daar is wel consensus over, zijn die veranderingen nodig. We kennen allemaal de pijnpunten in het onderwijs, en daar is consensus over. Het is genoegzaam geweten, uit wetenschappelijk onderzoek, dat het onderwijs op dit moment de sociale ongelijkheid niet wegwerkt maar die bestendigt en dat we er dringend iets aan moeten doen. Er stromen nog steeds te veel leerlingen uit zonder diploma.

Het voorbije jaar zijn de cijfers van mensen die ongekwalificeerd uitstromen, opnieuw gestegen. Uit recent onderzoek blijkt dat kinderen met een

migratieachtergrond het slechter doen in Vlaanderen dan in andere OESO-landen. Het Transbaso-onderzoek toont aan dat er problemen zijn bij de overgang van basis- naar secundair onderwijs. Er wordt te weinig georiënteerd op basis van talenten of interesses. Er is nood aan het opwaarderen van het tso en bso om er een heel positieve studiekeuze van te maken op basis van talenten en interesses. We willen iets doen aan de achteruitgang van sterke leerlingen in het onderwijs. Dit zijn uitgangspunten die worden gedeeld vanuit verschillende hoeken en door heel veel wetenschappers, maar ook door de Vlor, ook door ouders, ook door directeurs. Er is dus een vrij grote consensus en die zien we ook in andere Europese landen.

Het is ook een aanbeveling geweest van de OESO dat het beter is om kinderen later te laten kiezen en ze dan te laten kiezen op basis van interesses en talenten. Dat is de sleutel tot een onderwijs dat zorgt voor meer gelijkheid en een onderwijs dat ervoor zorgt dat sterkere leerlingen meer worden uitgedaagd.

In tegenstelling tot wat men hier in dit parlement geprobeerd heeft om erin te drammen bij Vlamingen, namelijk dat een brede eerste graad eenheidsworst betekent, zien we in andere landen net het omgekeerde. We zijn met de commissie Onderwijs naar Schotland gegaan. Als je de studiekeuze uitstelt en als je gaat voor een brede eerste graad, dan hebben we in het Schotse onderwijs gezien dat je dan net veel meer maatwerk en differentiatie krijgt. Net dat is wat we nodig hebben in het Vlaams onderwijs. We moeten op maat kunnen werken.

Waarom is de brede eerste graad, in tegenstelling tot wat men er bij ons probeert in te drammen, geen eenheidsworst maar meer maatwerk? Omdat je op die manier verschillende niveaugroepen krijgt. Je hebt leerlingen die supersterk zijn in wiskunde maar problemen hebben met de taal omdat ze later zijn toegekomen. Zij zitten in een heel hoge groep op het vlak van wiskunde, samen met gasten die uitgedaagd moeten worden op dat vlak. Ze kunnen dan op het vlak van taal in een remediërende groep zitten. Zo krijg je onderwijs op maat met voldoende differentiatie.

Daar moeten we met ons Vlaams onderwijs naartoe, maar dat zal er niet komen. Met deze hervorming blijft de basis in de eerste graad ongeveer dezelfde, op een uur na in de tweede graad voor de A-stroom basisvorming. Je kunt niet zeggen dat dit een verschil zal maken en dat dit ervoor zal zorgen dat het broodnodige maatwerk ook in ons onderwijs realiteit zal worden.

Dat is mijn voornaamste kritiek, naast een aantal andere zaken die ik deel met de collega's. Ik denk aan het feit dat de schotten veel te weinig worden weg-gewerkt, dat de rationalisatie van studierichtingen onvoldoende ver is gegaan, dat men kinderen te vroeg oriënteert, en dat er nog steeds voor schoolkeuze in plaats van voor studiekeuze wordt gegaan. Ik zal niet verder uitweiden: de discussie is eindeloos gevoerd op verschillende fora.

Ik kan zeggen dat wij deze hervorming uiteraard – dat zal geen nieuws zijn – niet zullen goedkeuren, maar dat we zullen tegenstemmen. We hebben dezelfde bezwaren als heel wat onderwijsactoren, te zien in de meest vernietigende protocollen die nog altijd aanwezig zijn. (*Applaus bij Groen en sp.a*)

Ann Brusseel (Open Vld): Mevrouw Meuleman, ik heb een vraag voor u. We hebben recent ook de bespreking gehad van de hervorming van de CLB's. U haalt het belang aan van goede oriëntering op basis van talent en belangstelling, net zoals onze fractie dat ook al enkele jaren doet. Het plan van Marleen Vanderpoorten dat daar voor het eerst werk van maakte, heette 'Accent op talent' – u zult zich dat misschien nog herinneren.

Oriënteren is inderdaad zeer belangrijk. Kinderen en jongeren moeten ergens kunnen studeren waar ze graag studeren en zaken kunnen studeren waar ze

goed in zijn en waar ze tevreden over zijn. Dat is zeker zo. Als u een school organiseert op basis van bijvoorbeeld het thema 'wetenschappen en techniek' of op basis van bijvoorbeeld technische studierichtingen van verschillende aard, wat doet u dan vermoeden dat er in de ene school beter wordt georiënteerd dan in de andere? Als een kind daar niet op zijn plaats zit, wat doet u dan denken dat het georiënteerd zal worden naar een compleet ander thema of een compleet andere school, enkel en alleen wanneer het clusteren van studierichtingen verandert? U erkent dan toch waarschijnlijk dat kunnen oriënteren een mensenzaak is en geen kwestie van een gebouw?

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik heb daar niet over gesproken, mevrouw Brusseel.

Ann Brusseel (Open Vld): U hebt daar wel over gesproken.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik heb dat niet eens vermeld. U hebt totaal niet geluisterd, want u komt tussen op iets dat ik vandaag niet heb gezegd, maar dat doet er niet toe. *(Rumoer)*

Ik heb gesproken over de brede eerste graad. Dat gaat over het eerste en het tweede middelbaar. Dan zijn er inderdaad geen campusscholen, geen wetenschapsscholen. Daar heb ik niet eens over gesproken. Het gaat over het uitstel van de studiekeuze, over een brede eerste graad om kinderen later maar beter te kunnen oriënteren in functie van een studiekeuze in de tweede en derde graad die dan op die leeftijd wordt bepaald.

Daar heb ik het dus over gehad, vooral over die eerste graad. Mevrouw Brusseel, als u dan toch verwijst naar Marleen Vanderpoorten, wij delen daarover dezelfde bezorgdheid en we deelden hetzelfde standpunt. Zij is ook een groot voorstander van iets dat nu ook opnieuw opkomt in het Brusselse, de tienerscholen. Er zijn scholen die daarmee beginnen. Dat zijn scholen die er inderdaad voor zorgen dat de twee laatste jaren van het basisonderwijs en de twee eerste jaren van het middelbaar onderwijs worden samengevoegd en dat je een vier-vier-vierstructuur krijgt. Daarbij is de vorming inderdaad zeer gelijklopend in het lager onderwijs, laat men vanaf 10 tot 14 jaar kinderen echt proeven, laat men hen een weg zoeken, helpt men hen met de oriëntatie, vergemakkelijkt men de overgang tussen basis- en secundair onderwijs, om dan in de tweede en de derde graad echt te gaan naar die specifieke studieoriëntering. Dat was iets dat mevrouw Vanderpoorten nog heeft voorgesteld, en wij staan op diezelfde lijn. Zij was toen ook een verdediger en een voorstander van een grondigere hervorming dan deze die u nu met uw fractie hebt goedgekeurd omdat u nu in de meerderheid zit, en waar u in de vorige legislatuur tegen was, want toen zat u in de oppositie. U moet nu ook tegen mij geen oppositiepraat beginnen te spreken die geen steek houdt. *(Applaus bij Groen)*

Ann Brusseel (Open Vld): U hebt het over oriëntering, u hebt het over de schotten en over de domeinscholen, maar als ik u daarover een vraag stel, dan zegt u dat u het daar niet over hebt gehad. Het is zeker laat op de avond? Het is nog maar zes uur! Bij sommige mensen slaat het zomertijd echt wel toe! Ik begrijp het niet, eerlijk gezegd. Beter oriënteren, is dat een kwestie van domeinscholen? Is dat een kwestie van aso of tso of bso? Dat is een kwestie van goed te kunnen oriënteren, hè mevrouw! Alstublieft hè! Een beetje beleefd blijven hè, niet rond de pot draaien! *(Gelach. Opmerkingen)*

U moet antwoorden op de mensen hun vragen! Maar misschien kent u het antwoord niet.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel, als u vraagt dat iemand anders beleefd zou zijn, dan moet u zelf ook beleefd zijn. *(Applaus bij de oppositie)*

Ik ben geoefend in non-verbale communicatie en ik heb u allerlei bewegingen naar uw hoofd zien doen waarvan ik denk dat ze hier niet thuishoren.

Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Mevrouw Meuleman, het frappeert me eigenlijk hoe u idealiseert hoe een werking in de brede eerste graad zou worden georganiseerd volgens uw visie. U weet evengoed als ik dat men in de lagere school heel hard worstelt met heel die differentiatie en heel die differentiële werking, waarbij men inderdaad aandacht wil geven aan de zwakkeren en de sterkeren en alle kinderen die daartussen zitten. Zeker met het M-decreet is dat iets waarmee men momenteel in de lagere school enorm worstelt.

Als u dan uitlegt hoe volgens u een brede eerste graad werkt, dat getuigt dat – het spijt me dat te moeten zeggen – echt wel van weinig ervaring en kennis over de werking van het secundair onderwijs. De ideale wereld die u voorstelt in uw brede eerste graad, die bestaat niet en die kan ook niet worden gerealiseerd met 1 leerkracht in het secundair onderwijs voor 25 leerlingen in de klas. Het is daarom dat wij met dit ontwerp van decreet hebben getracht om zo realistisch mogelijk tegemoet te komen aan een aantal bezorgdheden die u ook hier te kennen hebt gegeven. Dit ontwerp geeft daar heel duidelijk een antwoord op, maar wel binnen een realistisch en haalbaar patroon voor ons secundair onderwijs. Dat was eigenlijk het belangrijkste dat ik wou zeggen. *(Applaus bij de N-VA)*

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, voorzitter, we bevinden ons hier in een wetgevend orgaan, en het gaat vandaag niet over zomaar een gesprek in het ijl. Het gaat over een ontwerp van decreet dat voorligt.

U zei daarnet dat er geen ruimte is voor differentiatie en remediëring, dat men meesleept, dat ze in hokjes moeten enzovoort. U hebt dat daarnet gezegd. Ik kan alleen maar naar artikel 27 verwijzen. U weet wat daarin staat, want anders zou u niet op de tribune staan. Ik zie u echter enigszins bedenkelijk kijken. In artikel 27 staat dat er in het lessenrooster in het eerste jaar 5 uur differentiatie is, en die 5 uur differentiatie kan bestaan uit verdieping, voor wie meer uitdaging nodig heeft, verkenning en remediëring, om die leerlingen bij te werken die al een achterstand hebben opgelopen. In het tweede jaar is er 2 uur differentiatie, en die differentiatie heeft hetzelfde doel: verdieping en remediëring.

Dus kom hier nu niet zeggen dat het er niet in zit. Collega Meuleman, u vergeet een belangrijk deel van het onderwijs: het basisonderwijs. In het basisonderwijs zitten onze leerlingen samen, hebben zij alle vakken, daar werken we al rond interesses. Ga langs in scholen lager onderwijs. En ik sluit aan bij het pleidooi van mijn collega Krekels. Vanaf het vierde studiejaar, zeggen de leerkrachten daar, voel je dat sommige leerlingen vooruit willen en dat andere nog veel extra ondersteuning nodig hebben. We stellen zelfs vast dat het moeilijk wordt. Als we die tot hun 14 jaar allemaal samen gaan houden, dan vraag je van alle leerkrachten secundair een spagaat waar we alle Olympische Spelen mee gaan winnen, maar we gaan dan wel de job herwaarderen. We gaan ze herwaarderen, draaglijker maken, zwaar beroep, noem alles maar op. Dat zijn die leerkrachten uit de lagere school, die zeggen: het gaat al niet meer. We gaan dat dan doortrekken tot ze 14 zijn.

U moet zich ook eens in de plaats van de leerling zetten. Mijn leerlingen in het bso, die waren blij, die keken rond in de klas en die hadden zoiets van: oef, wij zitten hier samen met allemaal leerlingen die dezelfde..., wij komen een beetje thuis, wij moeten hier niet de hele tijd zitten te springen. En langs de andere kant leerlingen die moeten zitten wachten.

Dat is de sterkte van dit ontwerp van decreet. Dat staat hierin. Daarover gaat het vandaag. Laat ons daar ook over spreken, alstublieft. *(Applaus bij de N-VA)*

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik heb inderdaad niet artikel per artikel gereageerd op het ontwerp van decreet. Ik denk dat er al genoeg over gezegd is doorheen al die jaren, ook in de commissie.

Het punt dat ik vandaag echt nog wou maken, is die valse tegenstelling, dat valse idee van: brede eerste graad, dat moet dan eenheidsworst zijn, of dan moeten leerkrachten inderdaad een spreidstand gaan bewerkstelligen die totaal niet realistisch is. Dat heb ik willen weerleggen, omdat het net dat is dat we zijn gaan bezichtigen. U was daarbij, in Schotland. We hebben daar gezien wat er gebeurt als je een brede eerste graad hebt, als je kinderen alle kansen wilt blijven geven, maar je werkt dan wel in verschillende niveaugroepen.

U was daarbij, mijnheer Daniels. We zijn één klas gaan bezoeken. Het was taal. Het waren veertienjarigen die een boek aan het analyseren waren, op een niveau dat heel hoog lag. Je zag dat. Daar zaten de beste taalleerlingen. En dan had je andere klassen, waarbij de wiskundeknobbels apart zaten, maar evengoed klassen waarbij die kinderen die nood hebben om bijgewerkt te worden op het vlak van taal, ook samen zaten. Maar er waren toch ook heel wat momenten waarbij er gezamenlijke vorming was, waarbij er vakken waren die leerlingen inderdaad met elkaar in contact brachten, waar je diversiteit in de klas kreeg, wat ook een goede zaak was.

En dan werd er gekozen, geleidelijk aan. Daar was het van in het derde jaar, dus nog een jaar later. Dat is de hervorming die zij hebben doorgevoerd, ook omdat er een aantal gedeelde bezorgdheden waren, waar wij ook mee worstelen, waar verschillende Europese landen mee worstelen, namelijk die kloof dichtgereden krijgen. Dat was een beleid dat absoluut inzette – ik weet niet of u het zich nog herinnert – op gelijke onderwijskansen voor iedereen, op allerlei manieren, en een heel bewuste keuze om naar zo'n structuurhervorming te gaan. En een structuurhervorming is niet alles, maar het is wel noodzakelijk.

Mevrouw Krekels, als je aan alle mensen in het basisonderwijs zou vragen of ze dat maatwerk goed vinden en of we dat moeten blijven doen, of differentiatie binnen de klas, differentiëren met de leerlingen, noodzakelijk is, denk ik dat ze allemaal zullen zeggen: ja, absoluut. Maar natuurlijk zullen ze u ook zeggen dat het niet evident is: op den duur moeten wij alleen op zoveel niveaus differentiëren, we kunnen dat bijna niet meer aan. Dat is de kreet van al die mensen in basisonderwijs en die directeurs basisonderwijs, die op dit moment een persconferentie geven om te zeggen: ondersteun ons beter, om dit te kunnen doen. Maar dat maatwerk is wel de sleutel tot succes in het onderwijs. Dat zie je in landen als Finland, in landen die het goed doen, in landen waar sterke presteerders het goed doen en mensen die het moeilijker hebben, niet achterblijven. Ik denk dus dat we naar zo'n systeem moeten en dat dit ontwerp van decreet te weinig stappen in die richting zet. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Beste collega's, er moet me iets van het hart. Ik voel een grote gedragenheid voor het doel, en vandaar ook het vuur waarmee het debat gevoerd wordt. Het doel is dat we ervoor kunnen zorgen dat elke leerling maximaal zijn eigen talenten kan ontplooien. Dat doel delen we. Maar als collega Gennez spreekt over het bestaan van de waterval en van de schotten, dan kunnen we niet ontkennen dat die reëel zijn. Die zijn er, in de hoofden van de mensen, misschien niet altijd leraars, maar wel in de hoofden van veel mensen.

Het taalgebruik waarmee dit debat wordt gevoerd, is essentieel.

Mijnheer Van Dijck, ik heb u horen spreken over intelligente leerlingen versus handige leerlingen. Niet-intelligente leerlingen zijn dan domme leerlingen. *(Rumoer)*

Mevrouw Krekels, ik heb u horen spreken over zwakke leerlingen versus sterke leerlingen.

Het gaat om ons taalgebruik, dat zeer waardegeladen is en in onze samenleving doorsijpelt. Het is essentieel dat we er in ons onderwijs van afraken de competenties en de vaardigheden van leerlingen zeer eng als cognitieve vaardigheden te definiëren. Het wordt tijd aandacht te hebben voor andere vaardigheden, maar dan moeten we ook ons taalgebruik aanpassen. Pas op dat ogenblik zullen we ervoor kunnen zorgen dat we afraken van die slechte scores in de schabouwelijke rapporten van de OESO. We krijgen onze leerlingen niet op de juiste plaats. We zullen hier pas slagen indien we alle competenties in onze hoofden kunnen gelijkgeschakelen. Het gaat niet enkel om Latijn-Grieks.

Mevrouw Brusseel, u hebt als eerste de idee van de ellendige richtingen gelanceerd. Voor mij was Latijn-Grieks een fantastische richting, maar voor vele anderen was het een ellendige richting. We moeten de mensen op de juiste plaats krijgen. (*Applaus bij sp.a*)

Kris Van Dijck (N-VA): Mevrouw Segers, ik weet niet of u ooit hebt gehoord van de gausscurve in verband met het IQ. Het gemiddelde is 100. Er zijn hoogbegaafde jongeren met een IQ van 130 of meer. Er zijn er ook met een IQ van 70 of minder. Die leerlingen zet men niet in de richting Latijn-Wiskunde.

Indien ik het over intelligentie heb, zeg ik volgens u dat er domme kinderen zijn. Ik zal het anders formuleren. Er zijn er die veel intelligentie hebben en er zijn er die iets minder intelligentie hebben. Er zijn getalenteerden en er zijn iets minder getalenteerden. Er zijn er die graag studeren en er zijn er die iets minder graag studeren. Is dat nu een politiek correct antwoord?

Katia Segers (sp.a): Mijn punt is dat we te eng focussen op de cognitieve vaardigheden en de rest onderwaarden. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

Ann Brusseel (Open Vld): Mevrouw Segers, dat is de kern van het probleem en ik stel vast dat u het dossier beter beheerst dan mevrouw Gennez, die daarnet vooraan stond.

Mevrouw Meuleman, u deed hier ook lacherig over. Ik heb u die vraag daarnet ook gesteld. Is het probleem niet veeleer dat we moeten oriënteren op basis van competenties dan dat we de schotten moeten wegwerken en domeinscholen moeten maken? Nu is het mogelijk verschillende soorten campussen te maken. Het ontwerp van decreet laat toe domeinscholen met thema's te creëren of een technische school te behouden waar de accommodatie klaar is en waar niet zo veel financiële mogelijkheden zijn om de school helemaal om te vormen. Het ontwerp van decreet laat dit toe.

Mevrouw Gennez, mevrouw Meuleman, ik heb daarnet te kennen gegeven en duidelijk gemaakt dat het gaat om een waterval waarover jullie hebben gezegd dat richtingen onderaan en bovenaan zitten. Ik ben altijd tegen het gebruik van dat woord geweest. Een waterval impliceert inderdaad dat de ene hoger zit en in de hoofden van de mensen meer is en dat de andere lager zit. Dat is een heel slechte perceptie die ervoor zorgt dat mensen kinderen vertellen dat ze bovenaan moeten beginnen, maar dat bestaat niet. Er is elk individueel kind met zijn individuele talenten en competenties. Ik hoop dat jullie het nog even kunnen opbrengen. Indien jullie het niet graag over intelligentie hebben, heb ik het over het abstraherend vermogen. (*Opmerkingen van Caroline Gennez*)

Mevrouw Gennez, de intellectuele eerlijkheid bestaat erin het dossier te volgen zoals het is. Domeinscholen zijn toegelaten en de aso-bso-tso-structuur is toegelaten. Mevrouw Meuleman heeft naar de oriëntering verwezen. Mevrouw Segers

heeft het over de competenties. Voor mij is het kunnen oriënteren op basis van competenties de crux. Indien u hierop reageert met te stellen dat het met mij niet goed meer gaat, kunnen we de discussie beter afsluiten en stemmen. U vindt het gewoon niet zo prettig hierover deze namiddag ten gronde te discussiëren.

Koen Daniëls (N-VA): Mevrouw Meuleman verwijst heel de tijd naar Schotland. Nu, Schotland zakt momenteel weg in internationale vergelijkingen, dus ik denk niet dat dat een goed idee is.

Wat mevrouw Segers zegt, is heel interessant. Ik maak even een lijstje van uitspraken, en u mag raden welke partij ze heeft gedaan: "Leerlingen in bso en tso zijn leerlingen met zwarte handjes. Ze zitten in ellendige studierichtingen. We moeten zorgen dat ze opzalmen. Ze zakken weg uit het aso. We moeten zorgen dat ze niet terechtkomen in bso en tso." Dat zijn allemaal citaten van mensen uit uw partij, vandaag nog, en tijdens vorige plenaire vergaderingen. Kom hier dus nu niet de moraalridder uithangen, want telkens als jullie als sp.a zeggen dat we moeten herwaarderen, gebruiken jullie in de volgende zin dergelijke uitdrukkingen. Daarom ben ik zeer blij dat we terug naar de inhoud gaan, dat we wetenschap en techniek in de basisvorming steken, dat we voor de tso-opleidingen doorstroming zullen geven naar hoger onderwijs, dat we die effectief benoemen. Dat is de kern van de zaak. Die andere benamingen, waarmee jullie duidelijk jullie dedain laten blijken voor die opleidingen, laat ik voor jullie.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Het is door de voorbije sprekers al gezegd: het dossier over de hervorming van het secundair onderwijs gaat al een tweetal decennia mee. De discussies die daarover worden gevoerd, gaan dus ook al even lang mee, met als risico dat we, zoals vandaag al gebleken is, onszelf iets te veel gaan herhalen. Niettemin wil ik een aantal elementen die voor ons van belang zijn en die onze stemhouding zullen bepalen, in deze discussie inbrengen.

Minister, wat de inhoud van de onderwijsplannen betreft, zijn we niet wild van het compromis dat u in deze legislatuur uiteindelijk tussen de diverse regeringspartijen heeft bereikt, maar we zijn wel opgelucht dat ons onderwijs gespaard zal blijven van een fundamentele, een alles overhoopgooiende hervorming die volgens ons allerm minst noodzakelijk of wenselijk was en waarvoor mijns inziens geen draagvlak bestond, noch bij de leerkrachten, noch bij de ouders. Ik verwijs daarbij naar een aantal peilingen ten tijde van wat toen nog het 'masterplan' was, waaruit bleek dat veel leerkrachten tegen die grote hervorming waren. De problemen waarmee ons onderwijs wordt geconfronteerd, zoals onder meer het feit dat de kwaliteit onder druk komt te staan, zijn immers geen gevolg van de bestaande structuren, maar wel grosso modo van de veranderende schoolpopulatie. Het is dus niet door te nivelleren dat men een antwoord biedt op het probleem van de vele jongeren die vandaag de school helaas verlaten zonder diploma.

We zijn daarom tevreden dat de onderverdeling in aso, tso, bso en eventueel kso uiteindelijk in grote mate behouden zal blijven, al zullen ze nu dan doorstroomrichtingen of arbeidsmarktgerichte richtingen genoemd worden. De vraag moet natuurlijk ook wel gesteld worden op welke wijze vermeden wordt dat de doorstroomrichtingen de nieuwe zogenaamde voorkeurrichtingen worden, met dan eventueel een nieuw watervalstelsel, hoewel niemand die term wil gebruiken, maar desalniettemin met een nieuw watervalstelsel, tot gevolg. Het beter definiëren van de vooruitzichten van de diverse richtingen draagt misschien bij tot het formuleren van een positieve studiekeuze in plaats van een negatieve voor wat men tot nu toe technische en beroepsrichtingen noemt. Zeker even belangrijk lijkt me het duidelijk formuleren en vooral ook het propageren van de technische en beroepsopleidingen in het lager onderwijs en bij de ouders.

We zijn ook gematigd positief over het feit dat de onderwijsvrijheid overeind zal blijven door de domeinscholen of de campusscholen niet verplicht te stellen, hoewel er wel een koppeling aan de financiering is. Voor mijn partij – ik heb dat in diverse debatten al herhaald – staat de vrijheid van onderwijs centraal. We zijn dus blij dat scholen zich min of meer kunnen blijven organiseren zoals ze zelf willen en we hopen dat het gezond verstand op het terrein zal zegevieren.

Het is onzes inziens immers niet goed dat leerlingen van verschillende niveaus te lang worden samengehouden. Klassen met te grote interne niveauverschillen zijn in niemands belang, niet van de sterke, maar ook niet van de zwakke leerlingen, die zo het gevoel zullen krijgen dat ze falen. Laat staan dat het in het belang zou zijn van de leerkrachten, want hun job wordt daardoor nodeloos extra verzwaard.

Minister, met de progressieve implementatie van dit decreet in de komende zes jaar, wordt een belangrijke hervorming doorgevoerd, maar ik hoop dat daarna de rust in het secundair onderwijs kan wederkeren en dat we het secundair onderwijs niet verder gaan belasten met experimenten en zeker niet met grote hervormingen die alles en iedereen willen gelijkschakelen.

Op basis van deze elementen zullen we ons straks bij de stemming onthouden.
(*Applaus bij het Vlaams Belang*)

MOTIE van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Emmily Talpe, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy tot onderzoek door het Rekenhof naar het systeem van au pairs
– 1544 (2017-2018) – Nr. 1

MOTIE van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Emmily Talpe, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy houdende raadpleging van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over het systeem van au pairs
– 1545 (2017-2018) – Nr. 1

MOTIE van Emmily Talpe, Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy houdende raadpleging van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media over het systeem van au pairs
– 1546 (2017-2018) – Nr. 1

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Matthias Diependaele bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, wij zouden een aanvulling van de agenda willen vragen met drie moties waarbij we een onderzoek vragen van het Rekenhof met betrekking tot het au-pairsysteem en een advies aan de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV).

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot aanvulling van de agenda uitspreken.

Het incident is gesloten.

**ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs
– 1469 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking (*Voortzetting*)

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is voortzetting van de algemene bespreking van het ontwerp van decreet tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs.

De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, vandaag ligt een belangrijk ontwerp van decreet voor. Het is een decreet met inhoud, en over die inhoud wil ik het hebben. Het klopt inderdaad dat ons Vlaams onderwijs nog steeds bij de Europese en zelfs bij de wereldtop hoort. We zouden kunnen zeggen: er moet niets gebeuren. Dat doen we niet, want in het masterplan dat mee in het regeerakkoord is opgenomen, staan heel wat uitdagingen voor de toekomst. Het is niet zo dat een ervan was: we moeten de studiekeuze uitstellen. Er stonden tal van uitdagingen in: talenten van kinderen en jongeren, het getuigschrift basisonderwijs, de eindtermen, de lerarenopleiding, enzovoort.

Wat hier vandaag voorligt, is 1 van meer dan 71 te nemen maatregelen. Sommige daarvan zijn al genomen, zoals vorige week het decreet over duaal leren. Ook dat is een manier om ongekwalificeerde uitstroom tegen te gaan, net als het decreet over de einddoelen, de minimumdoelstellingen in onderwijs. Hier doen alsof dit decreet en het al of niet opgenomen zijn van een zogenaamde brede eerste graad een alles-of-nietsspel is, is een miskening van ons onderwijs, zowel van het kleuter-, het lager als het secundair onderwijs.

Wat is de kern van wat voorligt? Wat mensen momenteel vragen in ons onderwijs is een beetje rust. Daarom koos de vorige regering en ook deze regering niet voor de tabula rasa. Er komt geen big bang in het onderwijs. Daar zitten de mensen niet op te wachten, de leerkrachten niet en de ouders niet. Wat gaan we dan wel doen? Gericht en fijnmazig bijsturen. Nogmaals, we zijn Europese en wereldtop. Dan moet je de boel niet omgooien, maar gericht en beperkt bijsturen, en dat doen we.

Eerst en vooral: er komt inderdaad geen uitgestelde studiekeuze. Waarom niet, dat hadden we afgesproken in de vorige legislatuur. Ik lees voor: "In het tweede leerjaar worden de bestaande basisopties gescreend, geüpdatet en gereduceerd tot een kleiner aantal." Verder staat er: "Deze herwerkte basisopties" – en nu komt het – "waaruit de leerling kiest (...)" Wie hier nu zegt dat er toen iets afgesproken is, waar we nu op terugkomen, heeft het mis. Toen hebben we dit samen zo afgesproken, collega's van sp.a, maar ik stel vast dat de toenmalige minister en sp.a er nu plots een andere mening op nahouden.

Ik kan alleen maar lezen wat er staat, dat is geen interpretatie. Waarom doen we dat ook niet? Om redenen die we daarnet hebben aangehaald. Kinderen hebben verschillende talenten, verschillende interesses, verschillende motivaties, verschillende capaciteiten. Die leerlingen blijven samenhouden, daarmee doe je die leerlingen onrecht aan. Dat onrecht wil de N-VA, samen met deze meerderheid van CD&V en Open Vld, die leerlingen niet aandoen. Daarom staat er een getrapte studiekeuze in. Ook omdat het onhaalbaar is, tenzij je dingen doet die we samen hebben afgesproken niet te doen, zijnde nivelleren, de doelstellingen naar beneden halen en dan zeggen: 'Kijk eens, iedereen samen allemaal hetzelfde, dat is toch mooi.' Daarvoor hebben we niet gekozen, neen.

We hebben wel gekozen voor een stevige basisvorming in drie jaar kleuter-onderwijs en zes jaar basisonderwijs. Als ik hier sommige mensen hoor, dan gebeurt alles in de eerste twee jaar van het secundair onderwijs. We vergeten kleuterschool, we vergeten basisschool, want alles moet gebeuren in de eerste twee jaar van het secundair onderwijs.

Collega's, mogen we in de basisschool ook op zoek gaan naar talenten van jongeren? Mogen we ook daar de leerling die heel sterk is in technisch inzicht benoemen? Mogen we ook daar die leerling benoemen die heel abstract is, maar op het moment dat we met LEGO Technics, met elektriciteit bezig zijn en alle lampen springen omdat er te veel Volt op zit? Mag het even, mogen we die leerlingen dan ook aanmoedigen om de juiste keuze te maken en uitgedaagd te blijven?

Collega's, recent verscheen er een studie waarbij onze 15-jarigen de laagste prestatiemotivatie hebben van de hele OESO. Daar maak ik me zorgen in, want dat is de keuze die je maakt om je in te zetten, om uitgedaagd te worden. Daarmee spelen we hierop in. We gaan verdiepen. We gaan de lat niet naar omhoog brengen, maar omhoog. Daarover gaat het.

27 uur basisvorming in het eerste jaar, 25 uur basisvorming in het tweede jaar. Kom hier dan toch niet zeggen dat we te veel in hokjes gaan en vastzitten. In het eerste jaar is er slechts 5 uur om te remediëren. Dat is cruciaal. Na het eerste jaar – dat is duidelijk opgenomen – kiest de leerling een basisoptie. Hij kiest die. Wat gebruikt hij daarvoor? Niet alleen wat hij in dat eerste jaar heeft gedaan, collega's. Hij heeft die 6 jaar in de basisschool ook iets gedaan. Ook daar zijn reeds talenten en capaciteiten ontdekt en benoemd. Dat nemen we ook mee.

Het getuigschrift basisonderwijs zou van iets moeten getuigen. Wel, deze regering heeft vastgelegd dat dat samenhangt met het langste scrabblewoord dat u kunt maken in onderwijs: eindtermgerelateerde leerplandoelstellingen. Wat wil dat zeggen? Je krijgt je getuigschrift als je effectief een aantal basisdoelstellingen hebt bereikt. Dat is iets wat we vandaag niet hebben. Dus komen in die secundaire scholen jongeren samen met heel grote verschillen en allemaal hetzelfde getuigschrift basisonderwijs. De sterkte is nu net om de leerlingen die in de basisschool het getuigschrift van de eindtermgerelateerde leerplandoelstellingen niet hebben bereikt, wel een getuigschrift te geven. Eindelijk krijgen ze een papier mee waarop staat: 'Dit en dit beheers je wel.' Ze kunnen daar dan verder mee aan de slag in het secundair onderwijs.

Collega's, dat is remediëring in het echt. Dat is geen ideologie, dat is remediëring in het echt. 'Dit lukt al, dit lukt niet en we geven dat door en we gaan daaraan werken en we zullen zien waar we geraken.'

Wil ik hier beschuldigen dat elke leerling alles kan worden als de leerkracht er maar hard genoeg aan trekt? Wie dat zegt, negeert de realiteit van kinderen. Wie beweert dat het ligt aan de leraars en de scholen dat leerling X, Y of Z daar niet geraakt, die duwt de leerkrachten los de burn-out in. Laat leerkrachten werken met het materiaal dat ze hebben.

Je kunt met leerlingen veel bereiken, maar ik citeer een leerkracht waar ik recent nog bij op klasbezoek was. 'Als 't potteke vol is, is 't potteke vol', sprak die mens. Ik moest hem gelijk geven. Als het niet meer gaat, dan gaat het niet meer. Gaan we die leerling dan verder laten meelopen en faling na faling laten meedraaien? Nee toch, hé? Gelukkig is er die stapsgewijze en trapsgewijze keuze. En ja, in artikel 26 staat dat de klassenraad na het eerste jaar kan zeggen dat een leerling niet naar bepaalde basisopties in het tweede jaar kan gaan. Dat kan de klassenraad adviseren. Maar die doet dat niet zomaar, die doet dat op basis van een heel jaar met die leerling gewerkt te hebben. Het is niet van: 'Ah, ja, die niet.' Zo

werkt dat niet, collega's. Dan zijn er goede redenen voor om te zeggen dat die basisoptie niet kan, namelijk omdat de basis er niet is om met die basisoptie aan de slag te gaan. Het woord zegt het zelf. Is dat dan het afblokken van een aantal keuzes? Ja. En weet u wat dat is, collega's? De realiteit. Dat is doodgewoon de realiteit.

Ik kom tot de matrix. Ik heb hem hier bij me. Dat is een fantastisch instrument. Waarom fantastisch? Alle studierichtingen in alle domeinen in alle onderwijsvormen en in alle finaliteiten staan op één blad. Als je aan ouders moet uitleggen wat iets is en waarvoor het dient, dan kun je dat eenvoudig zeggen. Bijvoorbeeld Organisatie en Logistiek is een richting in de Finaliteit Arbeidsmarkt. Die stroomt door naar de arbeidsmarkt, binnen het bso, niet binnen het buitengewoon secundair onderwijs, onderwijsvorm 3. Dat is goed, want dan weten ouders wat het is. Dat is duidelijk.

Het werd hier daarnet gezegd: waarom moet aso domeinoverschrijdend zijn? Wat zit daarachter? Wel heel eenvoudig, collega's, uit de screening die wij hebben uitgevoerd, blijkt dat de studierichtingen aso optimaal voorbereiden niet alleen op studierichtingen in dat domein, maar ook in andere domeinen. Een leerling die Wetenschappen-Wiskunde studeert en nadien taal- en letterkunde gaat studeren, heeft zeer hoge slaagkansen. Wat moet je dan zeker en vast niet doen? Je moet zeker en vast niet Wetenschappen-Wiskunde vastzetten in STEM. Nu vraagt u zich allicht af: 'Hoe kan dat nu, iemand uit Wetenschappen-Wiskunde heeft toch geen talen gehad?' Jawel, collega's, want Wetenschappen-Wiskunde is een stevige basisvorming waar heel veel talen inzitten en daarnaast wiskunde en wetenschappen. Daarom bereidt Wetenschappen-Wiskunde dus ook zeer goed voor op taal- en letterkunde. Zo eenvoudig is het. En dus is aso domeinoverschrijdend.

Ik weet wel dat een aantal collega's heel graag de scalp van het aso hadden gehad. Daar waren ze op gebrand. Ik wil met u morgen de markt opgaan in een der welke Vlaamse provinciehoofdstad en tegen mensen zeggen: 'Uw kind zou naar de Dubbele finaliteit kunnen gaan.' U mag eens nadenken welke reacties u zult krijgen. Allicht zult u te horen krijgen: 'Neen, dank u, ik ben daarin niet geïnteresseerd', en de mensen lopen verder. Gegradueerde is de A1 van vroeger. Eigenlijk moet ik niet 'van vroeger' zeggen, het is de A1 van nu. Mensen zeggen dat nog altijd, 'ik heb een A1 elektronica'. Ga langs bij een interimkantoor en wat hangt daar uit? 'Gezocht A1 elektronica.' (*Opmerkingen van Bart Caron*)

De kracht van verandering, mijnheer Caron, ik ben blij dat u zoveel reclame maakt voor ons. (*Applaus bij de N-VA*)

Dat is heel juist. Maar de kracht van verandering moet een kracht van verbetering zijn en niet een kracht van 'we gooien alles op de stoep'. Absoluut, zeer juist, de kracht van verandering is de kracht van gerichte verbetering, en niet de kracht van 'we gooien alles overboord, we gooien alles weg en we zien dan wel wat er komt'. We hebben dat experiment al eens gedaan, collega's: vso. Weet u wat de benaming daarvan werd? 'Vreselijk slecht onderwijs'. Gigantisch duur en niet te organiseren. En toch zijn er collega's in de zaal die dat nog eens over willen doen, experimenteren met leerkrachten, experimenteren met leerlingen, en we zullen wel zien wat het wordt. Dat kun je toch niet menen? (*Opmerkingen van minister Hilde Crevits*)

Ja, u bent minister geworden, maar dat zal dan wellicht de verdienste zijn van één leerkracht. (*Opmerkingen van minister Hilde Crevits*)

Ja, een fantastische school. Daar gaat het over, collega's.

De voorzitter: Kunnen we afronden? Het debat is al flink uitgesponnen. Ik stel voor dat u afrondt.

Koen Daniëls (N-VA): Ik wil nog twee zaken meegeven.

Artikel 17 zegt dat de scholen zelf kiezen hoe ze zich organiseren. Ik hoor op het terrein dat men de indruk heeft, ondanks het feit dat het ontwerp van decreet die vrijheid geeft, dat men een domein- of campusschool moet worden om de modernisering gestalte te kunnen geven. Dat is gewoon niet juist. Als we straks dit ontwerp van decreet goedkeuren, kiest elke school hoe zij zich organiseert en dan kan dus een tso- of bso-school blijven bestaan, of dan kan een kso-school of een aso-school blijven bestaan, en kan een campusschool georganiseerd worden of een domeinschool, of er kan een mix van dit alles georganiseerd worden.

Collega's, wat de studierichtingen betreft, hebben jullie gelijk. Het zou kunnen dat we in de matrix nog studierichtingen moeten schrappen, of dat we nog studierichtingen moeten bijvoegen. Maar deze meerderheid heeft daar inderdaad aan gedacht. De aandachtige lezer heeft in artikel 14 gemerkt dat we kunnen ingrijpen wanneer de economische of maatschappelijke noodzaak er is. We zullen minstens om de vijf jaar de evaluatie doen. Voilà, wie de opportuniteit ziet voor een extra studierichting, kan zijn gang gaan. En de collega's die nog heel graag heel wat richtingen zouden schrappen, hebben dan ook de keuze. Ik heb daarnet gevraagd wat er dan weg moet, maar daar heb ik geen antwoord op gekregen.

Collega's, ik rond af. Wat deze meerderheid doet, is een belangrijke stap. Maar het is niet de enige stap. De N-VA zal dan ook heel bewust en enthousiast het ontwerp van decreet goedkeuren omdat het de toets volledig doorstaat. Dat hebben wij altijd gezegd: bewaar wat goed is en stuur bij waar nodig. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mijnheer Daniëls, 'in der Beschränkung zeigt sich erst der Meister'. *(Opmerkingen van Annick De Ridder)*

Ja, zeker, mevrouw De Ridder. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

Ja, 'in der Beschränkung'. Ganz genau.

Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik kom vooraan staan omdat het over een belangrijk ontwerp van decreet gaat, maar ik ga kort zijn.

Ik begin daar waar de heer Daniëls geëindigd is. We zetten vandaag een cruciale stap voorwaarts. Wij keuren vandaag een modern secundair onderwijs goed. Na vele jaren van discussie en onduidelijkheid kan het onderwijsveld, dat al jaren zoekende is naar de manier waarop een modernisering vorm kan krijgen, heel duidelijk weten op welke manier deze hervorming kan worden doorgevoerd. We blijven toch wel trouw aan het masterplan dat wij in de vorige legislatuur hebben goedgekeurd in dit parlement en waarvan wij de grote lijnen hebben vastgelegd.

Ik wil stilstaan bij de belangrijkste elementen die CD&V terugvindt in dit ontwerp van decreet.

We vinden het zeer positief dat wij met dit ontwerp van decreet aan scholen de ruimte bieden om zeer goed na te denken, niet enkel en alleen over hun eigen pedagogisch project, maar ook over het concept dat zij willen hanteren om hun school vorm te geven. We hebben altijd gezegd dat er niet één model is dat het juiste model is voor alle scholen, maar dat het net cruciaal is dat een school nadenkt over welke school zij wil zijn, hoe zij dat pedagogisch wil invullen, maar ook hoe dat zij qua concept wil vormgeven. Dat moet gebaseerd zijn op een grondige analyse. Dit zal leiden tot een goede kwaliteit van onderwijs.

En op de ene plaats zal dat bijvoorbeeld kunnen leiden tot de keuze voor midden-scholen, op de andere plaatsen zal die keuze niet worden gemaakt. Er zullen keuzes worden gemaakt voor campusscholen, maar ook voor domeinscholen. Het is belangrijk dat ieder die ruimte heeft om daarin een eigen keuze te maken die leidt tot kwaliteit. En dat vinden wij het meest belangrijke in deze modernisering: dat er maximale ontwikkelingskansen worden gegeven aan onze leerlingen en dat er heel goed wordt ingezet op die vorming van alle kinderen, zodat zij sterk kunnen participeren in onze samenleving en zodat zij zich ofwel kunnen voorbereiden op een arbeidsmarkt vanuit dat secundair onderwijs, ofwel zich kunnen voorbereiden op het hoger onderwijs, of de beide en dat daartoe maximale kansen worden gegeven.

Wij geven dat op verschillende manieren vorm. Ik wil stilstaan bij het cruciale element in die eerste graad. Ik heb het daarstraks al ingebracht in het debat. Die eerste graad heeft een verkennende en oriënterende rol. Daarbij bieden wij de ruimte om te differentiëren. En net datgene wat nodig is en waarvan wij vandaag merken dat het onvoldoende aanwezig is, namelijk het kunnen inspelen op die talenten en interesses van kinderen, maken wij nu wel mogelijk in die eerste graad. Er is ruimte om in te spelen op die diversiteit die we vaststellen tussen leerlingen, niet enkel en alleen in het basisonderwijs, maar ook in het secundair onderwijs. Scholen kunnen daarmee aan de slag. Er is ruimte om uitdaging aan te bieden voor kinderen die dat nodig hebben. Maar we kunnen dan ook remediëring aanbieden voor de leerlingen die daar het best mee gebaat zijn. We hebben een heel diverse samenleving. We hebben een heel grote diversiteit binnen scholen. Het is belangrijk dat wij een kader creëren voor scholen waarbinnen zij maximaal kunnen inspelen op die diversiteit. Wij zien dat dat gebeurt in die eerste graad.

Ook de keuze voor de A- en de B-stroom is een keuze die wij belangrijk vinden. Ook in het rapport-Monard werd er al cruciaal naar voren geschoven dat het nodig is om dit te blijven doen in de toekomst. Ook de versterking in de B-stroom, die versterking op het vlak van algemene vorming, zal extra kansen bieden aan die leerlingen die in een B-stroom terechtkomen en die zich vanuit die B-stroom verder kunnen voorbereiden, hetzij in de richting van doorstromen naar die A-stroom, hetzij doorstromen naar een tweede graad in de arbeidsmarkt-gerichte studierichtingen.

Dat brengt mij tot het aanbod van de tweede en de derde graad. Daarover is ook al heel wat ingebracht. Er wordt gesteld dat daar weinig verandering is. Wij zijn ervan overtuigd dat hier toch wel een 'mindshift' zal gebeuren. De SERV bevestigt dat ook en zegt dat er een belangrijke mentaliteitswijziging zal plaatsvinden. In de toekomst wordt er van leerlingen en ouders niet zozeer aandacht gevraagd om keuzes te maken voor richtingen waarin ze zitten of voor richtingen waarnaar ze afzakken, maar vooral de keuze voor richtingen die duidelijk maken waarop ze zich voorbereiden: hetzij op de arbeidsmarkt, hetzij op het hoger onderwijs, hetzij op beide. En die gerichtheid op die drie verschillende finaliteiten in die modernisering van ons secundair onderwijs, zal ervoor zorgen dat die studieoriëntering en het nadenken over die talenten en die interesses en de manier waarop jonge mensen zich het best voorbereiden, cruciaal zal komen te liggen. Dat is ook de juiste 'mindset' om leerlingen te begeleiden in hun schoolloopbaan.

Tot slot wil ik nog stilstaan bij een laatste element dat we vandaag zeker onder de aandacht willen brengen. In dit decreet bieden wij ook ruimte om, via een zevende Se-n-Se-jaar (secundair-na-secundair) te schakelen naar het hoger onderwijs, voor die leerlingen die zich aanvankelijk hebben voorbereid op de arbeidsmarkt, maar die op de leeftijd van 18 jaar bijvoorbeeld de keuze willen maken om door te stromen naar het hoger onderwijs. Zo wordt ook voor hen in

een gepast aanbod voorzien dat hen de mogelijkheid biedt om zich veel beter voor te bereiden op die stap naar het hoger onderwijs dan vandaag mogelijk is.

Ik concludeer met het gegeven dat we vandaag een belangrijke stap zetten door dit ontwerp van decreet goed te keuren. Eindelijk, na vele jaren van discussie en onduidelijkheid, biedt dit het onderwijsveld de nodige ruimte om er verder mee aan de slag te gaan en om onze leerlingen in dat secundair onderwijs de allerbeste kansen te bieden, op hun maat, om zich voor te bereiden op de samenleving waarin zij terechtkomen op die arbeidsmarkt of in het hoger onderwijs. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Segers, ik heb goed geluisterd naar uw uiteenzetting. Op het einde had u het over het slechte onderwijs, zoals blijkt uit de OESO-rapporten. Ik ben het daar totaal niet mee eens. Ons Vlaams onderwijs, en diverse collega's hebben dat hier benadrukt, behoort tot een van de beste ter wereld. Laten we dat blijven herhalen, waar we ook komen. Wanneer we niet twintig jaar maar enkele jaren geleden – het rapport-Monard dateert van 2009, mevrouw Meuleman – hebben beslist om ons secundair onderwijs te hervormen, dan was dat niet om alles op de schop te laten gaan maar wel om te werken aan een aantal knipperlichten. Er waren een aantal zaken die niet goed liepen en waar dan ook aan moest worden geredimeerd.

Diverse sprekers hebben hier al gezegd dat we jongeren in het eerste en tweede middelbaar een sterke basisvorming willen geven. Maar tegelijkertijd willen we aan hen die dat nodig hebben, alle kansen geven om zich te verdiepen, willen we aan hen die tekorten hebben en die voelen dat het nog niet zo goed gaat, de kans geven zich te versterken, en willen we aan hen die nog niet kunnen kiezen, de kans geven om te verkennen en pas later een studiekeuze te maken.

Ik ben het echt totaal niet eens met diegenen die vandaag een pleidooi houden om voor iedereen de studiekeuze uit te stellen. We zien immers in het eerste en tweede middelbaar van technische en beroepsscholen zoveel jongeren die zo blij zijn dat ze in het eerste jaar al de zekerheid hebben dat ze bepaalde technische vakken kunnen volgen, bepaalde vaardigheden kunnen aanleren waar andere jongeren geen interesse voor hebben. We mogen hier vandaag dan ook niet zeggen dat alle jongeren die in het eerste of tweede middelbaar een aantal praktische vakken volgen, later ongelukkig zullen worden of zullen uitstromen. Onze technische en beroepsscholen doen zeer goed werk.

Collega's, de beste opwaardering zit in ons hoofd. Als wij erin zouden slagen om een beetje positiever te kijken naar ons technisch en beroepsonderwijs, dan zouden we al een stap vooruit zetten. Voor veel kinderen is het een opluchting dat zij van studierichting veranderen en naar het technisch of beroepsonderwijs gaan. Dat is een goede zaak. Omgekeerd zijn er kinderen die helemaal niet praktisch aangelegd zijn en die om bepaalde redenen in het beroepsonderwijs terechtkomen maar eigenlijk veel beter zouden gedijen in sterk theoretische richtingen. We proberen met deze hervorming om in dat eerste en tweede middelbaar een aantal barrières weg te werken. Als wij nu in het tweede jaar secundair vier uur extra basisvorming geven aan leerlingen die in de B-stroom terechtkomen, sommigen uit noodzaak maar anderen onnodig omdat ze bijvoorbeeld de taal onvoldoende spreken, dan is dat net om die leerlingen de kans te geven om aan te takken op sterk theoretische richtingen en niet sowieso te blijven steken in opleidingen die voorbereiden op de arbeidsmarkt en praktische jobs. Die kansen zitten in die hervorming, en dat is de reden waarom ik daar volledig achter sta.

De organisatie van de scholen blijft vrij, dat is waar, maar als ik zie dat op sommige plaatsen tienerscholen ontstaan, als ik zie dat anderen willen experimenteren

met nieuwe modellen, dan vind ik dat ook een grote rijkdom van ons onderwijs in Vlaanderen. Dus ja, die organisatie blijft vrij en ik ben ervan overtuigd dat die vrije organisatie de sterktes van ons onderwijs zal blijven koesteren.

Ik word een beetje triest als ik sommigen hoor fulmineren tegen de zogenaamde labels aso, bso en tso. Deze regering heeft inderdaad beslist om deze niet af te schaffen. Tijdens de vorige legislatuur was al beslist door een andere coalitie, door een meerderheid waar andere partijen toe behoorden, om sowieso die vrije schoolorganisatie te behouden. Dat betekent dat sommige scholen een doorstroomschool, een dubbele finaliteitschool of een arbeidsmarktschool kunnen worden. We hebben dan beslist dat dat voor ons niet hoeft en datgene te behouden wat de mensen kennen.

Beste collega's, dit is een oproep aan iedereen: een label zal nooit de school maken in Vlaanderen; het zijn onze directies en leerkrachten die dat doen. Het zijn zij die elke dag het beste van zichzelf geven om onze kinderen extra kansen te geven. Ik ben ervan overtuigd dat deze hervorming, waarvan sommigen zeggen dat ze te groot is en anderen dat ze te klein is, waarmee alle scholen nu aan de slag gaan, extra hefboomen geeft aan de leerkrachten en directies om inderdaad het beste te zoeken voor elke leerling in onze scholen in Vlaanderen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1469/1)

– *De artikelen 1 tot en met 60 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende het beheer en de exploitatie van het havengebied van Gent en tot specifieke afwijkingen van het Havendecreet voor het havengebied van Gent – 1481 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende het beheer en de exploitatie van het havengebied van Gent en tot specifieke afwijkingen van het Havendecreet voor het havengebied van Gent.

De algemene bespreking is geopend.

Wie vraagt het woord? De voorwaarde is dat u van Gent bent.

De heer De Clercq heeft het woord.

Mathias De Clercq (Open Vld): Voorzitter, het is helemaal niet nodig dat enkel een Gentenaar hier het woord neemt, want dit overstijgt ruim het Gentse belang en het is fantastisch dat dit vandaag voorligt.

Wat we hier zouden goedkeuren – en ik hoop dat we dat unaniem, over de partijgrenzen heen, kunnen doen –, is technisch de mogelijkheid creëren om een toch

wel prachtig verhaal, namelijk de fusie tussen de haven van Gent, van groot belang voor Vlaanderen en daarbuiten, met de Nederlandse vrienden van Zeeland Seaports tot North Sea Port, te schrijven.

Het is eigenlijk een huzarenstukje geweest om grenzen te doorbreken, muren te slopen en grensoverschrijdend te gaan samenwerken en om, met de steun van de minister en de minister-president, van vele maatschappelijke actoren evenals van de Gentse gemeenteraad, van alle aandeelhouders, met bijna unanimité te fuseren in het belang van de toekomstige welvaart en welzijn van de regio.

Ik geef een cijfer, collega's. Er is 15 procent meer tewerkstelling dan de autonome groei die we elk apart zouden doen. Samen zijn we dus sterker dan elk apart. Het is een huzarenstukje geweest.

Voorzitter, er was exact een jaar, een maand en een dag tussen de ambitieformulering en de nieuwe naamgeving die we wereldkundig hebben gemaakt, in combinatie met de bijna grootste sluis ter wereld, die met ondersteuning van de Vlaamse overheid op het grondgebied van Terneuzen wordt gerealiseerd als voor- en achterdeur van de Gentse haven als poort van welvaart. Het is een uniek duo, een win-win die het havengebied, samen met de Nederlandse collega's, op de wereldkaart kan zetten. Want, voorzitter, op 600 havens in Europa worden we een top 10-haven en zelfs een top 3 wat betreft toegevoegde waarde. En dat is waar we thuishoren, met name in de Champions League.

Collega's, ik roep op om samen, over de partijgrenzen heen, dit ontwerp van decreet, in het belang van onze haven, unaniem goed te keuren.

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Voorzitter, collega's, ik kan mij aansluiten bij collega De Clercq. Het is een belangrijk gegeven dat de fusie is gebeurd en dat ze met dit ontwerp van decreet ook mogelijk is gemaakt. Het is niet alleen voor de Gentse regio maar voor heel Vlaanderen een belangrijk gegeven omwille van de sterkte van de economische kracht die ervan uitgaat. Nog maar twee dagen geleden was er de nieuwe aandeelhoudersvergadering die al aantoont dat het een nieuwe economische kracht is.

Het is niet alleen als initiatief maar ook als grensoverschrijdend initiatief voor de regio en voor Zeeuws-Vlaanderen belangrijk en het zal andere initiatieven in andere gebieden dan het economische, bijvoorbeeld geneeskunde, de kracht geven om grensoverschrijdend te werken om zo voor Vlaanderen een sterke sociaal-economische rol te spelen. Ik dank iedereen die daartoe heeft bijgedragen. *(Applaus bij de NV-A)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat we op een heel korte tijd ongelooflijke stappen vooruit hebben gezet. Tien jaar geleden waren we nog heel schuchter bezig over de mogelijke samenwerking tussen de Vlaamse havens. Uiteindelijk hebben we de twee sporen kunnen bewandelen en dat is de grote verdienste van mijn voorganger. Voor alle duidelijkheid: ik kies voor Hilde, als ik moet kiezen tussen Hilde of Kris als mijn voorganger.

Ze heeft als mijn voorganger de eerste stapstenen gelegd, waardoor we erin geslaagd zijn om zowel op het vlak van samenwerking tussen de Vlaamse havens als op het vlak van internationale samenwerking ongelofelijke stappen vooruit te zetten. Had men dat vijf jaar geleden gevraagd aan eenieder hier in deze zaal, dan zou die 'no way' hebben gezegd en gezegd hebben dat er eerst geprobeerd

moest worden om samen te werken tussen de Vlaamse havens. We zijn vooruit geraakt op beide fronten, en dat is een grote stap voorwaarts.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1481/1)

– *De artikelen 1 tot en met 5 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Lorin Parys, Peter Van Rompuy, Rik Daems, Matthias Diependaele, Katrien Schryvers en Lieve Maes houdende de invoering van sociale-impactobligaties – 1426 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Lorin Parys, Peter Van Rompuy, Rik Daems, Matthias Diependaele, Katrien Schryvers en Lieve Maes houdende de invoering van sociale-impactobligaties.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Bertels, verslaggever, heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Voorzitter, in het kader van de tijdsefficiëntie lijkt het me nuttig om een kort verslag te geven van onze constructieve gedachtewisseling in de commissie over deze nieuwe financieringstechniek voor investeringen en voor overheidsinvesteringen.

De heer Parys gaf een algemene en artikelsgewijze toelichting over het voorstel van decreet. Hij stelde dat dit voorstel een signaal geeft dat de overheid wil experimenteren met sociale-impactobligaties. Dit laat een mogelijke win-win-situatie toe waarbij privékapitaal wordt aangetrokken voor innovatieve sociale projecten en waarbij de overheid pas op het einde van de rit betaalt, met een beperkt rendement voor de investeerders en indien de afgesproken doelstellingen behaald worden.

De heer Bertels vindt het een goed idee dat er een kader wordt uitgewerkt voor de sociale-impactobligaties. Ze kunnen inderdaad een middel zijn tot meer overheidsinvesteringen, maar hij drukt er wel op dat ze niet in de plaats mogen komen van de klassieke overheidsinvesteringen.

De heer Diependaele benadrukt de meerwaarde van dit instrument, bijvoorbeeld voor welzijnsthema's.

Ook de heer Rzoska gaat akkoord met het principe van de sociale-impactobligaties, maar wenst evenmin dat dit een voorbode zou inhouden van een privatisering van overheidstaken.

De heer Van Rompuy, een andere mede-indiener, ziet de sociale-impactobligatie als een experimentele techniek die het proberen waard is. Dit kan inderdaad niet

in de plaats komen van bestaande overheidsinvesteringen en ook cherrypicking moet volgens hem worden voorkomen. Hij is benieuwd naar de resultaten van de eerste projecten.

In zijn repliek verklaart de heer Parys duidelijk dat sociale-impactobligaties niet bedoeld zijn ter vervanging van overheidsinvesteringen. Het gaat om innovatieve projecten met een beperkte looptijd. Hij stelt ook dat sommige begrippen bewust breed werden gedefinieerd teneinde de Vlaamse Regering de nodige vrijheid te geven hiermee aan de slag te gaan. De Vlaamse Regering zal ook verder een kader ontwikkelen voor sociale-impactobligaties op het lokale niveau.

Voorzitter, dit was het korte verslag van onze constructieve dialoog in de commissie, waarbij elke partij haar standpunt heeft kunnen verdedigen. We zijn dan ook gekomen tot een unanieme goedkeuring van dit voorstel van decreet.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord

Lorin Parys (N-VA): Mijnheer Bertels, ik dank u voor het verslag.

Dames en heren, soms zijn er hardnekkige problemen die een nieuwe aanpak vereisen, maar het is als overheid niet altijd gemakkelijk om zo'n nieuwe aanpak effectief te proberen. Want dan begin je iets zonder dat je een zekere uitkomst hebt, en koken kost geld. Dan krijg je natuurlijk vragen in het parlement aan een minister, waarbij wordt gevraagd waarom die minister deze aanpak heeft laten plaatsvinden zonder dat het gewerkt heeft en we er toch voor moeten betalen. Innovatie betekent natuurlijk ook dat er een risico op falen is, en daar zijn wij zeer terughoudend in als overheid. Dat probleem proberen we hier voor een stuk op te lossen.

We geven eigenlijk aan de overheid een puzzelstuk om aan sociale innovatie te doen.

Ik geef een voorbeeld. Er zijn NEET-jongeren (not in education, employment or training) die heel moeilijk aan een job te helpen zijn. VDAB is vandaag bezig met het lanceren van een sociale-impactobligatie. Minister Muyters zal een van de eersten zijn die waarschijnlijk zo'n sociale-impactobligatie ook daadwerkelijk in werking zal stellen. Wat doet VDAB? Ze zijn op zoek naar organisaties die out of the box denken en ervoor zorgen dat men die heel moeilijke groep wél naar een job begeleidt.

Een tweede voorbeeld. We hebben ook een aantal jongeren die steeds maar weer criminele feiten plegen en recidiveren. We hebben het daar daarjuist al tangenteel over gehad. Soms faalt onze aanpak en weten we eigenlijk niet wat we daarmee moeten doen. Er zijn echter experimentele technieken die ervoor kunnen zorgen dat die jongeren wél minder nieuwe criminele feiten plegen. Wel, de sociale-impactobligatie is geschikt om die nieuwe aanpak daadwerkelijk vorm te geven.

Hoe werkt het? Je hebt een sociale actor, meestal een vzw, die gaat pionieren wat zo'n nieuwe aanpak betreft, die een lichte verkenner zal zijn met betrekking tot de vraag hoe je een oud probleem met een nieuwe aanpak kunt oplossen. Je hebt een intermediair, die ervoor zorgt dat er private investeerders zijn, die kapitaal aantrekt voor wat in het Engels 'venture philanthropy' heet. Je hebt de sociale investeerders zelf, en uiteraard de overheid.

Wat is de winst? De sociale organisatie krijgt altijd haar geld. De intermediair krijgt gewoon een vooraf afgesproken vast bedrag voor zijn diensten. De investeerder investeert in een project met een sociale en een maatschappelijke meerwaarde. Die kan, als het project een vooraf afgesproken aantal jongeren

aan een job helpt of ervoor zorgt dat de jongeren die het begeleidt, minder recidiveren dan de jongere die een gewone aanpak volgen, zijn investering terugverdienen, met een rente. De overheid betaalt alleen maar als het vooraf afgesproken resultaat is behaald. Zo kan de overheid perfect inschatten of ze zo'n nieuwe techniek moet incorporeren in haar vaste werking, of zeggen 'kijk, dit werkt niet, de risico's lagen helemaal bij de sociale investeerder en die laten we daar ook'. De overheid wint altijd. Werkt het niet, dan betaalt ze niet, maar werkt een nieuwe aanpak wel, dan betaalt ze een kleine rente, maar ze bespaart ook op een aantal stroomafwaartse kosten. Als het gaat over jongeren die moeilijk aan een job te helpen zijn, dan moet bijvoorbeeld de werkloosheidsuitkering niet langer worden uitbetaald, of moet VDAB een aantal dingen niet meer doen. In het voorbeeld van jongeren die minder recidiveren, kan men op termijn ook evolueren naar minder plaatsen in een gesloten instelling.

Het is dus een systeem waarmee wij als Vlaamse overheid aan de slag moeten, en ik hoop ook dat de diverse departementen en ministers, en later ook steden en gemeenten, daadwerkelijk die handschoen zullen opnemen om voor sociale innovatie te zorgen aan de hand van sociale-impactobligaties. Want, collega's, er is heel veel kapitaal dat langs de kant zit en men is klaar om dat hierin te investeren. Dat is wat banken en andere intermediaire instanties ons vertellen. Het is aan ons om ervoor te zorgen dat we een licht instrument hebben waarin we die brug slaan tussen privékapitaal en innovatie in voornamelijk de sociale sector. Ik hoop dus dat we straks unaniem dit voorstel van decreet kunnen goedkeuren en dat we de Vlaamse overheid en onze steden en gemeenten op weg kunnen zetten naar meer sociale innovatie en naar een betere samenwerking met de privésector. Dank u wel. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Voorzitter, laat me beginnen met collega Parys te danken en te feliciteren voor het initiatief dat hij heeft genomen, dat vandaag een besluit kent en dat volgens mij veel belangrijker is dan men zou kunnen vermoeden. Men spreekt hier wel over een experimentele techniek. Voor mij is dat helemaal niet zo. Ik ga daar duidelijk in zijn. Het is een techniek die bestaat en die we nu in Vlaanderen zouden gaan invoeren. Het is een vorm van alternatieve financiering. Het is een vorm van privaat-publieke samenwerking. Eenvoudig gesteld, gaat het eigenlijk over het feit dat private middelen ingezet worden om sociale problemen op te lossen. In essentie gaat het daarover.

Het is in die zin belangrijk dat dat oude idee, waarbij men stelt dat de private sector, de kapitalisten, helemaal geen 'social conscience' zouden hebben, totaal niet klopt. Dat klopt helemaal niet. Ik ben er persoonlijk van overtuigd dat er in onze maatschappij, globaal gesproken, een enorme shift bezig is van wat men klassiek 'aandeelhoudersbelangen' zou noemen, naar andere soorten belangen. En dat zie je in de private sector met de ontwikkeling van wat men CSR noemt, dus 'corporate social responsibility'. Heel veel bedrijven, groot en klein, hebben ondertussen begrepen dat je wel degelijk private middelen kunt inzetten om de maatschappij beter te maken. Ik denk dat dit een instrument is, mijnheer Parys, dat dat odium van de private sector voor een deel kan wegnemen. Die idee waarbij de facto gesteld wordt dat de private sector alleen maar een bende is die voor eigen gewin bezig is, is gewoon niet juist, minstens op een stuk van de private sector.

Ik zal daar onmiddellijk op ingaan door een aantal voorbeelden te geven die elders bestaan en die heel veel impact hebben. Het is daarbij niet meer dan normaal, en zeker zeer tijdig, dat we hier vandaag in het Vlaams Parlement een kader creëren waarbij dat ook mogelijk wordt, het weze de Vlaamse Regering, het weze op stedelijk niveau.

Eigenlijk is het een heel simpele zaak. Het is een privaat bedrijf of een individu, dat een lening geeft aan een project. En als dat project lukt, dan krijgt de betrokkene zijn centen terug met een intrest. En als het project niet lukt, dan heeft die private investeerder ten minste de inspanning geleverd om meer bij te dragen tot het maatschappelijk beter maken van de wereld. Die idee dat de private ondernemingswereld alleen maar een bende egoïsten is, is eigenlijk iets dat met dit instrument doorprikt wordt. Daarom vind ik het conceptueel, politiek en ideologisch ontzettend belangrijk dat we hier vandaag dit soort instrument effectief in de praktijk gaan brengen.

Kijk gewoon om u heen, collega's. 'Corporate social responsibility' is vandaag een van de zaken die het meeste doorgang vinden in de private ondernemingen van vandaag. Dat is gewoonweg zo. Kijk naar de banken, kijk naar de grote ondernemingen, kijk zelfs naar de kmo's, tot de kleinste toe. De shift die je ziet, de verschuiving die je maatschappelijk ziet, is de verschuiving van filantropie – geld geven, omdat men zichzelf daar een soort sociaal gelaat mee zou kopen – naar het reëel investeren in sociale projecten, die de maatschappij beter maken.

Het bestaat eigenlijk wel al een hele tijd. Het is niet aangehaald vandaag, en ik denk ook niet dat het aangehaald is in de werkzaamheden, maar ik vind toch dat het gezegd mag worden dat het een concept is dat eigenlijk al dertig jaar bestaat. Het is uitgevonden door de econoom Ronnie Horesh, in Nieuw-Zeeland. Hij heeft een soort variatie op de toen bestaande 'social policy bonds' uitgevonden. Hij vond daarbij een techniek tussen subsidiëren en investeren. Eigenlijk is dat wat hier gebeurt. Het is een soort van financiering, die een ontlener laat handelen als een investeerder. Met andere woorden: diegene die centen op tafel legt, neemt een risico. Hij neemt het risico dat indien het resultaat effectief niet bereikt wordt, hij zijn centen niet terugziet. Maar anderzijds neemt hij wel een verantwoordelijkheid, dat indien het project wel lukt, hij inderdaad zijn geld wel terugzet. En hier zit nu een heel belangrijk gegeven dat nog niet is aangehaald, voorzitter, collega's, en dat is: als die projecten lukken, dan kan dat geld opnieuw gebruikt worden.

Dat is het interessante aan 'social impact bonds' en dat maakt het verschil met betoelagen: mensen uit de private sector die zich maatschappelijk engageren, en als het project lukt, krijgt de betrokkene zijn centen terug en dan zal hij onvermijdelijk die centen opnieuw gaan investeren in een ander project. Het recurrent maken van middelen om de wereld beter te maken, is iets wat dus inherent in dit instrument aanwezig is. Er zijn al heel wat voorbeelden. In die zin ben ik het, met respect, mijnheer Parys, niet zo eens dat we dit in dit huis als experimenteel moeten beschouwen. Ik vind het een volwaardig instrument. Het is in 2010 – het staat ongetwijfeld wel hier en daar aangehaald – in Groot-Brittannië voor de eerste keer in de praktijk gebracht.

Ze hebben centen bij elkaar gebracht. Het objectief was recidivisme bij misdadigers te laten dalen. In 2017, zeven jaar later, zijn de resultaten bekendgemaakt en het was wel degelijk gelukt. De betrokkenen hebben hun centen teruggekregen met een kleine interest.

Iemand zou nu kunnen vragen wat het verschil is voor de overheid, want ze zou dit ook zelf kunnen doen. Dat klopt niet. Die middelen waren niet noodzakelijk beschikbaar, maar het is nog straffer. Naarmate er meer recidive was, had de overheid minder kosten. Wanneer ze de lening terugbetaalde, betaalde de overheid eigenlijk slechts een gedeelte terug, want ze heeft wel degelijk veel minder uitgaven gehad vanwege, in dit specifiek voorbeeld, de gedaalde recidive.

Dit is op een aantal vlakken ook al op stedelijk niveau in de praktijk gebracht. Rotterdam was in 2014 enigszins baanbrekend. We zullen dat ook in Leuven proberen. We hebben afgesproken met de heer Debyser en we hebben dat in de

Leuvense gemeenteraad aangebracht. Indien dit voorstel van decreet straks wordt goedgekeurd, zal het effectief de mogelijkheid bieden dit ook op stedelijk niveau te doen. Mijns inziens zou het interessant zijn voor een kennisstad als Leuven. We hebben de universiteit en bedrijven als imec, Materialise en andere die zeer sociaal begaan zijn. Misschien kunnen we ook een aanzet geven om hier, in toepassing van artikel 5 en artikel 6 van het voorstel van decreet, samen met de Vlaamse Regering invulling aan te geven, zoals in Rotterdam en Amsterdam is gebeurd. Er is trouwens voldoende expertise op het Nederlands platform Society Impact, dat sommigen hier ongetwijfeld kennen.

Een ander punt dat ik wil aanhalen, is dat social impact bonds, wat nogal een leuke naam is, een veel breder werkingsterrein hebben. Er worden nu al initiatieven genomen in verband met, bijvoorbeeld, gezondheid. Dat zijn de zogenaamde health impact bonds. Misschien heb ik een tip voor de Vlaamse Regering, want in de toekomst zouden sport impact bonds onder deze techniek kunnen vallen. Daar wordt aan gewerkt in Nederland om jonge mensen effectief meer aan het sporten te krijgen met vastgestelde binnen- en buitenschoolse objectieven. Dat is een fantastisch instrument om veel meer jonge mensen en desgevallend ook minder jonge mensen aan het sporten te krijgen. In België was Brussel in 2015 een beetje een voorloper met het 'DUO for a Job'-project. Ze hebben daar wel wat gedaan. Vorig jaar heeft België inzake ontwikkelingssamenwerking ook een primeur in deze context gehad. Staatssecretaris De Croo heeft de primeur gehad met het Internationale Rode Kruis een humanitaire impact bond uit te brengen. Hiermee is in ontwikkelingslanden effectief de fysieke rehabilitatie in conflictgebieden aangepakt.

Ik wil duidelijk maken dat we goed moeten beseffen dat dit instrument in mijn ogen niet eens zo experimenteel mag zijn of blijven. Het zal hier natuurlijk een aanlooptijd kennen, maar het is een essentieel instrument dat private investeerders die als onderdelen van de maatschappij hun verantwoordelijkheid willen opnemen, toelaat dit te doen zonder te moeten terugvallen op een vorm van filantropie. Ze kunnen wel degelijk in private projecten stappen die daadwerkelijk een impact hebben op een betere wereld in een sociale, sportieve, humanitaire of gezondheidscontext. Ik vind het dan ook zeer belangrijk, en ik ben blij dat die mogelijkheid hier vandaag effectief op tafel ligt.

De Vlaamse volksvertegenwoordigers van Groen kennen ongetwijfeld het Environmental Defense Fund (EDF). Indien ze het niet kennen, ben ik plots een groene blauwe en zal ik hun uitleggen hoe dit in elkaar zit. Ik ken dat toevallig. Het EDF is begonnen met environmental impact bonds. In de VS is dat ondertussen effectief al een markt van verschillende miljarden dollars. Het EDF brengt dit momenteel naar voren.

In die zin heb ik een beetje moeite met de nogal gemakkelijke stelling dat we het overheidsbeleid toch niet mogen privatiseren. Wat zou daarop tegen zijn indien private actoren middelen op tafel leggen om maatschappelijke, sociale, duurzame en andere objectieven te bereiken bij gebrek aan voldoende middelen van de overheid zelf? Waarom zou daar iets op tegen zijn?

Het heeft niets te maken met het privatiseren van het overheidsbeleid, maar het heeft alles te maken met het feit dat componenten in de maatschappij, de privésector, die gisteren geen middelen of geen instrument hadden om effectief te kunnen meespelen, de mogelijkheid geboden wordt een reële impact te hebben op het terrein. Waarom zouden we daar tegen zijn? Hoe dan ook is er een overheid betrokken, want de overheid is degene die al dan niet, wanneer er resultaat wordt bereikt, de financiering zal terugbetalen.

Nogmaals, het echte interessante van het instrument is dat, wanneer het lukt, de centen die teruggekomen zijn, geherinvesteerd zullen worden. We krijgen dus

een recurrent effect van middelen uit de privésector die binnen een sociaal-maatschappelijke context impact hebben in de positieve zin.

Hoe groot is die markt? Ze wordt vandaag reeds, in heel brede zin, door EDF geschat op rond de 50 miljard dollar. U hoort het goed: het is een markt die vandaag wereldwijd, een beetje afhankelijk van de definitie, rond de 50 miljard dollar bedraagt. EDF zelf schat dat dit in 2020 een markt wordt die zomaar even tussen 500 en 700 miljard dollar groot zal zijn. De impact van die middelen om onze wereld beter te maken, is gigantisch en wordt gestuwd, ondersteund, vormgegeven door de privésector, in samenwerking met de overheid. Dat is een klassiek voorbeeld van privaat-publieke samenwerking.

We hebben in dit huis een commissie Alternatieve Financiering. Ik ben blij dat recent de aanbesteding in dat verband is goedgekeurd, zodat we een eerste kaderdecreet kunnen maken voor de privaat-publieke samenwerking, die in principe heel duidelijk betrekking heeft op harde investeringen, investeringen in stenen, in gebouwen, in wat ik maar hardware zal noemen. Hier creëren we volgens mij mogelijk een instrument om te investeren in software.

Ik hoop dat we erin slagen om binnen een paar maanden naar dit halfroond te kunnen komen met een kaderdecreet over privaat-publieke samenwerking en alternatieve financiering. We hebben alvast in de commissie afgesproken dat er mogelijk een tweede fase komt. Het lijkt me raadzaam om in de tweede fase, die we in principe nog tijdens deze legislatuur gaan bekijken, te kijken hoe we, naast de hardware-investeringen, de software, de soft power van private ondernemingen een kans kunnen geven, om onze maatschappij gewoon beter te maken en om middelen die vandaag niet of te weinig worden gebruikt, effectief in te zetten op gezondheid, op sociale projecten, op sportprojecten, op duurzaamheidsprojecten en noem maar op. Voor mij is het de essentie van dit instrument. Het is innovierend, want het bestaat uiteindelijk nog maar acht jaar elders. Het is een essentieel, interessant instrument dat het mogelijk maakt dat dat deel van de private sector dat zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid, los van winst – die natuurlijk noodzakelijk is – opneemt, effectief zijn verantwoordelijkheid in de maatschappij kan opnemen, gebaseerd op resultaten die moeten worden geboekt, en met een overheid, die in een goede samenwerking met de privésector, voor ons allemaal, voor onze kinderen, de wereld beter kan maken.

Nogmaals proficiat voor dit initiatief. Ik hoop dat we het unaniem kunnen goedkeuren.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): We kennen allemaal het voluntarisme van de liberalen, en in het bijzonder het enthousiasme van de heer Daems, maar ik zou toch nog even willen onderstrepen dat ik aansluit bij de indiener om te zeggen dat dit voorstel van decreet vooral bedoeld is om experimenten mogelijk te maken. We moeten daarvoor openstaan, en het decreet opent de deur om een aantal projecten te lanceren en te kijken wat het geeft.

In het buitenland moeten we toch vaststellen dat, ook al bestaat het al bijna een decennium, het meestal niet voorbij de experimentele fase raakt, niet omdat er een groot debat is over of er iets moet geprivatiseerd worden of niet, maar het is gewoon eigen aan de investeringstechniek die hier wordt gebruikt, die voor de private sector toch heel grote risico's inhoudt. Immers, als men bepaalde doelstellingen niet haalt, dan is men zijn geld grotendeels kwijt.

Het is een interessant nieuw fenomeen dat kansen moet krijgen, en het lokaal niveau is wellicht het meest geschikt. Lokale besturen kunnen dan bepalen of ze daar al dan niet in stappen. Op termijn kunnen we de voor- en nadelen evalueren

en zien of het goed werkt. De ondernemingen die zo'n project zullen opstarten, zullen kandidaten zoeken die de hoogste kans op slagen hebben om ervoor te zorgen dat ze het vooropgestelde doel kunnen halen en zo hun financiering op peil houden.

Kortom, we moeten dit goede initiatief alle kansen geven, en dat doet het voorstel van decreet ook. We moeten evenwel realistisch zijn. In het buitenland is dit een experiment, en zo zal het ook in Vlaanderen worden toegepast.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp-a): Als de heer Daems zijn voluntarisme tentoonspreidt, wil ik toch ook nog drie zaken zeggen. In de commissie is het al eens gezegd, het is inderdaad een essentieel interessant financieringsinstrument, dat overheidsinvesteringen kan bevorderen. Mijnheer Daems, we hebben ook naar aanleiding van de conceptnota die we eerder besproken hebben, hoorzittingen gehad met verschillende sprekers, waar onder meer een vijftigtal buitenlandse voorbeelden prominent naar voren zijn geschoven, zoals de metro van Londen. De verschillende experts waarschuwden de commissieleden: hoed u ervoor dat het een doorschuifoperatie wordt naar de privatisering van overheidstaken.

Daarom is er een kader nodig, dat is door de indieners al gezegd en net ook door de heer Van Rompuy. Het betreft dus een kaderdecreet. Gelukkig bepaalt artikel 6 dat er een beperking is in de tijd van de sociale-impactobligaties tot maximum vijf jaar.

Immers, als de redenering wordt doorgetrokken, zou je kunnen zeggen dat iemand het kan testen en daarna de overheidsinvestering zou kunnen overnemen. Dat is niet de bedoeling. Ik weet dat er corporate social responsibility is in de private sector en ik wil iedereen in de private sector niet over één kam scheren, maar er is zeker ook een deel van de privésector waar er geen corporate social responsibility is en daar mogen die opdrachten zeker niet naar doorschuiven.

Het zal een aantal leden van de commissie Alternatieve Financiering plezieren dat we afgesproken hebben dat er een tweede fase komt met betrekking tot de alternatieve financiering en daar gaan we die grote discussie moeten voeren over welke alternatieve financiering en pps nuttig kan zijn in een grote operatie. Dat is voor later en de voorzitter van de commissie zal daarvoor de timing bepalen. Die vraag mag niet vermengd worden met dit debat.

Lorin Parys (N-VA): Voorzitter, ik wil nog een element toevoegen aan de discussie: sociale-impactobligaties dagen de overheid ook uit. Dat betekent dat we als overheid een bijzonder slimme overheid zullen moeten zijn, omdat we vorm zullen moeten geven aan het contract dat aan de basis ligt van zo'n sociale-impactobligatie. Gaan we hiermee op lange termijn iets kunnen financieren? Neen, want artikel 6 bepaalt dat het beperkt is tot vijf jaar. Er zal ook moeten vermeden worden dat er aan cherrypicking wordt gedaan. We mogen geen bedrijven krijgen die de zaak afromen, die enkel in de gemakkelijke zaken willen investeren en we moeten ook vermijden dat we een project opzetten dat enkel de 'gemakkelijke' gevallen gaat helpen. Dat vereist enige knowhow, die we bij de overheid willen bundelen over hoe we hiermee omgaan. Op dat gebied is de sociale-impactobligatie ook een uitdaging voor de overheid. We kunnen dat wel aan, maar het zal zaak zijn om die expertise te bundelen en te verspreiden bij alle echelons van de overheid die hiermee aan de slag willen gaan.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1426/1)

– *De artikelen 1 tot en met 9 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Annick De Ridder, Jos De Meyer, Willem-Frederik Schiltz, Koen Daniëls, Dirk de Kort en Ludo Van Campenhout houdende wijziging van de wet van 19 juni 1978 betreffende het beheer van het Linkerscheldeoevergebied ter hoogte van Antwerpen en houdende maatregelen voor het beheer en de exploitatie van de haven van Antwerpen

– 1483 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Annick De Ridder, Jos De Meyer, Willem-Frederik Schiltz, Koen Daniëls, Dirk de Kort en Ludo Van Campenhout houdende wijziging van de wet van 19 juni 1978 betreffende het beheer van het Linkerscheldeoevergebied ter hoogte van Antwerpen en houdende maatregelen voor het beheer en de exploitatie van de haven van Antwerpen.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Voorzitter, het hangt van de definitie af hoe ruim u Antwerpen ziet. (*Opmerkingen*)

Alle collega's mogen zich aansluiten bij zo'n belangrijk voorstel van decreet. In de commissie heb ik dit uitgebreid toegelicht, daarom zal ik het hier wat beknopter houden. De Raad van State heeft een Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan (GRUP) Afbakening zeehavengebied Antwerpen - Havenontwikkeling Linkeroever deels vernietigd. Daardoor vervalt de afbakeningslijn van het havengebied van Antwerpen op de linker-Scheldeoever, een afbakening die noodzakelijk is om de dagelijkse uitoefening van een aantal havenbestuurlijke bevoegdheden door het Havenbedrijf Antwerpen op de linker-Scheldeoever mogelijk te maken. Dat geldt trouwens ook voor de Maatschappij Linkerscheldeoever en haar bevoegdheden.

Die afbakening is er nu niet meer, waardoor er een soort van juridisch vacuüm is gekomen. Dat leidt mogelijk tot rechtsonzekerheid. We stellen met dit voorstel van decreet voor dat men een specifieke rechtsgrond in de wet van 19 juni 1978 betreffende het beheer van het Linkerscheldeoevergebied zou kunnen opnemen. Dat is dan een aanpassing van de wet die in de volksmond welbekend is als de wet-Chabert. Daardoor kan een objectief gemotiveerde bestuurlijke afbakeningslijn in het Scheldeoevergebied worden vastgelegd.

Ik wil wel nog benadrukken dat daarmee geen afbreuk wordt gedaan aan de ruimtelijke bestemmingen die daar vandaag van toepassing zijn.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Belangrijk is dat dit voorstel van decreet geen afbreuk doet aan de ruimtelijke bestemmingen die momenteel van toepassing zijn

volgens de ruimtelijke ordening op het linker-Scheldeoevergebied. Dit is een essentieel punt.

Het voorstel van decreet geldt voor een tussentijdse periode. Bovendien is het een herbevestiging van de taken van de Maatschappij Linkerscheldeover, die vastgelegd zijn in het kader van de wet-Chabert. Niet onbelangrijk is ook dat zowel de maatschappij als het Havenbedrijf een advies geeft over de afbakening van de grenzen tussen de maritieme en de industriële gebieden.

Ten slotte, dit heeft niet onmiddellijk te maken met dit voorstel van decreet, maar naar aanleiding hiervan wil ik toch even heel duidelijk stellen dat men in het Waasland op dit ogenblik niet in de eerste plaats uitkijkt naar de haven-uitbreiding, want een voorafgaande voorwaarde is hoe dan ook dat de grote zorgen rond de mobiliteit dringend worden opgelost en aangepakt, voor er verdere uitbreidingen gebeuren.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Collega's, we hebben hierover inderdaad gedebatteerd in de commissie. Ik wil gewoon meegeven waarom we ons nog altijd zullen onthouden, wat we ook in de commissie hebben gedaan. De eenvoudige reden is dat dit natuurlijk een historiek heeft waarbij het door de Vlaamse Regering vastgestelde GRUP door de Raad van State is vernietigd, of toch deels vernietigd.

Een voorstel vanuit het parlement kan wat mij betreft, maar dan had ik toch ten minste verwacht dat er opnieuw een toetsing zou worden gevraagd aan de Raad van State. Je zit natuurlijk met een juridisch probleem en je kunt niet zomaar de ogen sluiten voor de historiek van het mislukte vaststellen van het GRUP.

Het zou mij en mijn fractie meer vertrouwen geven mocht meteen ook het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering over de begrenzing op tafel hebben gelegen. Dat vind ik dus jammer omdat er sowieso een besluit van de Vlaamse Regering zal moeten komen. Ik denk dat er heel wat, misschien onterecht, wantrouwen zou zijn weggenomen mochten het parlement en de commissie hebben beschikt over het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering om te kijken hoe men daar die grenslijn zou hebben gelegd. Voorzitter, collega's, daarom gaat mijn fractie zich toch onthouden.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1483/1)

– *De artikelen 1 tot en met 6 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Rob Beenders, Tinne Rombouts, Bart Nevens, Gwenny De Vroe en Johan Danen betreffende de kostprijs en de regeling van herinneringsbrieven die Vlaamse watermaatschappijen toepassen voor hun abonnees
– 1532 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Rob Beenders, Tinne Rombouts, Bart Nevens, Gwenny De Vroe en Johan Danen betreffende de kostprijs en de regeling van herinneringsbrieven die Vlaamse watermaatschappijen toepassen voor hun abonnees.

De bespreking is geopend.

De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Voorzitter, ik geef een korte samenvatting van het voorstel van resolutie dat initieel werd ingediend door sp.a en dat tijdens de bespreking gevolgd werd door de meerderheid en de collega uit de oppositie, waarvoor we hen van harte willen danken.

Het voorstel komt neer op het volgende. Watermaatschappijen hebben vandaag een specifieke regeling als het gaat om het versturen van herinneringsbrieven. Uiteraard zijn we het erover eens dat die facturen betaald moeten worden, maar we vinden het niet logisch dat elke watermaatschappij een aparte regeling toepast als het gaat over de kostprijs van die verstuurd herinneringsbrieven. We hebben gezien op basis van onderzoek dat sommige watermaatschappijen voor een eerste herinneringsbrief 0 euro vroegen en andere tot 7,5 euro. In totaal gaat het in Vlaanderen om 1.148.194 brieven per jaar.

Het voorstel van resolutie is driedelig. Eerst is er het feit dat we de betaaltermijn van de waterfactuur willen verlengen van 15 naar 30 dagen. Het tweede voorstel is dat de eerste herinneringsbrief gratis wordt, maar dat mag dan wel op geen enkele manier een reden zijn om een prijsverhoging op de basisfactuur door te voeren. Het derde voorstel is dat herinneringsbrieven niet alleen via de post, maar ook digitaal kunnen worden verstuurd. Tot daar de korte toelichting.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

BENOEMING van de griffier van het Vlaams Parlement

De voorzitter: Dames en heren, op 9 mei 2018 loopt het mandaat van de secretaris-generaal van het Vlaams Parlement, mevrouw Martine Goossens, af. Op 26 maart 2018 besliste het Vast Bureau eenparig om mevrouw Goossens op basis van het verslag opgesteld door de externe evaluatie-instantie gunstig te evalueren over de mandaatperiode 10 mei 2012 - 9 mei 2018.

Op grond van artikel 8.23ter, §2, tweede lid, van het Personeelsstatuut wordt de secretaris-generaal na een positieve eindevaluatie opnieuw benoemd voor een periode van zes jaar zonder een nieuwe selectieprocedure te moeten doorlopen. Ik stel daarom aan de plenaire vergadering voor om mevrouw Martine Goossens voor een nieuwe periode van zes jaar te benoemen als secretaris-generaal in het mandaat van klasse VI. Hieruit vloeit voort dat ook de benoeming van mevrouw

Goossens tot griffier van het Vlaams Parlement verlengd wordt voor de duur van de nieuwe mandaatperiode.

Wenst iemand hier nog iets aan toe te voegen? *(Neen)*

Dan verklaar ik mevrouw Martine Goossens voor een nieuwe mandaatperiode van zes jaar, van 10 mei 2018 tot 9 mei 2024, herbenoemd als secretaris-generaal. *(Applaus)*

Ik wil namens het Vlaams Parlement mevrouw Goossens feliciteren. Ik wens haar een creatieve en zinvolle mandaatperiode toe.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Tinne Rombouts, Miranda Van Eetvelde, Lionel Bajart, Tine Soens en Imade Annouri betreffende het stroomlijnen van het jeugdinformatiebeleid
– 1530 (2017-2018) – Nr. 1**

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Koen Van den Heuvel bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Tinne Rombouts, Miranda Van Eetvelde, Lionel Bajart, Tine Soens en Imade Annouri betreffende het stroomlijnen van het jeugdinformatiebeleid.

Vraagt hierover iemand het woord? *(Neen)*

Is het parlement het eens met dat voorstel tot spoedbehandeling? *(Instemming)*

Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie van Tinne Rombouts, Miranda Van Eetvelde, Lionel Bajart, Tine Soens en Imade Annouri betreffende het stroomlijnen van het jeugdinformatiebeleid onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Tinne Rombouts, Miranda Van Eetvelde, Lionel Bajart, Tine Soens en Imade Annouri betreffende het stroomlijnen van het jeugdinformatiebeleid

De bespreking is geopend.

Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Collega's, we gaan er allemaal heel vaak van uit dat onze jongeren beter om kunnen met media en informatie. Ze zijn namelijk opgegroeid met Facebook, Instagram, Google, Snapchat, YouTube enzovoort. Maar niets is minder waar. Onderzoek van De Ambrassade heeft duidelijk aangetoond dat jongeren door de bomen het bos vaak niet meer zien wanneer ze op zoek gaan naar antwoorden op vragen waarmee ze worstelen. Vanaf 12 jaar gaan jongeren Google als eerste informatiebron gebruiken, maar het aanbod van informatie is zo ruim en sluit vaak niet aan bij de leefwereld van onze kinderen en jongeren. Bovendien kunnen ze moeilijk inschatten of de informatie die ze vinden, betrouwbaar is. We mogen hun capaciteiten uiteraard niet onderschatten, maar ook niet overschatten.

Communicatie is, zoals we weten, niet gemakkelijk. Communicatie die zich tot jongeren richt, is nog minder gemakkelijk en vergt dan ook een specifieke aanpak.

Hoewel we allemaal het belang van jeugdinformatie onderschrijven, stellen we dus vast dat ook wij als overheid worstelen met een goede werking op dit vlak. Het thema staat al enkele legislaturen op onze agenda. Dat geeft aan dat het moeilijk is om er op de juiste manier vorm aan te geven.

Ik ben blij dat we, in opvolging van onze conceptnota en hoorzittingen in de commissie, samen met de collega's van de meerderheid en de oppositie vandaag een gemeenschappelijk voorstel van resolutie kunnen voorleggen over het stroomlijnen van het jeugdinformatiebeleid.

De uitdaging in de jeugdinformatie is dus niet een te beperkt aanbod, integendeel. De uitdaging waar we voor staan, is het stroomlijnen van jeugdinformatie. En daarin kan de overheid een cruciale rol spelen. Dit kan zij door zelf consequent een aangepaste, betere jeugdcommunicatielijn uit te bouwen. Vlaanderen investeert vandaag bijvoorbeeld in drie generalistische websites, waarmee hopelijk veel jongeren geholpen zijn: www.jongerengids.be, www.generationM.be en www.nok-nok.be. Deze websites werden allemaal ontwikkeld met steun van de Vlaamse overheid en voor dezelfde doelgroep aangemaakt, weliswaar vanuit een ander beleidsdomein. Maar dat kost telkens opnieuw veel geld: voor het aanmaken van een nieuwe website, en voor nieuwe campagnes om de website te lanceren bij de desbetreffende doelgroep. Ik spreek me zeker niet uit over de duidelijkheid en de kwaliteit van deze websites. Maar we zijn er wel zeker van dat de oplossing er niet in ligt om telkens nieuwe dingen op poten te zetten, maar wel om één goede basis te creëren waarop telkens kan worden voortgebouwd.

De minister van Jeugd gaf al opdracht aan De Ambrassade om zo'n communicatieplatform op poten te zetten. We kijken dan ook uit naar de lancering ervan. Met het oog op hoe dat platform eruit zal zien, willen wij zeker nog suggesties meegeven.

Het voordeel van zo'n communicatieplatform, ondersteund door de overheid, is dat het ook kansen geeft aan organisaties die samenwerken met jongeren of die werken voor jongeren, opdat ook zij op een gestructureerde manier hierin hun plaats kunnen vinden. Bovendien hebben we ook nood aan een herkenbare indicatie om aan te geven dat de informatie betrouwbaar is. Ook daarvoor heeft de Vlaamse overheid in het verleden al investeringen gedaan, samen met De Ambrassade, namelijk in het Trusty-label. Dat is een goed vertrekpunt om kwaliteitsvolle jeugdinformatie te markeren. Maar ook daar merken we dat de overheid zelf niet consequent dat label toepast.

Met andere woorden, we moeten onze websitereflex meer ombuigen naar een jeugdinformatiereflex. En die moet doordringen naar alle beleidsdomeinen en inspirerend zijn voor iedereen die werkt met of voor kinderen en jongeren.

Daarom vragen we heel concreet aan de Vlaamse Regering: één, het goede voorbeeld te geven en Trusty-lid te worden en twee, een neutrale toegangspoort of een neutraal communicatieplatform te maken dat jongeren naar betrouwbare jeugdinformatie leidt. We vragen eveneens om te blijven investeren in vertrouwenspersonen, want Google alleen is echt niet het antwoord.

De voorzitter: Mevrouw Van Eetvelde heeft het woord.

Miranda Van Eetvelde (N-VA): Voorzitter, collega's, in navolging van collega Rombouts wil ik er nog aan toevoegen dat een goed en geregisseerd jeugdinformatiebeleid een stroomlijning genereert en zorgt voor een efficiëntere inzet van de overheidsmiddelen.

Om daartoe te komen, werd in het verleden het Trusty-label opgericht. De collega heeft daarnet zeven Trusty-labels opgesomd. Met dat kwaliteitsmerk kan de

Vlaamse overheid informatie naar kinderen en jongeren veilig en efficiënt overbrengen.

Het Trusty-label heeft zeker nog onbenut potentieel. En daarom willen we met dit voorstel van resolutie de Vlaamse overheid aanmoedigen om nieuwe informatie-producten voor kinderen en jongeren af te toetsen aan die zeven kwaliteits-principes van Trusty.

Jongeren maximaal en effectief bereiken, vergt een specialistische benadering. We moeten hen, naast de voordelen van een groot pakket informatie, toch ook wijzen op de gevaren hiervan.

Met die zeven principes van het Trusty-label kunnen we er beter over waken dat de correcte informatie hen zal bereiken. Die zeven principes zorgen er tevens voor dat we daarmee vooral maatschappelijk kwetsbare jongeren en kinderen kunnen bereiken.

Daarbij moeten we een teveel van hetzelfde op hetzelfde moment, dubbelop websites, maximaal vermijden. Hierdoor krijgen we een veel efficiëntere inzet van die overheidsmiddelen: overlappingsen worden vermeden, inspanningen worden gebundeld. Daarom onderschrijft onze fractie dit voorstel van resolutie. We zijn dan ook tevreden dat dit breed kan worden ondersteund. (*Applaus bij de N-VA en CD&V*)

De voorzitter: Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Voorzitter, ik ben blij met het initiatief van mevrouw Rombouts. Het is ook goed dat het over partijgrenzen heen kan.

We hebben gevraagd om ook specifiek aandacht te hebben voor kwetsbare kinderen en jongeren. We zien namelijk dat er vandaag nog altijd kinderen en jongeren zijn die geen toegang hebben tot internet of andere digitale communicatiekanalen. Daarom is het wel goed dat dit wordt meegenomen in dit voorstel van resolutie, om daar bijzonder aandachtig voor te zijn.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, inhoudelijk is alles al gezegd. Maar ik sta erop om namens onze fractie mevrouw Rombouts te danken voor het initiatief dat ze heeft genomen. Het is goed dat dit kamerbreed wordt ingediend, omdat dit uiteraard een zeer belangrijk initiatief is.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

MOTIE van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Emmily Talpe, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy tot onderzoek door het Rekenhof naar het systeem van au pairs

– 1544 (2017-2018) – Nr. 1

MOTIE van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Emmily Talpe, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy houdende raadpleging van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over het systeem van au pairs

– 1545 (2017-2018) – Nr. 1

MOTIE van Emmily Talpe, Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy houdende raadpleging van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media over het systeem van au pairs

– 1546 (2017-2018) – Nr. 1

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Matthias Diependaele bij motie van orde een voorstel gedaan tot aanvulling van de agenda met de motie van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Emmily Talpe, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy tot onderzoek door het Rekenhof naar het systeem van au pairs, de motie van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Emmily Talpe, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy houdende raadpleging van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over het systeem van au pairs en de motie van Emmily Talpe, Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy houdende raadpleging van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media over het systeem van au pairs.

Vraagt hierover iemand het woord? *(Neen)*

Is het parlement het eens met dat voorstel tot aanvulling van de agenda?
(Instemming)

Dan stel ik voor dat de motie van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Emmily Talpe, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy tot onderzoek door het Rekenhof naar het systeem van au pairs, de motie van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Emmily Talpe, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy houdende raadpleging van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over het systeem van au pairs en de motie van Emmily Talpe, Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy houdende raadpleging van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media over het systeem van au pairs onmiddellijk worden behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de motie van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Emmily Talpe, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy tot onderzoek door het Rekenhof naar het systeem van au pairs, de motie van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Emmily Talpe, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy houdende raadpleging van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over het systeem van au pairs en de motie van Emmily Talpe, Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Miranda Van Eetvelde, Sonja

Claes en Andries Gryffroy houdende raadpleging van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media over het systeem van au pairs.

Ik stel voor de besprekingen van de drie moties samen te voegen tot één enkele bespreking. Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

De bespreking is geopend.

De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik zal proberen kort en bondig te zijn, voorzitter. Ik dank alle collega's om de hoogdringendheid te aanvaarden.

Sinds de zesde staatshervorming zijn wij in Vlaanderen bevoegd voor alles wat de toekenning en controle op arbeidskaarten B, buitenlandse werknemers, betreft. Ondanks het feit dat au pair geen strikte arbeidsrelatie is, komen zij hier wel terecht via zo'n arbeidskaart B of, als het om Europese onderdanen gaat, via het vrij verkeer van personen en goederen.

Ik heb recent een aantal vragen gesteld over de inbreuken in het au-pairschap in gastgezinnen en daaruit bleek dat op 112 Vlaams inspecties er 88 inbreuken waren. Ik denk dat iedereen ervan overtuigd is dat au pairs en gastgezinnen een meerwaarde betekenen en een mooi systeem zijn voor Vlaanderen, maar wanneer dat mooie systeem vandaag tot zoveel inbreuken leidt, los nog van de Europese au pairs die niet op de radar staan, dan achten wij het binnen de meerderheid wenselijk om daar parlementaire initiatieven rond te nemen.

Omdat het een dergelijk complex thema is, willen we, voor we enig parlementair initiatief nemen, advies vragen aan het Rekenhof, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC). De drie adviesvragen over de drie moties zijn vrij gelijkaardig en spitsen zich toe op vier zaken. Een daarvan is de vraag naar het bevoegdheidskader. Er zijn verschillende linken waar het systeem kan worden ondergebracht, waaronder arbeid en cultuur. Andere vragen betreffen de administratieve toegankelijkheid van het systeem, de duur van een aanvraagprocedure voor een gastgezin die soms te lang is, de au- pairagentschappen die bemiddelen tussen gastgezinnen en au pairs, het op de radar brengen van Europese au pairs en de werking van de inspectie van gastgezinnen en au pairs.

Wanneer deze drie moties worden goedgekeurd, dan betekent dit dat zowel SERV, SARC als Rekenhof een aantal adviezen zullen formuleren die we hopelijk tegen midden juni hebben om daarrond parlementair werk te verrichten.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): De drie moties zijn belangrijk in die zin dat het goed is dat het parlement zijn initiatiefrecht gebruikt en de adviesraden en het Rekenhof inschakelt wanneer dat nodig is. Dit gaat over een complexe problematiek van misschien wel een kleine groep mensen, maar een kleine groep mensen in een precaire situatie. Vandaar dat we met een open vizier zowel Rekenhof, SARC als SERV wensen in te schakelen om tot een goede oplossing te komen voor de betrokkenen. We zijn blij dat de moties hier snel kunnen worden geagendeerd.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Namens mijn fractie onderschrijf ik deze drie moties. Uit vragen van en overleg met mensen en organisaties is duidelijk gebleken dat de situatie vandaag op zijn minst dubbelzinnig te noemen is. Dat is ook

niet verwonderlijk gezien de vaagheid over het al dan niet arbeidsrechtelijke of culturele statuut en het feit dat er een verschil is tussen de Europese en niet-Europese au pairs. Vandaag hebben we zelfs geen zicht op het aantal Europese au pairs. Die onduidelijkheid ligt aan de basis van een aantal misbruiken en fraudegevoeligheid. Met de beleidsnota Werk hebben we duidelijk aangegeven dat we daar komaf mee willen maken.

Met deze moties willen we de best mogelijke uitwerking geven aan een gedegen en duidelijk systeem. Vandaar dat we advies vragen aan het Rekenhof, de SARC en de SERV.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de moties houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992, wat betreft de vermindering van de personenbelasting voor uitgaven voor beschermde goederen – 1451 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

- 89 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 88 leden hebben ja geantwoord;
- 1 lid heeft zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de regeling tussen het Koninkrijk België en de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie betreffende de rechtspositie van sommige personeelscategorieën van de agentschappen van de NAVO die op het grondgebied van het Koninkrijk België gevestigd zijn, ondertekend te Brussel op 20 mei 2016 – 1463 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

- 94 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 94 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

89 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
89 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat betreft de modernisering van de structuur en de organisatie van het secundair onderwijs – 1469 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

94 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
69 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende het beheer en de exploitatie van het havengebied van Gent en tot specifieke afwijkingen van het Havendecreet voor het havengebied van Gent – 1481 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

89 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
89 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Lorin Parys, Peter Van Rompuy, Rik Daems, Matthias Diependaele, Katrien Schryvers en Lieve Maes houdende de invoering van sociale-impactobligaties – 1426 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 5

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
93 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

88 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
88 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN DECREET van Annick De Ridder, Jos De Meyer, Willem-Frederik Schiltz, Koen Daniëls, Dirk de Kort en Ludo Van Campenhout houdende wijziging van de wet van 19 juni 1978 betreffende het beheer van het Linkerscheldeoevergebied ter hoogte van Antwerpen en houdende maatregelen voor het beheer en de exploitatie van de haven van Antwerpen
– 1483 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

89 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
68 leden hebben ja geantwoord;
21 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Tinne Rombouts, Miranda Van Eetvelde, Lionel Bajart, Tine Soens en Imade Annouri betreffende het stroomlijnen van het jeugdinformatiebeleid
– 1530 (2017-2018) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

94 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
94 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Rob Beenders, Tinne Rombouts, Bart Nevens, Gwenny De Vroe en Johan Danen betreffende de kostprijs en de regeling van herinneringsbrieven die Vlaamse watermaatschappijen toepassen voor hun abonnees
– 1532 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

94 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
94 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

**MOTIE van Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Emmily Talpe, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy tot onderzoek door het Rekenhof naar het systeem van au pairs
– 1544 (2017-2018) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

94 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
94 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Ze zal aan het Rekenhof worden overgezonden.

**MOTIE van Robrecht Bothuyne, Axel Ronse, Emmily Talpe, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy houdende raadpleging van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over het systeem van au pairs
– 1545 (2017-2018) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

94 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
94 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Ze zal aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen worden overgezonden.

MOTIE van Emmily Talpe, Axel Ronse, Robrecht Bothuyne, Miranda Van Eetvelde, Sonja Claes en Andries Gryffroy houdende raadpleging van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media over het systeem van au pairs
– 1546 (2017-2018) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

94 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
94 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Ze zal aan de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 18 april 2018 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 19.52 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Steve Vandenbergh, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Marnic De Meulemeester, Gwenny De Vroe, Andries Gryffroy, Francesco Vanderjeugd, Karim Van Overmeire: ambtsverplichtingen;

Martine Fournier, Ann Soete, Tom Van Grieken: familieverplichtingen;

Danielle Godderis-T'Jonck, Yamila Idrissi, Lydia Peeters, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Mercedes Van Volcem: gezondheidsredenen;

An Moerenhout: zwangerschapsverlof.

Afwezig zonder kennisgeving

Guy D'haeseleer

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Rik Daems, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans,

Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Tine Soens

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Rik Daems, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Rik Daems, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Rik Daems, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Rik Daems, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris

Vandenbroucke, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Rik Daems, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Rik Daems, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Rik Daems, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.9:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Rik Daems, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.10:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Rik Daems, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro,

Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.11:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Rik Daems, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants